

วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ ของโอเอะ เค็นสะบุโร
: ความขัดแย้งแบบชั่วตรงข้าม และมีเวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบ

นางสาวจิตตภา นิติสิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

ŌE KENZABURŌ'S *NIHYAKUNEN NO KODOMO*
: BINARY OPPOSITION, TIME AND THE POWER OF MARGINAL GROUPS

Miss Jittapa Nitisiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Japanese
Department of Eastern Languages
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ ของ
โอเอะ เค็นสะบุโร: ความขัดแย้งแบบชั่วตรงข้าม และมีติ
เวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบ

โดย

นางสาว จิตตภา นิติสิริ

สาขาวิชา

ภาษาญี่ปุ่น

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์มณฑา พิมพ์ทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีสวรรณ)

จิตตภา นิติสิริ : วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ ของโอเอะ
เค็น สะบุโร : ความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม และมีติเวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบ
. (ŌE KENZABURŌ'S *NIHYAKUNEN NO KODOMO* : BINARY OPPOSITION,
TIME AND THE POWER OF MARGINAL GROUPS)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์, 123หน้า.

วรรณกรรมเรื่อง *นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* เป็นงานเขียนยุคปลายที่โอเอะกล่าวว่าเป็นวรรณกรรมเยาวชนเล่มแรก และเล่มเดียวในชีวิตการเป็นนักเขียนของเขา ในผลงานชิ้นนี้ โอเอะสร้างและนำเสนอเรื่องราวโดยใช้รูปแบบที่เรียกว่า “ความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม” กล่าวคือ มีการสร้างฉากและตัวละครที่แสดงบทบาท หน้าที่ซึ่งขัดแย้งกัน อีกทั้งในวรรณกรรมเรื่องนี้ยังมีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นลักษณะเด่นของโอเอะปรากฏอยู่ด้วย นั่นคือ การสลับบทบาทระหว่างสิ่งที่เป็นศูนย์กลางกับชายขอบ

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาถึงการใช้รูปแบบความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม และมีติเวลากับอำนาจของคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ของ โอเอะ เค็นสะบุโร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาวิเคราะห์ถึงความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามในงานวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ จะช่วยให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อผ่านมายังผู้อ่านได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น และยังเป็นการวิเคราะห์ลักษณะการเขียนอีกรูปแบบหนึ่งของโอเอะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาผลงานเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามเป็นลักษณะการเขียนรูปแบบหนึ่งของโอเอะ เค็นสะบุโร ที่มีปรากฏตั้งแต่ในงานเขียนยุคแรก และมีอยู่ในผลงานหลายเรื่อง แม้กระทั่งในงานที่กล่าวได้ว่าเป็นวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแรกอย่างเรื่อง *นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ก็มีการสร้างตัวละคร ฉาก และการดำเนินเรื่องในลักษณะคู่เปรียบ ซึ่งเป็นการเขียนถึงความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามเพื่อให้อำนาจแก่กลุ่มชายขอบ อีกทั้งยังมีการใช้มีติเวลาเพื่อเน้นให้เห็นถึงอำนาจของกลุ่มชายขอบมากขึ้นด้วย

ภาควิชา ภาษาตะวันออก
สาขาวิชา ภาษาญี่ปุ่น
ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5180112222 : MAJOR JAPANESE LITERATURE

KEYWORDS : ŌE KENZABURŌ / JAPANESE LITERATURE / BINARY OPPOSITION /
NIHYAKUNEN NO KODOMO

JITTAPA NITISIRI : ŌE KENZABURŌ'S *NIHYAKUNEN NO KODOMO*
: BINARY OPPOSITION, TIME AND THE POWER OF MARGINAL GROUPS
. ADVISOR : ASST.PROF.DR.DUANTEM KRISDATHANONT, 123 pp.

Nihyakunen no kodomo is the one and only Ōe's youth-novel written in his late period. In this work Ōe use the pattern called "binary opposition" to create scenes and roles that are paradoxical. Also Ōe's outstanding technique of switching the role of the central and the marginal groups is presented.

This research aims to study the pattern of using binary opposition, time and power of marginal groups in *Nihyakunen no kodomo* written by Ōe Kenzaburō. The researcher believes that by analyzing binary opposition in this novel, deeper understanding of the meaning that the writer wants to communicate to readers will be obtained. More over the pattern of Ōe's writing style will also be analyzed in order to understand his other works.

From this study, the researcher find that binary opposition is Ōe Kenzaburō's pattern of writing that appears from the beginning and goes on in many other novels. Even in this first youth novel of *Nihyakunen no kodomo*, roles, scenes and continuity are all come in comparison style, which is written to empower the marginal groups, and their importance by using the dimension of time.

Department : Eastern Languages..... Student's Signature

Field of Study : Japanese..... Advisor's Signature

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออันดีของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเป็นอาจารย์ผู้แนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับผลงานของไอเอะ เค็นสะบุโร อาจารย์ได้ทุ่มเทเวลา แรงกายแรงใจในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มณฑา พิมพ์ทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยาณี สีสสุวรรณ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการวิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน แนะนำ สั่งสอนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ Japan Foundation ที่ให้ทุนสนับสนุนในการเดินทางไปเก็บข้อมูลที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณคุณแม่ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในเรื่องการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณป้าแจ่ง เน็ตตี้ พี่สาวและน้องสาวที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอ ขอขอบคุณน้องชายและน้องเถินที่ช่วยเป็นตัวกลางเครียดให้ในหลาย ๆ ครั้ง ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่คอยถามไถ่และเป็นกำลังใจในเวลาเหนื่อยๆ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ความสำเร็จครั้งนี้เป็นเครื่องหมายแสดงความรักความห่วงใยและความร่วมแรงร่วมใจของทุกคนอย่างแท้จริง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
1.8 ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
บทที่ 2 ชีวิตและผลงานของโอเอะ เค็นสะบุโร.....	14
2.1 ชีวิตประวัติของโอเอะ เค็นสะบุโร.....	14
2.1.1 ชีวิตโอเอะ.....	14
2.1.2 วรรณกรรมของโอเอะ.....	19
2.2 โอเอะ เค็นสะบุโรกับ นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ.....	21
2.3 เรื่องย่อ นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ.....	22
บทที่ 3 เด็กและผู้ใหญ่.....	24
3.1 ตัวละครเด็ก.....	24
3.1.1 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอดีต.....	24
3.1.2 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในปัจจุบัน.....	32
3.1.2.1 เด็กปกติ.....	33
3.1.2.2 เด็กพิการ.....	38

	หน้า
3.1.3 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอนาคต.....	47
3.2 ตัวละครผู้ใหญ่.....	51
3.2.1 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในอดีต.....	51
3.2.2 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในปัจจุบัน.....	52
3.2.3 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในอนาคต.....	61
บทที่ 4 วัฒนธรรมชนบทและวัฒนธรรมเมืองใหญ่.....	69
4.1 ความหมายของวัฒนธรรม.....	69
4.2 เมืองและชนบท.....	70
4.2.1 ความหมายและลักษณะของสังคมชนบท.....	70
4.2.2 ความหมายและลักษณะของสังคมเมือง.....	70
4.3 วัฒนธรรมเมือง.....	71
4.3.1 วัฒนธรรมเมืองที่ปรากฏผ่านตัวละคร "สามพี่น้อง".....	72
4.3.2 วัฒนธรรมเมืองที่ปรากฏผ่านสิ่งของต่าง ๆ.....	77
4.4 วัฒนธรรมชนบท.....	81
บทที่ 5 อดีตและอนาคต.....	87
5.1 รูปแบบและแนวคิดเรื่องเวลา.....	87
5.2 มิติเวลาในเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะะ.....	92
5.3 อดีตและอนาคต.....	100
5.3.1 อดีต.....	101
5.3.2 อนาคต.....	105
5.3.3 อดีตกับอนาคต.....	110
5.4 มิติเวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบ.....	113
บทที่ 6 บทสรุป.....	116
รายการอ้างอิง.....	119
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	123

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

โอเอะ เค็นซะบุโร 「大江健三郎」 [Ōe Kenzaburō] ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมเมื่อปี 1994 และเป็นนักเขียนคนที่สองของประเทศญี่ปุ่นที่ได้รับรางวัลนี้ ผลงานของโอเอะสามารถแบ่งออกตามลักษณะการสร้างงานได้เป็น 3 ช่วง¹คือ ยุคต้น (1957 – 1963) ยุคกลาง (1964 – 1979) และยุคปลาย (1980 – ปัจจุบัน)

งานเขียนในยุคต้นของโอเอะนั้นเป็นยุคสนใจการเมือง หลังจากที่ประเทศญี่ปุ่นพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายภายในประเทศ ในช่วงนี้เองที่โอเอะได้รับแนวคิดแบบประชาธิปไตยทำให้ต่อต้านระบอบการปกครองแบบจักรพรรดิ อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลแนวคิดปรัชญาฝรั่งเศสของฌ็อง ปอล ซาทร์* (Jean Paul Satre) ซึ่งให้ความสำคัญกับปรัชญาแห่งลัทธิอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าทุกคนล้วนเป็นอิสระ และต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน ดังนั้น งานเขียนในยุคต้นที่ออกมาจึงมุ่งเน้นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการเมือง การปกครอง และสังคมที่อยู่ภายใต้กรอบ กฎเกณฑ์ของต่างชาติ อีกทั้งยังเสนอภาพของคนในสังคมที่ถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพ และถูกควบคุมทางความคิดด้วย

งานเขียนในยุคกลางเป็นยุคที่โอเอะหันมาให้ความสนใจกับเรื่องของผู้พิการ การถกปัญหา ระหว่างลูกชายพิการกับพ่อ เนื่องจากในค.ศ. 1964 บุตรชายคนแรกของโอเอะที่ชื่อ “ฮิกะริ” 「光」 [Hikari] ได้ถือกำเนิดมาพร้อมกับความผิดปกติทางสมอง นั่นเป็นสาเหตุให้โอเอะหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างผู้พิการกับคนปกติ ส่งผลให้งานเขียนในยุคนี้มุ่งนำเสนอถึงความ อยุติธรรมในสังคมที่เกิดขึ้นกับคนชายขอบเป็นสำคัญ

¹ เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นซะบุโร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 16.

* ฌ็อง ปอล ซาทร์ [Jean Paul Sartre] เป็นนักวรรณคดีและนักปรัชญาร่วมสมัยชาวฝรั่งเศส ผู้ทำให้แนวคิดปรัชญาในแนว อัตถิภาวะนิยม [Existentialism] แบบเทวนิยมแพร่หลายไปมาก จนกล่าวได้ว่าเขาเป็นนักคิดที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนรุ่นใหม่มากที่สุดคนหนึ่งในทัศนะของซาทร์ สิ่งสำคัญที่สุดที่ใช้เป็นเครื่องยืนยันคุณค่าของมนุษย์คือเสรีภาพในการเลือก วินาทีใดที่มนุษย์ยินยอมให้ผู้อื่นใช้เสรีภาพในการเลือกของตน วินาทีนั้นมนุษย์ได้สูญเสียค่าแห่งความเป็นมนุษย์ไปแล้ว ตัวของมนุษย์เองเท่านั้นที่จะเป็นผู้กำหนดจุดหมายปลายทางของตนเอง

งานเขียนในยุคปลายเป็นยุคที่ไอเอะเริ่มสนใจเกี่ยวกับเรื่องตำนานทวยเทพ คติชน นิยาย ปรัมปรา ตำนานของป่า แต่ก็ยังไม่ละทิ้งเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูก และยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอแง่มุมความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่มีต่อกลุ่มคนชายขอบ ซึ่งในผลงานที่ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเรื่อง นิเฮะกะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ 『二百年の子供』 [Nihyakunen no kodomo] นั้นไอเอะได้นำเสนอถึงภาพรวมของความสนใจทั้งหมดเอาไว้ อาทิเช่น พลังและตำนานของป่า เด็กและผู้พิการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว แม้กระทั่งเรื่องราวการเมืองการปกครองในยุคปฏิรูปเมจิ ก็ถูกถ่ายทอดผ่านงานวรรณกรรมเรื่องนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

เรื่อง นิเฮะกะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์โยะมิอูริ 『読売新聞』 [Yomiuri shimbun] ในฉบับวันเสาร์ของทุกสัปดาห์ เริ่มตีพิมพ์ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2003 จนถึงวันที่ 25 ตุลาคม 2003 หลังจากนั้นได้ถูกนำไปรวมเล่มโดยสำนักพิมพ์ชูโอโกรนฉินฉะ 『中央公論新社』 [Chuuou kouron shinsha] ในเดือนพฤศจิกายน 2003 ผลงานเรื่องนี้เป็นงานเขียนยุคปลายที่ไอเอะกล่าวว่าเป็นวรรณกรรมเยาวชนเล่มแรกและเป็นงานเขียนแนวแฟนตาซีเพียงเล่มเดียวในชีวิตการเป็นนักเขียนของเขา² ในผลงานชิ้นนี้ไอเอะสร้างและนำเสนอเรื่องราวในลักษณะที่สร้างความขัดแย้งในตัวเอง กล่าวคือ ในการดำเนินเรื่องของวรรณกรรมมีการสร้างฉาก และตัวละครในลักษณะที่ขัดแย้งกัน ยกตัวอย่างเช่น ตัวละครที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ จะมีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เด็ก ๆ เชื่อในพลังและตำนานของป่า ใช้ชีวิตได้ในแบบที่ตนเองต้องการ ในขณะที่ผู้ใหญ่ไม่เชื่อในพลังของธรรมชาติ และไม่สามารถเป็นอิสระจากกรอบของสังคม เป็นต้น อีกทั้งความขัดแย้งระหว่างสองชั่วที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ยังเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ไอเอะใช้อยู่เป็นประจำ นั่นคือ การสลับบทบาทระหว่างสิ่งที่เป็นศูนย์กลาง (canon) ในภาษาญี่ปุ่นคือ ชูฉิน 「中心*」 [Chuushin] กับชายขอบ (marginal) ในภาษาญี่ปุ่นคือ ฉูเอิน 「周縁**」 [Shuuen] เช่น การนำเด็กมาเป็นตัวละครเอกที่เด่นกว่าผู้ใหญ่ การใช้ผู้พิการเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่อง หรือแม้กระทั่งการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชนบทมากกว่าวัฒนธรรมเมืองใหญ่ เป็นต้น

² 大江健三郎、『二百年の子供』、中央公論新社、2006年、p. 297.

* พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 634. ให้ความหมายของคำว่า ชูฉิน 「中心」 [Chuushin] ไว้ว่า หมายถึงศูนย์กลาง ใจกลาง จุดศูนย์กลาง หัวใจสำคัญ

** พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ญี่ปุ่น ฉบับโคะอูจิเอิน 「広辞苑」 [Koujien] ให้ความหมายของคำว่า 周縁 「周縁」 [Shuuen] ไว้ว่าหมายถึง まわり [Mawari] แปลว่า แถว ๆ บริเวณรอบ ๆ และหมายถึง ふち [Fuchi] แปลว่า กรอบ รอบ ๆ

นอกจากนี้ในวรรณกรรมเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ยังสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการในด้านการสร้างรูปแบบความขัดแย้งระหว่างสองตัวของโอเอะเอาไว้ด้วย กล่าวคือ ในผลงานหลายเรื่องที่ผ่านมา เช่น *เกมร่วมสมัย*³ 『同時代ゲーム』 [Doujidai geemu] หรือ *ฆ่ามันซะอย่าให้มันโต*⁴ 『芽むしり子撃ち』 [Memushiri ko uchi] (Nip the Buds, Shoot the Kids) ซึ่งเป็นผลงานที่ผ่านมาจะเป็นการนำเสนอความขัดแย้งระหว่างสองตัวที่เน้นหนักในเรื่องของความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยแฝงนัยยะเชิงอำนาจ ระหว่างสิ่งที่เป็นศูนย์กลางกับสิ่งที่เป็นชายขอบ แต่ในผลงานชิ้นนี้มีความแตกต่างออกไป เพราะนอกเหนือจากความขัดแย้งระหว่างสองตัวของสิ่งที่เป็นศูนย์กลางและชายขอบแล้ว ยังมีการนำเสนอความขัดแย้งในเรื่องราวเกี่ยวกับมิติเวลาเอาไว้ อย่างเด่นชัดด้วย ซึ่งเป็นอีกมุมมองที่น่าสนใจและแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาวิเคราะห์ถึงความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* จะช่วยทำให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อผ่านมายังผู้อ่านได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น และยังเป็นการวิเคราะห์ลักษณะการเขียนอีกรูปแบบหนึ่งของโอเอะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาผลงานเรื่องอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาการใช้รูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้าม และมิติเวลาที่สัมพันธ์กับอำนาจของกลุ่มชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ของ โอเอะ เค็นสะบุโร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. ความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามเป็นลักษณะการเขียนรูปแบบหนึ่งของโอเอะ เค็นสะบุโร ที่มีปรากฏตั้งแต่ในงานเขียนยุคแรก และมีอยู่ในผลงานหลายเรื่อง แม้กระทั่งในงานที่กล่าวได้ว่าเป็นวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแรกอย่างเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ก็มีการสร้างตัวละคร ฉาก และการดำเนินเรื่องในลักษณะคู่เปรียบ เช่น คนพิการกับคนปกติ วัฒนธรรมชนบทกับวัฒนธรรมเมืองใหญ่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเขียนถึงความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามเพื่อให้อำนาจแก่กลุ่มชายขอบ

³ เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 16.

⁴ โอเอะ เค็นสะบุโร, *ฆ่ามันซะอย่าให้มันโต*, แปลโดย เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์ (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2547)

2. วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* มีการใช้มิติเวลาเพื่อเน้นอำนาจของกลุ่มชายขอบ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์ตัวบทเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* โดยยึดเอาส่วนของรูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามเป็นหลักในการวิเคราะห์
2. ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวคิดเกี่ยวกับเวลาและมิติเวลา
3. ศึกษาบทวิเคราะห์และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ศึกษาประวัติและภูมิหลังของโอเอะ เค็นสะบุโรที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ*

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาตัวบทของเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* และศึกษาผลงานเรื่องอื่น ๆ ของโอเอะ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับผลงานเรื่องนี้
2. ศึกษาทฤษฎีทางสังคมและวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานของโอเอะ
3. กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ วิจัย
4. รวบรวมข้อมูลและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์
5. ศึกษาและทำการวิเคราะห์รูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามที่ปรากฏในผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ*
6. สรุปผลการศึกษวิเคราะห์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจการใช้รูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้าม และมิติเวลากับอำนาจของคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ*
2. เข้าใจทัศนคติที่โอเอะ เค็นสะบุโรมีต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นที่อยู่ใน [] คือชื่อหนังสือ นวนิยาย หรือผลงานของนักเขียน
2. ตัวอักษรภาษาอังกฤษที่อยู่ใน [] และอยู่หลังตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นคือ อักษรโรมัน เป็นคำอ่านภาษาญี่ปุ่นของข้อความนั้น
3. คำหรือข้อความภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวอักษรภาษาไทย โดยมีอักษรภาษาไทยและอักษรโรมันซึ่งเป็นวิธีอ่านกำกับไว้ใน [] ด้านหลัง และหากมีการใช้คำหรือข้อความนั้นอีกจะทำการถอดเสียงหรือแปลเป็นภาษาไทยโดยไม่ใช้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นซ้ำ
4. ชื่อผลงาน/นวนิยายที่ปรากฏในงานวิจัยจะใช้ตัวอักษรภาษาไทย โดยมีอักษรภาษาไทยและอักษรโรมันซึ่งเป็นวิธีอ่านกำกับไว้ใน [] ยกเว้นในผลงานเรื่องที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะเขียนคำอ่านทั้งสามภาษาในครั้งแรก พร้อมทั้งชื่อผลงานเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยใน () และเมื่อมีการพูดถึงในครั้งต่อไปจะใช้ชื่อที่ได้แปลเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษแล้วแทน
5. คำว่า "ความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม" ที่ผู้วิจัยใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาจากคำในภาษาญี่ปุ่นว่า "นิโกตะอิริทซุ" 「二項対立」 [Nikoutairitsu] และคำในภาษาอังกฤษว่า "Binary Opposition" ซึ่งหมายถึง ทวิลักษณ์หรือคู่ตรงข้าม ตัวอย่างเช่น ความดี-ความเลว มีด-สว่าน ผู้หญิง-ผู้ชาย เป็นต้น ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับไอเอะ โดยเฉพาะคู่ตรงข้ามแบบ ศูนย์กลาง-ชายขอบ
6. ความพิการที่ปรากฏในเรื่องคือความพิการและบกพร่องทางสมองและสติปัญญา
7. การเขียนชื่อตัวละคร ชื่อนักวิชาการ หรือชื่อนักเขียนที่เป็นคนญี่ปุ่นจะใช้วิธีเขียนตามธรรมเนียมญี่ปุ่น คือใช้นามสกุลขึ้นก่อนแล้วตามด้วยชื่อ และจะนิยมเรียกคนญี่ปุ่นด้วยนามสกุลมากกว่าชื่อ
8. ผลงานเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ ที่นำมาอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อ้างอิงจากหนังสือ "นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ" ฉบับสำนักพิมพ์ ชูโอโกโรนชินชะ ปี 2003 『二百年の子供』、中央公論新社、2003 ["Nihyakunen no kodomo" Chuoukoronshinsha, 2003] และคำแปลภาษาไทยของเนื้อเรื่องนั้นแปลโดยผู้วิจัย
9. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้ระบบถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นผลงานวิจัยในปีพ.ศ. 2530 ของอาจารย์สาขาภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ ผศ.ดร.กัลยาณี สีสสุวรรณ, ผศ.สุชาติ สัตยพงศ์, ผศ.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล (ปัจจุบันคือ รศ.ดร.สิริมนพร สุริยะวงศ์ไพศาล) อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คือ ผศ.ดร.สุดาพร ลักษณะียนาวิน และอาจารย์ภาควิชา

ภาษาไทย คือ ผศ.ดุษฎีพร ชำนิโรคศานต์ แห่งคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบบถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นนี้ กำหนดการถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน (อักษรโรมะจิ) เป็นอักษรไทยซึ่งขออธิบายโดยสังเขปดังนี้

(*คือส่วนที่ผู้อ่านทั่วไปอาจยังไม่คุ้นเคยนัก)

สระ	
อักษรโรมะจิ	อักษรไทย
(สระเสียงสั้น, สระเสียงยาว)	
a, ā	อะ, อา
i, ī	อิ, อี
u, ū	อุ, อู
e, ē	เอะ, เอ
o, ō	โอะ, โอ
-ya, -yā	เียะ, เีย
-yu, -yū	อิ้ว, อี้ว
-yo, -yō	เียว, เียว

พยัญชนะ	
อักษรโรมัน	อักษรไทย
p เมื่อเกิดต้นคำ	พ
เมื่อเกิดที่อื่น ๆ	ป
b	บ
m	ม
f	ฟ
w	ว
t เมื่อเกิดต้นคำ	ท
เมื่อเกิดที่อื่น ๆ	ต
ts	ทฺ
ch	ช
d	ด
n	น
n (ที่เป็นพยัญชนะก่อกพยางค์ทำหน้าที่ คล้ายตัวสะกด)	
เมื่อเกิดหน้า p,b,m,	ม
เมื่อเกิดหน้า k,g,w.	ง

พยัญชนะ	
อักษรโรมัน	อักษรไทย
n เมื่อเกิดที่อื่น ๆ	น
n'(ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดและตามด้วยสระ)	น
s	ซ
*sh	ฌ
*z	ซ
j	จ
r	ร
y	ย
k เมื่อเกิดต้นคำ	ค
เมื่อเกิดที่อื่น ๆ	ก
g เมื่อเกิดต้นคำ	ก
เมื่อเกิดที่อื่น ๆ	ง
H	ฮ

อนึ่งคำบางคำที่ใช้แพร่หลายมากแล้ว ยังคงใช้ตามความนิยมเช่นเดิม เช่น ซามูไร เกียวโต
โตเกียว เมจิ เฮอตัน เป็นต้น

1.8 ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ายังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ในลักษณะการศึกษารูปแบบความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามที่มีเรื่องของมิติเวลาและกลุ่มชายขอบเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็พบว่าในงานวิจัยของ ฮั่วซือฟู 「霍士富」 [Huo Shi fu] ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่อง “การจินตนาการเกี่ยวกับมิติเวลาของโอเอะ เค็นสะบุโร” โดยนำเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* มาเป็นเรื่องหลักในการวิจัย

ฮั่วซือฟู⁵ 「霍士富」 [Huo Shi fu] กล่าวว่า มุมมองเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของเวลาและมิติเวลานั้นเป็นเรื่องของแนวคิดส่วนบุคคล แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่ต้องมียุคสมัยหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์มาเกี่ยวข้องด้วย ถ้ามองเวลาทางประวัติศาสตร์ในมุมมองของนักปรัชญาจะพบว่า เวลาไม่ใช่อดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต แต่เวลาเหมือนกับแม่น้ำหนึ่งสายที่ไหลไปเรื่อย ๆ และประวัติศาสตร์ก็ไหลอยู่ในสายแม่น้ำนั้น เช่นเดียวกันกับการที่โอเอะนำเรื่องของการเดินทางข้ามมิติเวลามาใช้ ถือว่าเป็นการดำเนินเรื่องโดยมีวัตถุประสงค์ที่ยิ่งใหญ่มาก คือเพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ผ่านการเดินทางข้ามมิติเวลาของตัวเอง และเพื่อให้ผู้อ่านโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวได้ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่เคยเกิดขึ้น และอาจกำลังจะเกิดขึ้นอีกครั้ง แนวคิดเรื่องเวลาแบบนักปรัชญาที่โอเอะสร้างขึ้นใหม่ใน *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* นั้นคือการบอกให้คนอ่านรู้ว่า อนาคตคือสิ่งที่มีอดีตเป็นตัวกลางเพื่อให้มาถึงปัจจุบัน 「未来は過去を媒介にして現在に到来する」

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงรูปแบบความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของกลุ่มชายขอบ โดยมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยคาดว่าจะนำมาใช้ประกอบกับหัวข้อวิจัยชิ้นนี้ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม (Binary Opposition)
2. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชายขอบ (Marginal)

⁵ 霍士富、「大江健三郎における時空間の表像『二百年の子供』を中心に」（『日本文藝学』、第41号、2005年）pp. 135-153.

1. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม

แนวความคิดเกี่ยวกับความตรงข้าม (Opposition) หรือทวิลักษณ์ (Duality) เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในระบบของภาษาและในความคิดทางปรัชญาตะวันตกทั้งหมด

อริสโตเติลได้กล่าวว่า "ทุกสิ่งทุกอย่างคือ A หรือไม่ใช่ A อย่างใดอย่างหนึ่ง" เขาใช้ความตรงข้ามและวิธีการเชิงนิเสธในฐานะที่เป็นเครื่องมือของการนิยามความหมาย

การใช้วิธีการนี้ได้ปรากฏเด่นชัดในเรื่องของภาษา คำต่างๆ จะมีความหมายเมื่อไปสัมพันธ์กับคำอื่นๆ โดยผ่านระบบของความต่าง (System of difference) คำแต่ละคำหรือแนวความคิดแต่ละแนว ได้ถูกนิยามโดยสิ่งที่ตรงข้าม และจะเข้าใจได้ หากเราเข้าใจหรือรู้ถึงสิ่งที่ตรงข้ามมัน ยกตัวอย่างเช่นคำว่า

"ใช่" ถูกเข้าใจในความสัมพันธ์กับคำว่า "ไม่"

"ถูก" จะเข้าใจได้ในความสัมพันธ์กับคำว่า "ผิด"

"บน" กับ "ล่าง"

"สว่าง" กับ "มืด"

"ดี" กับ "เลว"

"ขาว" กับ "ดำ"

"ความเป็นชาย" กับ "ความเป็นหญิง" เป็นต้น

คู่ (Binary) เป็นสิ่งที่ได้รับการสืบทอดมาจากคำในภาษากรีก คือคำว่า "Bio" ที่หมายถึง "Two" (สอง) ซึ่งแสดงให้เห็นถึง "การแบ่งแยก" หรือ "สิ่งที่เป็นคู่" ทั้งบวกและลบ (Positive and negative)

ระบบทวิลักษณ์นี้ได้ถูกทำลายโดยผู้คนจำนวนหนึ่งซึ่งให้เหตุผลว่า ระบบดังกล่าวได้สร้างความห่างและการแบ่งแยกขึ้นมา และระบบนี้ไม่ได้เป็นตัวแทนความจริงได้ดีเพียงพอ หากแต่เป็นการยินยอมให้กับวิธีการตรงข้ามหรือความเป็นปรปักษ์ของความคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่ตายตัวไม่มีการยืดหยุ่น มีสถานะเหตุผลของกันและกันโดยเฉพาะ และเป็นเรื่องของผู้ชนะกับผู้แพ้ในการโต้เถียงแทนที่จะยืดหยุ่น เจรจาประนีประนอม และอยู่ในสถานะของการพลิกแพลงแก้ไขได้ อันนำมาซึ่งการร่วมมือกันของมุมมองหรือทัศนียภาพที่แตกต่าง

คู่ตรงข้ามอย่างเช่น ชาย/หญิง และ ถูก/ผิด เป็นเรื่องของลำดับชั้นสูงต่ำ บ่อยครั้งที่ด้านหนึ่งได้รับสิทธิพิเศษเหนือกว่าอีกด้านหนึ่งซึ่งได้ถูกลดทอนคุณค่าลงมา หรือเป็นไปในเชิงลบ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะถูกนิยามในความสัมพันธ์กับด้านหลัก ยกตัวอย่างเช่น การสมมุติชายและหญิงให้ตรง

ข้ามกัน จะหมายความว่า ผู้หญิงคือสิ่งที่ไม่ใช่ผู้ชายโดยอัตโนมัติ และถ้าหากว่าผู้ชายเป็นด้านที่เข้มแข็ง ผู้หญิงก็ต้องเป็นด้านที่อ่อนแอนั่นเอง

ในการสังเกตความตรงข้ามนั้น สามารถสังเกตได้หลายอย่างโดยเฉพาะระหว่างตัวละครทั้งหลาย ทั้งระหว่างอัตลักษณ์ของมนุษย์ที่ผิดแผก ระหว่างฉากและสีสันทันที่แตกต่าง ดังนั้น สิ่งเหล่านี้จึงสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับการนำเสนอความตรงข้ามที่เป็นแกนกลาง ระหว่างระบบคุณค่าสองอย่างที่แตกต่างกัน⁶

กล่าวได้ว่า ความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม เป็นการนิยามหรือให้คุณค่าของสิ่งหนึ่งมากกว่าอีกสิ่งหนึ่งในระบบคู่ตรงข้าม ซึ่งความเป็นคู่ตรงข้ามที่ปรากฏนั้นจะแสดง และสะท้อนให้เห็นถึงบทบาท สถานะ หรือคุณค่าที่มีความแตกต่างกันของสิ่งที่เป็นคู่ตรงข้าม

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและรูปแบบโดยทั่วไปของความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม ซึ่งมีส่วนที่แตกต่างจากรูปแบบความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามของโอเอะ เค็นสะบุโร ที่มุ่งนำเสนอความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้าม โดยมุ่งเน้นการนำเสนอในแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นศูนย์กลางกับชายขอบซึ่งสลับบทบาทหน้าที่ระหว่างกัน

2. แนวคิดเกี่ยวความเป็นชายขอบ (Marginal)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา⁷ ฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่าชายขอบไว้ดังนี้

ชายขอบ หมายถึง สิ่งซึ่งอยู่ในตอนปลายหรือขอบของเขต หรือบริเวณที่รับรู้กันอยู่ เช่น เขตดินแดนท้องที่หรือเขตวัฒนธรรม คำนี้มีความหมายแฝงอยู่ว่า ผู้คนหรือสิ่งที่อยู่บริเวณชายขอบนั้นมีการแยกตัวจากส่วนใหญ่ ไม่ปรับตัวให้เข้ากับส่วนใหญ่ หรือมีลักษณะที่ผิดแผกไปจากปกติของส่วนใหญ่

คนชายขอบ หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเต็มบทบาทในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นผู้ที่เข้ากลุ่มสังคมนั้นได้ไม่สนิท

⁶ สมเกียรติ ตั้งนโม สาขาจิตกรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, Michael O' Shaughnessy and Jane Stadler, "Narrative Structure and Binary Oppositions," in Media and Society, (Oxford University Press, 2002), pp.149-156.[ออนไลน์], 11 กันยายน 2553. แหล่งที่มา: <http://61.47.2.69/~midnight/mnu2544/newpage11.html>

⁷ พจนานุกรมสังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2532)

กลุ่มชายขอบ หมายถึง กลุ่มที่ยังไม่ถูกกลืนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใหญ่อย่างสมบูรณ์ กลุ่มที่ละทิ้งวัฒนธรรมเดิมของตนไปบางส่วน และยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับอย่างสมบูรณ์ในวัฒนธรรมใหม่ที่กลายมาเป็นวิถีชีวิตของตน คำนี้มักจะนำมาใช้กับกลุ่มคนที่อพยพย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ในกลุ่มคนนี้จะมีความแตกต่างต่าง ๆ ผสมกันมากมาย ดังนั้น ทศนคติ คุณค่า และแบบอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงมิได้มีลักษณะเป็นของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

โดยภาพรวมแล้วความเป็นชายขอบนั้นไม่ได้กำหนดเพียงในแง่ทางภูมิศาสตร์หรือพื้นที่เพียงอย่างเดียว หากหมายรวมถึงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เคลื่อนไหวไปมาระหว่างสิ่งที่เป็นชายขอบกับศูนย์กลางอีกด้วย

ความหมายของกระบวนการกลายเป็นชายขอบมีข้อสังเกตหลายประการ ดังนี้

1. กระบวนการกลายเป็นชายขอบ เมื่อถูกรื้อถอนและแยกย่อยแล้ว จะช่วยให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องของการลดทอนความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาของการกีดกันและผูกขาดความรู้ที่มีอยู่หลากหลาย
2. กระบวนการกลายเป็นชายขอบเป็นเรื่องของความลึกลับและขัดแย้งกัน ทำให้กระบวนการนี้ไม่ได้เคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวโดยตลอด แต่แตกแยกไปในหลายทิศทางพร้อมกัน
3. กระบวนการกลายเป็นชายขอบซึ่งเกิดขึ้นอย่างหลากหลายนี้เอง ในทางกลับกันได้ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม ในความพยายามช่วงชิงความหมาย พร้อมกับการสร้างความหมายใหม่ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสลัดพื้นที่ไปมา
4. กระบวนการกลายเป็นชายขอบได้เปิดพื้นที่ให้เกิดการสร้างมาตรฐานใหม่ทางศีลธรรม โดยผ่านกระบวนการทางสังคม ซึ่งผสมผสานความรู้ต่าง ๆ จากผู้เข้าร่วมที่หลากหลาย⁸

จากความหมายและข้อสังเกตในกระบวนการกลายเป็นชายขอบข้างต้น อนุมานได้ว่า กลุ่มชายขอบนั้นมิได้หมายถึงเพียงความแปลกแยกในเชิงพื้นที่เท่านั้น หากหมายรวมถึงความแปลกแยกแตกต่างทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ หรือความไม่กลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกับสังคม เป็นต้น อีกทั้งความเป็นชายขอบยังมีนัยยะที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำในเชิงอำนาจ หรือบทบาทหน้าที่ทางสังคมอีกด้วย

⁸ อานันท์ กาจนพันธุ์, ทฤษฎีและวิวิธวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553), หน้า 78.

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นแล้วว่าผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ* นั้นเป็นผลงานที่ค่อนข้างใหม่ อีกทั้งยังเป็นวรรณกรรมเยาวชน จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษาวิเคราะห์น้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องนี้โดยใช้แนวทางศึกษาความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามนั้น จะช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างและความเปลี่ยนแปลงของผลงานเรื่องนี้กับงานที่ผ่านมา อันแสดงให้เห็นถึงรูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามที่พัฒนาขึ้นจากเดิม กล่าวคือ แสดงให้เห็นถึงความสนใจที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมขอโอเอะ เพราะในงานชิ้นนี้นอกจากความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในเรื่องของศูนย์กลางและชายขอบแล้วยังมีในเรื่องของมิติเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย การนำมิติเวลามาเป็นแก่นหลักในการดำเนินเรื่องนั้นอาจแสดงให้เห็นว่าโอเอะในปัจจุบันกำลังให้ความสนใจกับประเด็นเรื่องความเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมที่กำลังก้าวไปสู่อนาคตข้างหน้า ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี ที่ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนให้แตกต่างจากเดิม รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติที่กำลังถูกทำให้สูญหายไปทีละนิด โลกในอนาคตที่กำลังจะมาถึงจะมีสภาพเช่นไร ความเชื่อมั่น ความศรัทธาของคนต่อสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติจะยังหลงเหลือหรือไม่ สังคมที่กลายเป็นระบอบทุนนิยมจะแก้ไขและเยียวยาอย่างไร ผู้วิจัยคิดว่าสิ่งเหล่านี้คือข้อคำถามที่โอเอะต้องการนำเสนอผู้อ่านผ่านทางการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับมิติเวลา ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าการศึกษาผลงานเรื่องนี้จะช่วยทำให้เข้าใจในรูปแบบการสร้างผลงาน และพัฒนาการของผลงานที่โอเอะสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น

เนื้อหาของงานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 บทดังนี้

บทที่หนึ่ง บทนำ ศึกษาความเป็นมาของปัญหาและเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกทำหัวข้อนี้

บทที่สอง ศึกษาชีวประวัติของโอเอะ เค็นสะบุโร ผลงานและความเปลี่ยนแปลง อิทธิพล และแนวความคิดที่ทำให้เกิดผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ*

บทที่สาม ศึกษาและวิเคราะห์ความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในหัวข้อ “เด็กและผู้ใหญ่”

บทที่สี่ ศึกษาและวิเคราะห์ความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในหัวข้อ “วัฒนธรรมเมืองใหญ่ และวัฒนธรรมชนบท”

บทที่ห้า ศึกษาและวิเคราะห์ความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในหัวข้อ “อดีตและอนาคต”

บทที่หก บทสรุปของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

บทที่ 2

ชีวิตและผลงานของโอเอะ เค็นสะบุโร

เรื่องราวชีวิตของโอเอะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละยุค รูปแบบ และผลงานของโอเอะมีความเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งที่ประสบในแต่ละช่วงชีวิต ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึง เส้นทางชีวิตของโอเอะ ผลงานและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ผลงานแต่ละยุค ตลอดจนที่มาของวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ* ผลงานที่ โอเอะกล่าวไว้ว่า "เป็นผลงานแฟนตาซีเพียงหนึ่งเดียวของข้าพเจ้า 「私の唯一のファンタジー」¹ ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับชีวประวัติรวมถึงผลงานที่ผ่านมาของโอเอะ มากขึ้น

2.1 ชีวประวัติของโอเอะ เค็นสะบุโร

2.1.1 ชีวิตโอเอะ

โอเอะ เค็นสะบุโร เกิดเมื่อวันที่ 31 มกราคม ค.ศ. 1935 ในหมู่บ้านโอเอะ 「大瀬」 [Oose] บนเกาะชิโกะกุ 「四国」 [Shikoku] ประเทศญี่ปุ่น มีพี่น้องรวมทั้งหมดเจ็ดคน โอเอะเป็นลูกคนที่ ห้ามีพี่ชายสองคน พี่สาวสองคน และน้องชายน้องสาวอย่างละคน บรรพบุรุษของโอเอะเป็นชามูไรที่ อยู่ในหมู่บ้านนี้มาหลายร้อยปีและไม่เคยมีใครย้ายออกจากหมู่บ้านเลย ดังนั้นผู้หญิงในตระกูล โอเอะจึงเป็นผู้ที่รำรวยเรื่องเล่า และมักจะเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาในลักษณะของ ตำนาน การส่งต่อเรื่องเล่าแบบปากต่อปากทำให้ประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านและทั้งภูมิภาคดำรงอยู่ ได้ ผู้หญิงในตระกูลโอเอะจึงมีศักดิ์เป็นนักเล่านิทานของหมู่บ้านไปโดยปริยาย และตัวโอเอะ เค็นสะ บุโรเองก็เติบโตขึ้นท่ามกลางเรื่องเล่าที่ยาวนานเหล่านี้ เป็นเหตุให้ผลงานส่วนใหญ่ของเขาเต็มไปด้วย เรื่องราวของมนุษย์ ตำนาน และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางวัฒนธรรม

ในวัยเด็กโอเอะมักแยกตัวโดดเดี่ยวและอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ โอเอะเคยกล่าวว่ามี หนังสือที่เขาประทับใจที่สุดถึงขนาดจะเอาติดตัวลงหลุมศพไปด้วยนั้นสองเล่ม² คือ "การผจญภัย

¹ 大江健三郎、『大江健三郎作家自身を語る』、新潮社、2007年、p. 250.

ของฮัคเคิลเบอร์รี่ ฟินน์” (The Adventures of Huckleberry Finn) และ “การผจญภัยอันน่ามหัศจรรย์ของนิลส์” (The Wonderful Adventures of Nils) ที่ได้รับมาจากย่า ซึ่งโอเอะเชื่อว่า การได้อ่านหนังสือเหล่านี้ทำให้เขาสามารถเข้าใจสิ่งที่อยู่รอบตัวได้มากขึ้น สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่มองเห็น กับสิ่งที่ได้ฟังให้กลายเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นหนึ่งในประโยชน์ของการอ่านหนังสือที่ได้รับมาในวัยเด็ก

ในค.ศ. 1944 ช่วงปลายสงครามมหาเอเชียบูรพา* โอเอะในวัยเพียงเก้าปีต้องสูญเสียย่า และพ่อในเวลาไล่เลี่ยกัน อีกทั้งพี่ชายยังถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารทำให้ผู้ชายที่เหลือในบ้านมีเพียงโอเอะเท่านั้น เมื่อสูญเสียเสาหลักของครอบครัวไปแม่จึงต้องมาทำหน้าที่เป็นหลักในการหารายได้จุนเจือครอบครัวแทน

ในค.ศ.1945 รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศลงนามยอมแพ้สงครามโดยไม่มีเงื่อนไข ยอมอยู่ใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกา ความพ่ายแพ้ที่ได้รับจากสงครามครั้งนี้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงไปทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการเมืองการปกครองที่ถูกเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีจักรพรรดิเป็นประมุข กลายเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้แม้กระทั่งหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลออกไปก็ยังสามารถรู้จักกับคำว่า “ประชาธิปไตย” ซึ่งคำ ๆ นี้เองที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของโอเอะอย่างมากมาย

ในค.ศ.1950 โอเอะในวัยสิบหกปีได้เรียนจบชั้นมัธยมต้นจากโรงเรียนมัธยมโอเอะ และได้เข้าเรียนมัธยมปลายในโรงเรียนมัธยมปลายอุชิโกะ 「内子高等学校」 [Uchiko koutou gakkou] ต่อมาในค.ศ.1951 ได้ย้ายไปยังโรงเรียนมัธยมปลายมะทซึยะมะ ฮิงะฉิ 「松山東高等学校」 [Matsuyama higashi koutou gakkou] ซึ่งที่โรงเรียนแห่งนี้เองที่ทำให้โอเอะได้พบกับอิตะมิ จูโซ 「伊丹十三」 [Itami Jūzō] พี่ชายของยุกะริ 「ゆかり」 [Yukari] ภรรยาของโอเอะ ผู้ซึ่งเป็น

²โอเอะ เค็นสะบุโร, เด็ก 200 ปี, แปลโดย มณฑา พิมพ์ทอง (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผีเสื้อ, 2550), หน้า 287.

* ญี่ปุ่นเรียกสงครามที่ทำกับจีนและสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ ค.ศ. 1941-1945 ว่าสงครามมหาเอเชียบูรพาหรือสงครามแห่งเอเชียตะวันออกที่กว้างใหญ่ (Greater East Asian War) ญี่ปุ่นไม่เรียกว่าสงครามแปซิฟิก (Pacific War) ซึ่งเป็นชื่อที่สหรัฐใช้เรียกสงครามโลกครั้งที่ 2 กับญี่ปุ่น ชื่อที่ใช้เรียกต่างกันนี้มีความหมายและนัยต่างกันด้วย ญี่ปุ่นถือว่าเข้าทำสงครามเพื่อปลดปล่อยเอเชียจากตะวันตก สงครามครั้งนี้ทำเพื่อชาวเอเชียจะได้เป็นอิสระ ญี่ปุ่นไม่ได้ต้องการที่จะทำสงครามกับสหรัฐเป็นจุดหมายแรก และเวทีของสงครามก็ครอบคลุมทั้งจีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และหมู่เกาะในแปซิฟิก แต่สำหรับสหรัฐต้องการเน้นช่วงของสงครามตั้งแต่ญี่ปุ่นโจมตีอ่าวเพิร์ล ต้องการเน้นเวทีสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐ คือในมหาสมุทรแปซิฟิก และมีนัยด้วยว่าเป็นสงครามที่ญี่ปุ่นเป็นผู้รุกราน และสหรัฐเป็นผู้มาปราบญี่ปุ่น

เพื่อนในวัยเด็กที่คอยให้กำลังใจต่องานเขียนของเขา การพบกันในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเปิดโลกวรรณกรรมของโอเอะให้กว้างไกลขึ้น

การอ่านหนังสือมากขึ้นทำให้โอเอะได้มีโอกาสรู้จักชื่อของวะตะนะเบะ คะสุโอะ* 「渡辺一夫」 [Watanabe Kazuo] ผู้เขียน “เสี้ยวหนึ่งของฝรั่งเศสยุคเรอเนสซองซ์” 『フランスルネサンス断章』 [Furansu runesansu danshou] ความประทับใจในผลงานเรื่องนี้ส่งผลให้โอเอะตัดสินใจเดินตามรอยวะตะนะเบะ ด้วยการเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยโตเกียว และเรียนวรรณคดีฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก

ในค.ศ.1953 โอเอะในวัยสิบแปดปีตัดสินใจเดินทางออกจากหมู่บ้าน มุ่งหน้าสู่โตเกียวเมืองหลวงของประเทศ สถานที่ซึ่งเขาเชื่อว่าจะได้รู้จักกับคำว่า “ประชาธิปไตย” อย่างถ่องแท้ และนำเขาไปสู่อนาคตซึ่งมีเสรีภาพอย่างแท้จริง การเดินทางในครั้งนี้ทำให้โอเอะได้กลายเป็นผู้ชายคนแรกของตระกูลที่ละทิ้งหมู่บ้าน³ เขาเข้าเรียนวรรณคดีฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยโตเกียว และที่นี่ทำให้เขาได้รู้จักกับ ฌ็อง ปอล ซาร์ต** และนักเขียนสมัยใหม่ของฝรั่งเศสอีกหลายคน

โอเอะเริ่มเขียนหนังสือในขณะที่เรียนมหาวิทยาลัย ผลงานชิ้นแรกของเขาที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัยโตเกียวคือเรื่องสั้นชื่อ “งานประหลาด” 『奇妙な仕事』 [Kimyou na shigoto] และด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัวของงานเขียนชิ้นนี้ทำให้หนังสือพิมพ์มะชินิชิ 「毎日新聞」 [Mainichi shinbun] นำผลงานชิ้นนี้ลงตีพิมพ์อีกครั้งและฮิระโนะ เค็น 「平野謙」 [Hirano Ken] นักวิจารณ์วรรณคดีชื่อดังได้เขียนบทวิจารณ์ถึงโอเอะไว้ว่าเป็นนักเขียนหน้าใหม่ที่นำจับตามอง เพราะผลงานของเขานำเสนอแนวคิดที่ล้ำยุคกว่าผลงานของนักเขียนคนอื่น ๆ ในสมัยนั้น⁴

* วะตะนะเบะ คะสุโอะ 「渡辺一夫」 [Watanabe Kazuo] เป็นอาจารย์สอนภาควิชาวรรณคดีฝรั่งเศส ที่มหาวิทยาลัยโตเกียว เขียนหนังสือเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสหลายเล่ม

³ วิจารณ์, โลกวรรณกรรม, พิมพ์ครั้งที่2(กรุงเทพฯ: ทางเลือก, 2547), หน้า 104.

** ฌ็อง ปอล ซาร์ต [Jean Paul Sartre] เป็นนักวรรณคดีและนักปรัชญาร่วมสมัยชาวฝรั่งเศส ผู้ทำให้ความคิดปรัชญาในแนว อัจฉิภาวะนิยม [Existentialism] แบบเทวนิยมแพร่หลายไปมาก จนกล่าวได้ว่าเขาเป็นนักคิดที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนรุ่นใหม่มาคนหนึ่งในทัศนะของซาร์ต สิ่งสำคัญที่สุดที่ไ้เป็นเครื่องยืนยันคุณค่าของมนุษย์คือเสรีภาพในการเลือก วินาทีใดที่มนุษย์ยินยอมให้ผู้อื่นใช้เสรีภาพในการเลือกของตน วินาทีนั้นมนุษย์ได้สูญเสียค่าแห่งความเป็นมนุษย์ไปแล้ว ตัวของมนุษย์เองเท่านั้นที่จะเป็นผู้กำหนดจุดหมายปลายทางของตนเอง

⁴ เค็นเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 27.

ในค.ศ. 1958 ผลงานเรื่องสั้นชื่อ “เลี้ยงดู” 『飼育』 [Shiiku] ได้รับรางวัลอะกุตะงะวะ 「芥川賞」 [Akutagawa shou] ซึ่งเป็นรางวัลสำหรับนักเขียนหน้าใหม่ทำให้ชื่อเสียงของโอเอะเป็นที่รู้จักมากขึ้น ในค.ศ.1959 โอเอะทำวิทยานิพนธ์ก่อนจบปริญญาตรีในหัวข้อ “ภาพลักษณ์ในนวนิยายของฌ็อง ปอล ซาร์ท” 『サルトルの小説におけるイメージについて』 [Sarutoru no shousetsu ni okeru imeeji ni tsuite] จากจุดนี้เองที่แสดงให้เห็นเด่นชัดว่างานเขียนของโอเอะในช่วงมหาวิทยาลัยและหลังจากนั้นได้รับอิทธิพลและแนวคิดหลาย ๆ อย่างมาจากซาร์ท โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาในลัทธิอัตถิภาวะนิยม

ในค.ศ.1960 โอเอะได้แต่งงานกับอิตะมิ ยุกะริ และสามปีถัดมาในค.ศ.1963 ทั้งคู่ก็มีลูกชายคนแรกคือ โอเอะ ฮิกะริ 「大江光」 [Ooe Hikari] เด็กน้อยผู้เกิดมาพร้อมกะโหลกศีรษะที่ผิดปกติ ส่งผลให้เขากลายเป็นเด็กออทิสติก* โอเอะผู้เป็นพ่อต้องต่อสู้กับความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น เขาพยายามอย่างหนักที่จะอยู่ร่วมกับลูกชายผู้พิการทางสมอง หมอไม่สามารถบอกได้ว่าเด็กคนนี้จะมียุขยืนยาวแค่ไหน โรงพยาบาลแนะนำให้ปล่อยเด็กให้ตายไปเองเพราะถึงแม้ว่าจะผ่าตัดได้ แต่สมองของเด็กก็จะได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงถึงขั้นอาจกลายเป็นมนุษย์ผักที่ไม่สามารถสัมผัสและรับรู้สิ่งใด

ในตอนนั้น โอเอะได้ลองจินตนาการว่าเขาได้ปล่อยให้ลูกชายตาย หนึ่งนาที่นั้นราวกับมีพิฆาตร้ายแค้นไปทั่วร่างกายที่ไร้สำนึกผิดชอบชั่วดี ไม่อาจแยกแยะความถูกต้อง และไม่แม้แต่จะเข้าใจว่ามนุษย์คืออะไร แต่ในที่สุดโอเอะก็เลือกที่จะผ่าตัดลูกชาย และตั้งชื่อให้ว่า ฮิกะริ ซึ่งแปลว่า “แสงสว่าง” โอเอะบอกว่าแสงสว่างของฮิกะริได้ส่องมายังความคิดด้านที่มีมิติของเขาและด้านที่สว่างไสวด้วย⁵

ฮิกะริกลายเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนงานของโอเอะในช่วงต่อมา ผลงานของเขาเต็มไปด้วยเรื่องราวของลูกชายผู้พิการกับพ่อที่ต้องต่อสู้และเผชิญหน้ากับความเป็นจริง อาทิเช่นใน

* ในทางการแพทย์ ภาวะออทิสซึม (Autism) เป็นโรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็กเนื่องจากสมองผิดปกติ เด็กที่เป็นโรคนี้จะอยู่แต่ในโลกของตนเอง และขาดความสนใจที่จะมีสังคมร่วมกับคนอื่น เราเรียกเด็กที่เป็นโรคออทิสซึมว่า “เด็กออทิสติก” สมองที่ผิดปกติทำให้เด็กแสดงควมบกพร่องออกมา 3 ด้าน ใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ความบกพร่องในการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น ไม่แสดงสีหน้าท่าทางในการตอบรับและสื่อสารกับผู้อื่น ไม่สบตา เรียกไม่หัน
2. ความบกพร่องในการสื่อสาร เช่น พูดซ้ำหรือไม่พูดและไม่มีความพยายามในการสื่อสาร พูดตามหรือพูดสลับคำ
3. การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น หมกมุ่นอยู่กับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่เหมาะสมหรือทำซ้ำ ๆ มากเกินไป ยึดติดกับขั้นตอนในการทำกิจวัตรประจำวัน

⁵ วิจารณ์, โลกวรรณกรรม หน้า 105.

ผลงานเรื่อง *รอยชีวิต*⁶ 『個人的な体験』 [Kojinteki na taiken] (A Personal Matter) ที่บอกเล่าเรื่องราวความเจ็บปวดของพ่อผู้ต้องทำใจยอมรับว่าลูกเป็นเด็กพิการทางสมอง ผลงานเรื่องนี้กล่าวได้ว่าเป็นผลงานเรื่องแรกที่โอเอะเขียนขึ้นโดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาผู้พิการซึ่งนับเป็นคนชายขอบของสังคม

ในค.ศ. 1967 ครอบครัวโอเอะมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีกคน เป็นลูกสาวชื่อ โอเอะ นะทsumิโกะ⁷ 「大江菜採子」 [Ooe Natsumiko] และในปีนี้เองที่โอเอะเริ่มเขียนผลงานที่ชื่อว่า *เสียงร่ำไห้ที่เงียบงัน*⁸ 『万延元年のフットボール』 [Manenganen no futtobooru] (The Silent Cry) ผลงานเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจซึ่งไร้ความหวัง โดยวนกลับไปยังต้นกำเนิด ตำนานพื้นบ้าน เรื่องเล่าของบรรพบุรุษ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ประเด็นของเรื่องที่ทำทนาย เสียดสี และแสดงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของสังคมญี่ปุ่นในช่วงหลังสงคราม ทำให้ผลงานชิ้นนี้มีส่วนสำคัญที่ส่งให้โอเอะ เค็นสะบุโร ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปีค.ศ. 1994

โอเอะสร้างสรรคผลงานของเขาออกตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ และมีผลงานมากมายที่ได้รับรางวัล แต่ทว่าเมื่อเทียบกับนักเขียนร่วมสมัยคนอื่นที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ เช่น มิชิมิยะ ยูกิโอะ 「三島由紀夫」 [Mishima Yukio] หรือ มุระกะมิ ฮะรุกิ 「村上春樹」 [Murakami Haruki] แล้วงานเขียนของโอเอะกลับไม่ได้รับความนิยมจากนักอ่านชาวญี่ปุ่นและนักอ่านชาวโลก อาจเป็นไปได้ว่าผลงานของเขามีความยากโดยเฉพาะเนื้อหาของงานตามแบบวรรณกรรมบริสุทธิ์ 「純文学」 [Junbungaku] ที่สอดแทรกแนวคิดเชิงปรัชญาและการใช้ภาษาที่เป็นแบบฉบับของโอเอะเท่านั้น ผลงานของเขาล้วนสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับพันธกิจของนักเขียนที่ว่า วรรณคดีไม่ควรดำรงอยู่เพื่อตัววรรณคดีเองเท่านั้น แต่ควรมีบทบาทเกี่ยวข้องกับประเด็นในเรื่องสังคมและมนุษยชาติ⁹ ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าโอเอะเป็นนักเขียนที่มีบทบาทต่อแนวคิดทางการเมืองของชาวญี่ปุ่น อีกทั้งเขายังให้ความสำคัญกับเรื่องของกลุ่มชายขอบ รวมถึงชี้ให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำ และความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นภายในสังคมจากความแตกต่างระหว่างสองชั่ว อาทิเช่น วัฒนธรรมเมืองกับวัฒนธรรมชนบท สังคมที่พัฒนาแล้วกับสังคมที่ด้อยพัฒนา เป็นต้น

⁶ โอเอะ เค็นสะบุโร, *รอยชีวิต*, แปลโดย เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์ (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2546)

⁷ マサオ・ミヨシ, 『日本の作家全 2 3 卷大江健三郎』、小学館、1992 年、p. 370.

⁸ โอเอะ เค็นสะบุโร, *เสียงร่ำไห้ที่เงียบงัน*, แปลโดย เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์ (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2548)

⁹ เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 31.

เมื่ออย่างเข้าปลายศตวรรษที่ 20 และก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 รูปแบบงานเขียนของโอเอะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอีกครั้ง ในช่วงนี้โอเอะหันมาสนใจเกี่ยวกับความรู้ด้านจักรวาลตามวัฒนธรรมโบราณ สนใจเกี่ยวกับตำนานแห่งป่า เรื่องเล่าและนิทานปรัมปราที่เล่าสืบทอดต่อกันมาในท้องถิ่น รวมถึงการสอดแทรกแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมลงไปในงานช่วงหลังนี้ด้วย อาจเป็นเพราะในวัยเด็กโอเอะเติบโตขึ้นท่ามกลางป่าเขาและเรื่องเล่ามากมายจากย่า โอเอะจึงหยิบเอาตำนานเหล่านี้มาเป็นรูปแบบหนึ่งของงานเขียนในยุคปลาย เพื่อเยียวยาจิตวิญญาณของตนเอง รวมถึงจิตวิญญาณของคนในสังคมที่นับวันจะเสื่อมถอยลงไปเรื่อย ๆ เขาเคยพูดไว้ว่า “ญี่ปุ่นได้สูญเสียพลังในการเชื่อมโยงกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีต่าง ๆ ให้เข้ากับความเป็นจริงไป ผมคิดว่าวรรณกรรมมีคุณค่าอยู่ที่การได้สร้างความเชื่อมโยงนั้นขึ้น นั่นล่ะคือภารกิจของวรรณกรรม ศีลธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งยวด”¹⁰

หลังจากผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ที่โอเอะบอกว่าเป็นวรรณกรรมแฟนตาซีเพียงหนึ่งเดียวในชีวิตของเขาออกตีพิมพ์ในค.ศ. 2003 อีกสามปีต่อมาในค.ศ.2006 โอเอะได้ก่อตั้งรางวัลโอเอะเค็นสะบุโร* ขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีผลงานเรื่อง *ลาก่อนหนังสือของฉัน* 『さよなら、私の本よ！』 [Sayonara watashi no hon yo] ตีพิมพ์ ทำให้เป็นที่กังขาว่าผลงานชิ้นนี้จะป็นงานชิ้นสุดท้ายในฐานะนักเขียนของโอเอะหรือไม่ แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้น เพราะจนถึงปัจจุบันนี้โอเอะ ก็ยังคงมีงานเขียนออกมาให้ผู้อ่านได้ติดตามอยู่เสมอ

2.1.2 วรรณกรรมของโอเอะ

ดังที่ได้เขียนไว้ข้างต้นว่า โอเอะเริ่มมีผลงานการเขียนหนังสือเรื่องแรกขณะที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยโตเกียว และผลงานชิ้นแรกของเขานี้ ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัย จากตอนนั้นจนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลากว่าห้าสิบปีที่โอเอะสร้างสรรค์ผลงานในฐานะ

¹⁰ วิจารณ์, *โลกวรรณกรรม*, หน้า 112.

* รางวัลโอเอะ เค็นสะบุโร เป็นรางวัลที่จัดตั้งขึ้นในค.ศ. 2006 โดยความร่วมมือของสำนักพิมพ์โคดันชะ 「講談社」 [Koudansha] จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสที่โอเอะ เค็นสะบุโรใช้ชีวิตในฐานะนักเขียนครบรอบ 50 ปี และสำนักพิมพ์ก็จัดตั้งครบ 100 ปี โดยรางวัลนี้โอเอะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด และมีหลักสำคัญในการพิจารณาที่ “ภาษาวรรณกรรม” 「文学の言葉」 [Bungaku no kotoba] รางวัลนี้จะแจกทุกปีในเดือนพฤษภาคม ผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลจะได้รับการแปลและตีพิมพ์เป็นภาษาอื่น ๆ ด้วย อาทิเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน เป็นต้น

นักเขียนออกมา ผลงานของโอเอะสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค โดยอาศัยความสนใจ อิทธิพลที่ได้รับ และรูปแบบการสร้างเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง¹¹ ดังนี้

ผลงานในยุคแรก ค.ศ. 1957-1963

ผลงานในยุคแรกเริ่มตั้งแต่ “งานประหลาด” จนถึงผลงานเรื่อง “เสียงตะโกน” 『叫び声』 [Sakebi goe] งานเขียนในยุคต้นของโอเอะนั้นเป็นยุคสนใจการเมือง ผลงานส่วนมากจะถ่ายทอดแนวคิดทางการเมืองเป็นหลัก และมีแนวการเขียนที่ค่อนข้างรุนแรง มุ่งเน้นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการเมือง การปกครอง และสังคมที่อยู่ภายใต้กรอบกฎเกณฑ์ของต่างชาติ อีกทั้งยังเสนอภาพของคนในสังคมที่ถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพ และถูกควบคุมทางความคิดด้วย

ผลงานในยุคกลาง ค.ศ 1964-1979

งานเขียนในยุคกลางเริ่มจากผลงานเรื่อง “อะกุกิ...สัตว์ประหลาดบนฟากฟ้า”¹² 『空の怪物アグイ』 [Sora no kaibutsu aguii] จนถึงผลงานเรื่อง *เกมร่วมสมัย*¹³ เป็นยุคที่โอเอะหันมาให้ความสนใจกับเรื่องของผู้พิการ เนื่องจากในค.ศ. 1964 บุตรชายคนแรกของโอเอะที่ชื่อ “ฮิกะริ” ได้ถือกำเนิดมาพร้อมกับความผิดปกติทางสมอง นั้นเป็นสาเหตุให้โอเอะหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างผู้พิการกับคนปกติ ส่งผลให้งานเขียนในยุคนี้มุ่งนำเสนอถึงความ อยุติธรรมในสังคมที่เกิดขึ้นกับคนชายขอบเป็นสำคัญ

ผลงานในยุคปลาย ค.ศ 1980-ปัจจุบัน

งานเขียนในยุคปลายเริ่มจากผลงานเรื่อง *หญิงผู้สดับฟังต้นไม้แห่งสายฝน*¹⁴ 『「雨の木」を聴く女たち』 [Reintsurii wo kiku onna tachi] จนถึงผลงานเรื่องล่าสุด “จมน้ำตาย” 『水死』 [Suishi] ในยุคนี้โอเอะหันกลับมาสนใจเกี่ยวกับเรื่องตำนาน ทวยเทพ คติชน นิยายปรัมปรา ตำนานของป่า แต่ก็ยังไม่ละทิ้งเรื่องราวความสัมพันธ์

¹¹ เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 16.

¹² เรื่องเดียวกัน

¹³ เรื่องเดียวกัน

¹⁴ เรื่องเดียวกัน

ระหว่างพ่อลูก และยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอแง่มุมความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่มีต่อกลุ่มคนชายขอบ

2.2 โอเอะ เค็นสะบุโรกับนิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ

เมื่อครั้งยังเด็กโอเอะใช้ชีวิตอยู่ ณ หมู่บ้านกลางป่ากับครอบครัว เขาชอบอ่านหนังสือเป็นชีวิตจิตใจ และได้รับการสนับสนุนให้รักการอ่านจากผู้เป็นแม่ ในวัยเด็กนั้นโอเอะมักได้รับฟังเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาค หรือตำนานต่าง ๆ มากมายจากแม่และย่า ซึ่งเรื่องเล่าและตำนานเหล่านี้มักมีปรากฏอยู่ในผลงานหลาย ๆ เรื่องของโอเอะ ในวรรณกรรมเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ ก็เช่นเดียวกัน

นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ ถูกเขียนขึ้นจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนาน “โดจิ”¹⁵ 「童子」 [Douji] ที่โอเอะเคยได้ฟังจากแม่ในสมัยเป็นเด็ก ซึ่งตอนนั้นโอเอะกำลังอ่านหนังสือเล่นอยู่บนบ้านต้นไม้ และจินตนาการถึงสิ่งต่าง ๆ มากมาย ทั้งเรื่องที่ว่า อีกร้อยปีในอนาคตโลกจะเป็นอย่างไร มนุษย์จะอยู่กันอย่างไร ถึงแม้ว่าตัวเขาเองอาจจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่ถึงร้อยปี แต่ในห้าสิบปีข้างหน้าตัวเขานั้นจะอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร คำถามเหล่านี้วนเวียนอยู่ในความคิดของโอเอะตลอดเวลา และในตอนนั้นเองแม่ของโอเอะได้ถามเขาว่า “ถ้าตอนนี้มีโดจิมาจากป่าจะทำอย่างไร”

โอเอะจึงตอบไปว่าตนเองอาจจะเป็น “โดจิ” ก็ได้

ในตอนนั้นแม่ของโอเอะหัวเราะแล้วบอกว่า “โดจิ เป็นผู้ที่จะออกจากป่ามาเมื่อคนในหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อน จะมาช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้ ซึ่งถ้าลูกไม่ศึกษาหาความรู้ และขัดเกลาตัวเอง ก็คงไม่มีทางเป็นได้”¹⁶

ถึงแม้ว่าโอเอะจะตอบแม่ของเขาไปเช่นนั้น แต่ในความจริงแล้วโอเอะไม่เคยคิดว่าตนเองเป็นโดจิเลย ในทางกลับกันโอเอะคิดว่า ถ้าหากโดจิออกมาจากป่าจริง ๆ แล้วละก็ ตัวเขาอยากจะทำ

¹⁵ 「童子」 โดจิ หมายถึง เด็กทั่วไป เด็กที่เข้าไปช่วยงานในวัด แต่ในผลงานเรื่องนิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ นั้น โดจิ หมายถึง เด็กในตำนานที่จะออกจากป่ามาช่วยเหลือคนในหมู่บ้าน เมื่อได้รับความเดือดร้อน ซึ่งตามตำนานเล่าว่า “ในตอนที่ยาวให้ผลผลิตไม่ดี และพวกเขาไม่สามารถขอลดหย่อนการเก็บภาษีได้ พวกเขาจึงรวมกลุ่มกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการปรึกษากันของกลุ่มชาวนา พวกเขาตัดสินใจก่อการจลาจลและอพยพหนีไปควั่นอื่น ในขณะที่กำลังเดินทางอพยพ โดจิก็ต์ปรากฏตัวขึ้นให้การช่วยเหลือ และสอนวิธีการต่อสู้แบบใหม่ให้ หลังจากการจลาจลสิ้นสุด โดจิก็ต์หายตัวไปในป่าเพียงลำพัง”

¹⁶ 大江健三郎、大江ゆかり、『「自分の木」の下で』、朝日新聞社、2001. p. 167.

ให้โดจิพาเขาข้ามเวลาไปยังโลกในอีกร้อยปีข้างหน้า เพื่อดูว่าโลกในตอนนั้นที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อันล้ำเลิศ จะยังมีมนุษย์ที่เหมือนกับตนเองอยู่อีกหรือไม่ นั่นเป็นสิ่งที่โอเอะเคยคิดไว้¹⁷

เมื่อโตขึ้นโอเอะเดินทางเข้ามาใช้ชีวิตที่โตเกียว แต่งงาน สร้างครอบครัว และมีบุตรคนแรกคือ โอเอะ อิกะริ (大江光) ซึ่งเกิดมาพร้อมความพิการทางสมอง แต่ถึงแม้จะมีพัฒนาการทางสมองที่ล่าช้า แต่อิกะริ ก็มีความสามารถและพรสวรรค์ทางด้านดนตรีที่สังคมให้การยอมรับ จนสามารถเปิดคอนเสิร์ตแสดงดนตรีของตนเองได้ ครั้งหนึ่งในการแสดงคอนเสิร์ตของอิกะริ เขาได้พูดถึงคุณตาของตนที่ชื่อว่า อิตะมิ มั่นชะกุ* (伊丹万作) ซึ่งเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียง และหลังจบการแสดง เมื่อทุกคนเดินทางกลับถึงบ้าน ก็มีรายโทรทัศน์นำภาพยนตร์ที่ อิตะมิ เคยกำกับมาแพร่ภาพ ซึ่งนั่นทำให้โอเอะนึกถึงรูปถ่ายที่พ่อของตนเคยถ่ายไว้เมื่อสมัยก่อน เมื่อลองนับดูแล้วก็ป็นรูปที่มีอายุราว ๆ หนึ่งร้อยปี รูปถ่ายสีซีเปียของพ่อทำให้โอเอะนึกถึงคนที่เกิดเมื่อหนึ่งร้อยปีก่อน ตอนที่ถ่ายรูปไปนี่สีสันของทีวีที่ครอบตัวพวกเขาเป็นอย่างไร พวกเขาจะเหมือนกับตนเองหรือไม่ จะเคยนึกถึงคนในอีกร้อยปีข้างหน้าหรือเปล่า ซึ่งทั้งหมดเป็นความคิดของโอเอะที่คิดวุ่นเกี่ยวกับช่วงเวลาหนึ่งร้อยปี¹⁸ และเมื่อโอเอะนำเอาเรื่องราวและบุคลิกของลูกของเขามาเป็นต้นแบบในการสร้างตัวละครสามพี่น้องในเรื่อง ผสมผสานกับความคิดเรื่องเวลาหนึ่งร้อยปีในอดีต และอนาคต แล้วจึงนำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่ผ่านมา วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ จึงได้เกิดขึ้น

2.3 เรื่องย่อ นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ

ในช่วงวันหยุดฤดูร้อน สามพี่น้องซึ่งประกอบไปด้วย มะกิ พี่ชายคนโต อะกะริ น้องสาวคนกลาง และชะกุ น้องชายคนเล็ก ได้เดินทางไปที่บ้านกลางป่าซึ่งเคยเป็นที่อยู่อาศัยของคุณย่า และเป็นที่มาของตำนานโพรงต้นซุตะจิอิ** พันปี ที่พ่อเคยเล่าให้ฟัง ซึ่งตำนานเล่าว่า “เมื่อเด็กพิเศษที่เรียกว่า “โดจิ” อยากรู้อีกโลกอื่น ก็จะเข้าไปในโพรงที่โคนต้นซุตะจิอิพันปี แล้วตั้งความปรารถนาว่า ขณะนอนหลับ ขอให้ได้พบคนที่อยากพบ ได้เห็นสิ่งที่อยากเห็น ถ้าตั้งความปรารถนาจากใจจริง ก็

¹⁷ 大江健三郎、大江ゆかり、『「自分の木」の下で』、朝日新聞社、2001. p. 168.

* อิตามิ มั่นชะกุ เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในประเทศญี่ปุ่น

¹⁸ 大江健三郎、大江ゆかり、『「自分の木」の下で』、p. 168.

** ต้นซุตะจิอิ เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่จำพวกไม้ใบกว้าง ในตระกูลต้นฉิอิ(ต้นโอ๊ค) มีความสูงกว่า 20 เมตร ในวรรณกรรมเรื่องนี้ บางครั้งก็ใช้ว่าต้นฉิอิ

จะได้พบคนที่อยากพบและเห็นสิ่งที่อยากเห็น” ซึ่งเด็กพิเศษในตำนานที่พ่อเล่า นั้น หมายถึงตัว ของมะกิที่เป็นเด็กที่มีความพิการทางสมองและสติปัญญาด้วย

ก่อนหน้าที่สามพี่น้องจะมาที่บ้านกลางป่าพร้อมกันนั้น มะกิเคยมาเที่ยวที่นี้สองคนกับพ่อ และในตอนนั้นมะกิก็ได้เจอกับ “เบคอน” สุนัขสายพันธุ์ชิบะ ที่มะกิรู้สึกชอบมันมาก ดังนั้นในคราวนี้ ที่ทั้งสามพี่น้องได้มาบ้านกลางป่าพร้อมกัน มะกิได้แอบออกไปนอนในโพรงที่โคนต้นซุตะจิอิแล้วตั้ง ความปรารถนาว่าให้ได้พบกับเบคอนอีกครั้ง ซึ่งความปรารถนานั้นก็สมหวังในที่สุด และยังทำให้ ทั้งอะกะริและซะกุได้เจอกับเบคอนด้วย

สามพี่น้องใช้ภาพวาดสีน้ำผึ้งมือคุณย่าที่มะกิได้รับเป็นของขวัญเป็นตัวเลือกในการกำหนด จุดมุ่งหมายในการเดินทางไปกับยานข้ามเวลาของ “คนฝัน” 「夢を見る人」 [Yume o miru hito] (สามพี่น้องเรียกการเดินทางข้ามเวลาโดยใช้โพรงที่โคนต้นซุตะจิอิฟันปีว่า ยานข้ามเวลาของ “คน ฝัน”) ซึ่งภาพที่คุณย่าวาดไว้นั้นเป็นภาพที่บอกเล่าเรื่องราวในอดีต ช่วงเวลาที่มีการอพยพเกิดขึ้น และจากภาพวาดอันนี้ทำให้สามพี่น้องได้เดินทางย้อนเวลาไปเจอกับ “เมะอิซุเกะซัง” 「メイスケ さん」 [Meisukesan] ซึ่งเป็นผู้นำของกลุ่มสาวนาในการอพยพย้ายถิ่น การเดินทางครั้งนี้ทำให้ สามพี่น้องได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขหรือ เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เพราะทุกอย่างจะต้องเป็นไปตามข้อตกลงของยานข้ามเวลา

สามพี่น้องได้พบเห็นความทุกข์ยากลำบาก และการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของพวกเขา ชาวบ้าน และเด็ก ๆ ในยุคนั้น เหตุการณ์และความสูญเสียที่เกิดขึ้นนั้นสามพี่น้องไม่สามารถ เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขมันได้ แต่ทั้งสามคนก็พยายามคิดหาหนทางที่จะช่วยเหลือและบรรเทาความ ยากลำบากให้ลดลง เช่น การนำยารักษาแผลไปมอบให้ เป็นต้น สามพี่น้องเดินทางผ่าน ประวัติศาสตร์มากมาย ได้เรียนรู้ถึงสิ่งสำคัญ และเติบโตขึ้น ทั้งสามคนเขียนเล่าถึงเรื่องราวการ ผจญภัยในอดีตที่ย้อนไป 120 ปีให้พ่อฟัง และตัดสินใจว่าจะเดินทางข้ามเวลาไปยังอนาคตบ้าง

อนาคตที่สามพี่น้องเลือกเดินทางไปเป็นช่วงเวลาในอีก 80 ปีข้างหน้า ที่นั่นทั้งสามคนได้ พบกับการเปลี่ยนแปลงของหลายสิ่ง เช่น มีชาวต่างประเทศเข้ามาพัฒนาพื้นที่ในประเทศมากมาย ภาษาที่ใช้ก็กลายเป็นแบบผสมผสานแบบเฉพาะ มีการรณรงค์เพื่อสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยมีในอดีต และ ในระหว่างที่มีการจัดชุมนุมรณรงค์นั้น เป็นเวลาที่สามพี่น้องพลัดหลงจากกัน แต่ท้ายสุดแล้วทั้ง สามคนต่างก็ตัดสินใจว่าจะไปรอกันที่โพรงที่โคนต้นซุตะจิอิฟันปี และเมื่อพบกันแล้วสามพี่น้องก็ เดินทางกลับสู่เวลาปัจจุบันโดยปลอดภัย

บทที่ 3

เด็กและผู้ใหญ่

วรรณกรรมเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* มีตัวละครที่ปรากฏในเรื่องหลายตัว ซึ่งบทบาทของตัวละครแต่ละตัวนั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามวัย และช่วงเวลาปรากฏในเรื่อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ถึงตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง โดยผู้วิจัยจะแยกตัวละครที่มีบทบาทที่ชัดเจนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่กับกลุ่มตัวละครที่เป็นเด็ก* ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของตัวละครทั้ง 2 กลุ่มจะมีความแตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามที่มีอยู่ในวรรณกรรมเรื่องนี้ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

3.1 ตัวละครเด็ก

ในเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* มีตัวละครหลักที่ใช้ในการดำเนินเรื่องเป็นเด็ก 3 คน ซึ่งถูกเรียกว่า “สามพี่น้อง” เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องเกิดขึ้นจากการผจญภัยของสามพี่น้อง โดยมีระยะเวลาทั้งสิ้น 200 ปี กล่าวคือ ในเรื่องนี้สามพี่น้องได้ออกผจญภัยโดยการเดินทางย้อนเวลาไปยังอดีต และข้ามเวลาไปยังอนาคต ซึ่งระยะเวลาจากในช่วงอดีตที่ย้อนกลับไปจนถึงอนาคตที่ข้ามไปนั้น มีระยะห่างของเวลารวมเป็น 200 ปี ในการเดินทางแต่ละครั้งสามพี่น้องก็จะได้พบกับผู้คนมากมาย ซึ่งแต่ละคนก็มีบทบาทที่แตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงเวลาอาศัยอยู่ โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอถึงบทบาทและหน้าที่ของตัวละครเด็กที่ปรากฏในเรื่อง ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3.1.1 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอดีต

อดีตที่กล่าวถึงในเรื่องนี้คือเวลาที่ย้อนหลังไป 120 ปีนับจากช่วงเวลาปัจจุบันที่ปรากฏในเรื่อง ซึ่งเวลาปัจจุบันที่สามพี่น้องอาศัยอยู่คือ ค.ศ. 1984 ดังนั้น 120 ปีก่อนหน้าก็คือ ค.ศ. 1864 นั่นเอง

* ในประเทศญี่ปุ่นเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์จะเข้าสู่พิธีเซอิจิน 「成人」 [Seijin] หรือพิธีบรรลุนิติภาวะ ดังนั้นเด็กในที่นี้จึงหมายถึงตัวละครที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรืออีกนัยหนึ่งคือเด็กที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนนั่นเอง

เวลาในอดีตที่สามพี่น้องเดินทางไปนั้น เป็นช่วงที่เกิด “การอพยพ”¹ ขึ้น โดยมีเมะอิซุเกะซัง เป็นผู้นำ ดังนั้น การย้อนเวลาไปในอดีตครั้งนี้จึงทำให้สามพี่น้องได้พบกับเมะอิซุเกะซัง ซึ่งเหตุการณ์ในช่วงเวลานี้เป็นเหตุการณ์เดียวกันกับในผลงานเรื่อง “เกมร่วมสมัย” 『同時代ゲーム』 [Doujidai Geemu]

เมะอิซุเกะซัง 「メイスケさん」 [Meisukesan]

ในค.ศ. 1864 เมะอิซุเกะซัง และกลุ่มชาวนาผู้อพยพจำนวนหนึ่งกำลังเดินทางหนีไปยัง แคว้นอื่น ในจำนวนกลุ่มผู้อพยพนั้นมีคนในหลายช่วงวัย ตั้งแต่เด็กไปจนกระทั่งคนแก่ แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเดินทางอพยพครั้งนี้มากที่สุดคือ เมะอิซุเกะซัง

บทบาทที่สำคัญของเมะอิซุเกะซัง คือการเป็นผู้นำการอพยพของกลุ่มชาวนา แม้ว่าจะยังเป็นเด็กแต่ก็ได้รับการยอมรับให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำของกลุ่ม คอยดูแลช่วยเหลือให้ผู้อพยพสามารถเดินทางได้อย่างปลอดภัย มีอาหาร ที่พัก รวมถึงช่วยสร้างกำลังใจให้กับกลุ่มผู้อพยพ เพื่อจะได้มีแรงในการเดินทาง เห็นได้จากข้อความที่ยกมาต่อไปนี้

そこで働いたのが、まだ子供だったメイスケさん、子供でもすぐれた力のある、「童子」といわれた。食事できるようにしたり、寝る場所を準備したり…元気を取り戻した「逃散」が、平和に立ち去ってくれるように…²

ในตอนนั้นคนที่มีบทบาทก็คือเมะอิซุเกะซังที่ยังเด็ก ซึ่งถูกเรียกว่า “โตจิ” ถึงแม้ว่าจะเป็นเด็กแต่ก็มีความสามารถที่เยี่ยมยอด ทั้งจัดหาเสบียงอาหาร ที่หลับที่นอน รวมถึงการทำให้กลุ่มผู้อพยพมีเรี่ยวแรงเพื่อเดินทางต่อได้อย่างสงบ

¹ แปลจากคำว่าโซซัน 「逃散」 [Chousan] หมายถึงวิธีการของชาวนาในแคว้นหนึ่ง ใช้ต่อต้านการเก็บภาษีที่เข้มงวดของเจ้าผู้ครองแคว้นตน ด้วยการอพยพหนีไปแคว้นอื่น เกิดขึ้นในญี่ปุ่นสมัยกลาง (ระยะเวลาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 12 เมื่อก่อตั้งรัฐบาลทหารที่คะมะกุระ จนถึงปลายศตวรรษที่ 16 เมื่อรัฐบาลทหารสมัยมุโระมะชิล่มสลาย) และช่วงก่อนสมัยใหม่ คือ สมัยเอโดะ (ค.ศ. 1603 – ค.ศ. 1867) โอเอะ เค็นสะบุโร เคยเคยเขียนถึงเรื่องของการอพยพและก่อกบฏของกบฏชาวนาไว้ในผลงานเรื่อง *เสียงร่ำไห้ที่เสียบงัน* 『万延元年のフットボール』 [Manenganen no futtoobooru]

² 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 50-51.

หรืออย่างไรในข้อความที่ปรากฏต่อไปนี้

メイスケさんは子供なのに、逃げて来る人たちの世話をする役に選ばれたのね？とあかりはいった。

この時代にも、村長や、警察署長にあたる人はいたのでしょうか？³

ทั้งที่เมะอิซุเกะซังเป็นเด็ก แต่ก็ถูกเลือกให้ทำหน้าที่ดูแลพวกคนที่หนีมานั่นเอง อะกะริกล่าว

แต่ในสมัยนี้ก็มีคนเหมือนผู้ใหญ่บ้านหรือสารวัตรใหญ่ประจำสถานีตำรวจอยู่ใช่ไหม

สามพี่น้องซึ่งได้ยืมเวลาไปเจอกับเมะอิซุเกะซังนั้นรู้สึกชื่นชมในสิ่งที่เมะอิซุเกะซังทำเพื่อกลุ่มผู้อพยพเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะมีผู้ใหญ่ซึ่งเรียกตัวเองว่ากลุ่มผู้อาวุโสร่วมอยู่ในการเดินทางด้วย แต่ก็ไม่ได้แสดงบทบาทหรือทำหน้าที่เป็นผู้นำของกลุ่มเหมือนที่เมะอิซุเกะซังทำ และกลับมอบหมายบทบาทและหน้าที่สำคัญในการเป็นผู้นำของกลุ่มให้กับเด็กคนหนึ่งเท่านั้น

นอกจากการทำหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มผู้อพยพแล้ว เมะอิซุเกะซังก็ยังคิดและวางแผนการสำหรับชีวิตในอนาคตเพื่อคนในหมู่บ้านและผู้อพยพที่เดือดร้อนจากการเรียกเก็บภาษีของทางการด้วย โดยการหาสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนในการจ่ายภาษีข้าว ดังข้อความต่อไปนี้

—ここは積んである麻袋にはな、ハゼの木の実が入れてあるのや、とメイスケさんが、いった。

ヤマモミジやサクラの葉もきれいやが、いちばん赤いのは、ハゼの木やとわしらは思うよ。

それに目をつけておいてやな、秋の終わりに、実がついた枝をとってきてな、広場にひろげて、大勢で叩いて、実を集めるのや。

³ Ibid., p. 64.

年貢米のかわりに、ハゼの実の麻袋を藩におさめることができるものおやから、米が不作の年でもな、この村はなんとかやってこれたと聞きとるわ。

—ハゼの実を…なににするの？

—ろうそくの蠟の原料や。わしらはな、ゆくゆくこの村でもな、蠟を作れるようにしたいと思うよ。

朔は自分よりほんのわずか年上のメイスケさんが、そのように実的な知識も計画も持ったいることに感心した。⁴

เมะอิซุเกะซังกล่าวว่่า พวกเขาจะสอบที่วางกองอยู่ที่นี่นี้ ใฝ่ผลของต้น
สะเสะ* เอาไว้

ใบของโม่ะมิจิฎุเขาหรือชะกะระก็สวย แต่เราคิดว่าที่เป็นสีแดงที่สุดก็คือ
ต้นสะเสะ

หมายตาไว้ว่า ปลายฤดูใบไม้ร่วงเมื่อไหร่จะตัดกิ่งที่มีผลลงมาแผ่ที่ลาน
กว้าง ให้คนมาช่วยตีมากหน่อย แล้วเก็บผลไว้

จะสอบผลสะเสะพวกนี้ใช้จ่ายภาษีให้กับทางแคว้นแทนข้าวได้ ได้ยิน
มาว่าในปีที่ข้าวไม่เพียงพอ ที่หมู่บ้านแห่งนี้ก็รอดไปได้

ผลสะเสะเอาไปใช้ทำอะไร

ใช้เป็นชี้ผึ้งทำเทียนไข เราคิดว่าในอนาคตอยากให้หมู่บ้านแห่งนี้
สามารถทำชี้ผึ้งได้ด้วย

ชะกะริ้สึกซึ้นซมในตัวเมะอิซุเกะซังที่อายุมากกว่าเพียงเล็กน้อย แต่ก็มี
ความรู้จริงและรู้จักวางแผนการล่วงหน้า

จากข้อความที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่เมะอิซุเกะซังพาชะกะริ้เดินดูรอบบริเวณที่พักของผู้
อพยพ และพาไปดูที่เก็บจะสอบผลสะเสะ สิ่งที่เมะอิซุเกะซังทำแสดงให้เห็นว่า แม้จะยังเป็นเด็กที่
อายุไม่มากนักแต่เมะอิซุเกะซังก็มีความคิดที่รอบคอบ มีความรู้ความสามารถ และปรารถนาที่จะ
ช่วยเหลือผู้คนในหมู่บ้านและกลุ่มอพยพให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และรอดปลอดภัยจากการเก็บ
ภาษีโดยไม่เป็นกรรมของทางการ แม้ว่าสิ่งที่เมะอิซุเกะซังทำจะไม่สัมฤทธิ์ผลเนื่องจากไม่ได้รับความ

⁴ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 91-92

* สะเสะ เป็นต้นไม้ผลัดใบ นิยมปลูกในสวน ใบขนาดเล็ก เปลี่ยนเป็นสีแดงในฤดูใบไม้ร่วง ผลใช้ทำชี้ผึ้งได้

สนใจจากกลุ่มผู้อาวุโส และภายหลังเมื่อจบจากเหตุการณ์การจลาจลเมะอิซุเกะซังก็ถูกจับขังคุกของแคว้น และเสียชีวิตอยู่ภายในคุก

นอกเหนือจากเมะอิซุเกะซัง ยังมีเด็กอีกคนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในช่วงเวลาที่เกิดจลาจล นั่นคือสะชิชะบุโร ซึ่งเป็นคนสนิทของเมะอิซุเกะซัง

สะชิชะบุโร 「八三郎」 [Hachisaburou]

สะชิชะบุโรมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ “การจลาจล”^{*} ในค.ศ. 1867 สำเร็จ ซึ่งการจลาจลครั้งนี้เกิดขึ้นก่อนที่เมะอิซุเกะซังจะถูกจับได้ และหลังจากก่อการจลาจลเมะอิซุเกะซังได้หนีไปพร้อมกับสะชิชะบุโร แต่ได้แยกกันระหว่างทางโดยที่เมะอิซุเกะซังกลับมาที่หุบเขา ในขณะที่สะชิชะบุโรเดินทางไปทีเอโดะ^{**} และเข้าทำงานในฟาร์มปลูกผักแห่งหนึ่ง ดังข้อความต่อไปนี้

「逃散」から幾年かたって「一揆」が起こった時、私たちの家は、村役人といって、「一揆」を取りしめる側だったんです。ところが八三郎さんはメイスケさんの腹心で（いちばん頼りになる部下ね）、一緒に「一揆」を成功させました。慶応三年の初めに起こった騒動です。

指導者たちは藩から目をつけられていたから、メイスケさんと八三郎さんはいったん村から逃げだしました。ところが途中で別れて、メイスケさんは谷間の帰って来た。八三郎さんは江戸へ出て行ったんです。そしてリンゴやブドウ、また「西洋野菜」といわれたものを作る農場に入って働きました。アスパラガスまで作ったのよ。⁵

หลัง"การอพยพ"ผ่านไปหลายปีก็เกิด"การจลาจล"ขึ้น ครอบครัวของพวกเราที่เป็นข้าราชการหมู่บ้าน เป็นฝ่ายดูแลป้องกันการจลาจล สะชิชะบุโรเป็นคนสนิทที่เมะอิซุเกะซังไว้ใจ (เป็นลูกน้องที่พึ่งพาได้มากที่สุด) ทำ

* มาจากภาษาญี่ปุ่นว่า「一揆」ใน 大江健三郎、『二百年の子供』、中央公論新社、2003年、p. 56.

** โตเกียวในปัจจุบัน

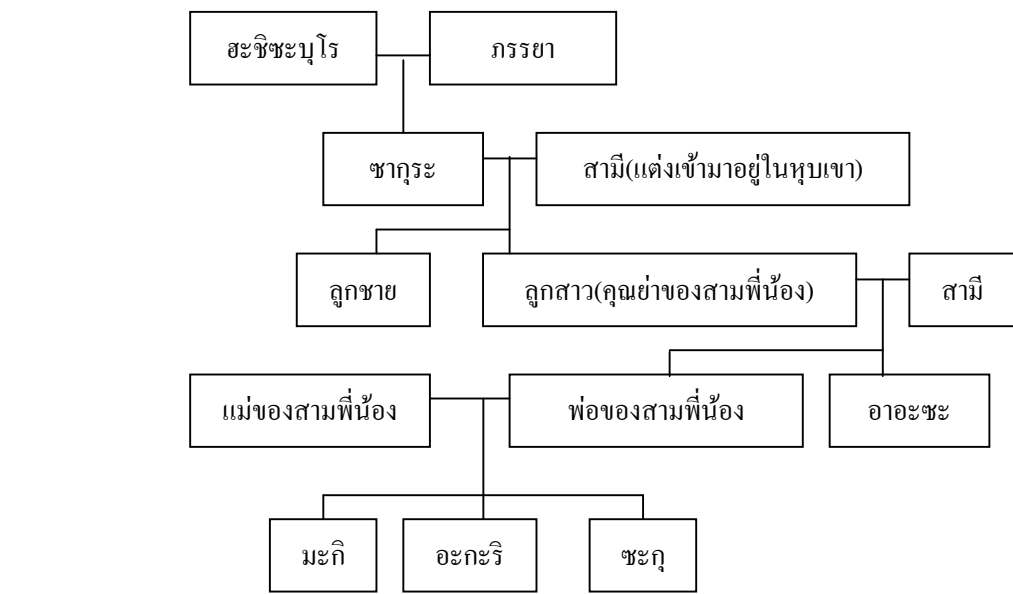
⁵大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 166-167.

ให้”การจลาจล”ประสบความสำเร็จมาด้วยกัน ความวุ่นวายนี้เกิดขึ้น
ตอนต้นปีเคอะอิโอะที่สาม⁶

พวกผู้นำถูกจับตามองจากทางแค้วน เมะอิซุเกะซังกับสะชิชะบุโรจึงหนี
ออกจากหมู่บ้านกันก่อน แต่ก็แยกกันระหว่างทาง เมะอิซุเกะซังกลับมาที่
หุบเขา ส่วนสะชิชะบุโรออกเดินทางไปเอโดะ และเข้าทำงานที่ฟาร์มแอป
เปิ้ล อนุรักษ์ หรือพวกฝักของทางตะวันตก ปลูกกระทิงหน่อไม้ฝรั่ง

ข้อความที่ยกมาข้างต้นเป็นเหตุการณ์ตอนที่อาอะซะเล่าเรื่องจากภาพวาดสีน้ำของยาที่ชะ
กุเลือกให้สามพี่น้องฟัง ซึ่งหนึ่งในเรื่องที่อาอะซะเล่าก็คือเรื่องของสะชิชะบุโรที่ถูกกล่าวขานให้เป็น
บุคคลในตำนานของป่าเช่นเดียวกัน แม้ว่าวีรกรรมของเขาอาจไม่สามารถเทียบเท่าเมะอิซุเกะซังได้
แต่เขาก็เป็นคนแรกที่เดินทางไปยังเอโดะ และกลับมายังหมู่บ้านกลางป่าเพื่อสร้างฟาร์มฝักของ
ตัวเอง

ถึงแม้ว่าสามพี่น้องจะไม่ได้เจอกับสะชิชะบุโรโดยตรงเหมือนอย่างที่เจอกับเมะอิซุเกะซัง
แต่สะชิชะบุโรก็เป็นบุคคลที่กล่าวได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับสามพี่น้องอย่างลึกซึ้ง เพราะสะชิชะบุโร
มีศักดิ์เป็นคุณตาของคุณย่าของสามพี่น้อง เพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยจึงทำแผนภูมิ
ความสัมพันธ์ของสะชิชะบุโรกับสามพี่น้องขึ้น โดยเป็นดังรูปต่อไปนี้



⁶ เมจิตอนต้น ค.ศ. 1865-1868

จากความสัมพันธ์ตามแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครแทบทุกตัวที่ปรากฏในเรื่องนี้มีบทบาทที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้โอเอะสร้างบทบาทให้สามพี่น้องเดินทางย้อนเวลากลับไปเจอกับเมะอิซุเกะซัง เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดในเรื่องของความเชื่อเกี่ยวกับการตายและการกลับมาเกิดใหม่อีกครั้ง เพราะสามพี่น้องเชื่อว่า อะระตะ 「新」 [Arata] เป็นเมะอิซุเกะซังที่กลับชาติมาเกิดใหม่ ซึ่งความคิดในเรื่องการกลับชาติมาเกิดนี้อาจแสดงให้เห็นถึงส่วนหนึ่งของแนวคิดเกี่ยวกับเวลาที่โอเอะนำมาใช้ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องเวลาโดยละเอียดอีกครั้งในบทที่ 5 อดิตกับอนาคต

นอกจากสามพี่น้องจะย้อนเวลากลับไปช่วงที่เจอกับเมะอิซุเกะซังแล้ว ทั้งสามคนยังได้ใช้ภาพวาดสีน้ำของย่าเพื่อย้อนเวลาไปหามุเมะซัง * อีกด้วย

มุเมะซัง 「むめさん」 [Mumesan]

มุเมะซังเป็นหนึ่งในนักเรียนหญิงรุ่นแรกของญี่ปุ่นที่รัฐบาลส่งไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา สามพี่น้องได้เดินทางย้อนเวลากลับไปเมื่อ 103 ปีก่อนหน้า หรือใน ค.ศ. 1881 และได้เจอกับมุเมะซังแม้ว่าจะเป็นเวลาเพียงแค่ชั่วครู่เท่านั้นก็ตาม มุเมะซังมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการศึกษาสำหรับเด็กผู้หญิงในญี่ปุ่นอีกทั้งยังสร้างโรงเรียนสตรีขึ้นด้วย ดังข้อความต่อไปนี้

おばあちゃんは、この女の子のことをむめさんと呼んで、尊敬していました。

留学から帰ると、日本の女子教育のもとを作った人ですからね。

7

คุณย่าเรียกเด็กผู้หญิงคนนี้ว่ามุเมะซัง คุณย่านับถือเธอ

เพราะหลังกลับจากการไปเรียนที่ต่างประเทศ เธอเป็นคนที่สร้าง

รากฐานการศึกษาของโรงเรียนสตรีญี่ปุ่นขึ้น

* มุเมะซังหมายถึง ทัซุตะ อุเมะโกะ 「津田梅子」 Tsuda Umeko (ค.ศ.1864-1829) เป็นหนึ่งในกลุ่มเด็กผู้หญิงห้าคนที่ถูกส่งไปศึกษาที่อเมริกาในปีค.ศ.1871 มีอายุน้อยที่สุดคือ 8 ขวบ เมื่กลับมายังประเทศญี่ปุ่น ได้วางรากฐานการศึกษาสตรีญี่ปุ่น โดยตั้งโรงเรียนสตรีชื่อเอ็งจะกุจุกุ 「女子英学塾」 [Joshi eigaku juku] ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยสตรีทัซุตะจุกุ 「津田塾大学」 [Tsudajuku Daigaku]

⁷ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 166.

นอกเหนือจากการวางรากฐานเรื่องการศึกษาสำหรับเด็กผู้หญิงในญี่ปุ่นแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้สามพี่น้องสนใจเกี่ยวกับมุเมะซังเป็นอย่างมากคือ การใช้ภาษาอังกฤษในยุคนั้น กล่าวคือ ในขณะที่มุเมะซังไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา เธอได้เขียนจดหมายติดต่อกับที่บ้านตลอด โดยในช่วงแรกจดหมายจะถูกเขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งจดหมายก็ถูกเขียนด้วยภาษาอังกฤษควบคู่กัน จนกระทั่งเหลือเพียงภาษาอังกฤษเท่านั้น ซึ่งทำให้สามพี่น้องสนใจมากกว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้ในอดีตนั้นมีลักษณะอย่างไร และภาษาอังกฤษกับภาษาญี่ปุ่นในอดีตนั้นอย่างไรที่ต่างกัน อีกทั้งจะเคยคุยกับพ่อถึงเรื่องที่ว่ามุเมะซังเป็น “คนใหม่” 「新しい人」 [Atarashii hito] ในยุคนั้น ดังประโยคต่อไปนี้

そして、「新しい人」は「新しい言葉」から作られる、「中略」
 …むめさんは、英語で話したり書いたりしてるうちにね、当時の日本にいた女の人より…もしかしたら男の人よりも「新しい人」になったんじゃない？⁸

และ”คนใหม่”ถูกสร้างขึ้นจาก”ภาษาใหม่” (...)
 มุเมะซังทั้งพูดและเขียนภาษาอังกฤษ เธอกลายเป็น”คนใหม่”มากกว่าผู้หญิงญี่ปุ่นในตอนนี้ บางทีอาจจะมากกว่าผู้ชายด้วย

เหตุการณ์ข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องคุยกันถึงเรื่องที่ว่าพ่อเคยอ่านเรียงความภาษาอังกฤษของมุเมะซัง แล้วให้ความเห็นว่าคนที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ เก่งกว่าคนที่คิดและเขียนเป็นภาษาญี่ปุ่น การที่มุเมะซังสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ และตัดสินใจสอนภาษาอังกฤษให้กับคนอื่น ๆ ด้วยเป็นการสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นทำให้เธอกลายเป็น ”คนใหม่” กล่าวคือมีความเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวไปสู่สิ่งใหม่นั้นเอง ซึ่งแนวคิดเรื่อง “คนใหม่” ที่ปรากฏในเรื่องแสดงให้เห็นทัศนคติของโอเอะในการมองชีวิต มองธรรมชาติของมนุษย์ตามคตินิยมแบบลัทธิอัตถิภาวะนิยม

⁸ Ibid., p. 172.

แนวความคิดเรื่อง "คนใหม่" ตามทัศนคติของกลุ่มอัตถิภาวะนิยมเห็นว่า การเป็น"คน" มิใช่ภาวะที่ดำรงคงอยู่ตลอดเวลา คนเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่ตลอดเวลา (Becoming) ภาวะความเป็นคนเปรียบประหนึ่งการเดินทางสู่ที่ใหม่ไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดที่ตรงไหน⁹

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดเรื่อง "คนใหม่" ที่โอเอะนำเสนอผ่านผลงานเรื่องนี้ คือข้อความและสิ่งทีโอเอะต้องการจะบอกต่อไปยังผู้อ่าน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กำลังจะเติบโตเพื่อเป็นอนาคตของประเทศชาติ เพราะโลกเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งวัฒนธรรมที่ไม่เคยหยุดนิ่ง ดังนั้นสิ่งที่กลุ่มคนที่ก้าวเดินสู่ออนาคตควรจะทำก็คือการกลายเป็น "คนใหม่" ที่พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อสร้างอนาคตที่ดีกว่าอดีต และปัจจุบัน

จากบทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอดีตนั้น เมื่อดูโดยภาพรวมแล้วผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่เป็นจุดเด่นและเป็นบทบาทที่สำคัญของเด็กในอดีตคือ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วางรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ไว้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ผลยะเสะ 「ハゼの実」 [Haze no jitsu] แทนข้าวของเมะชิซุเกะซัง การทำฟาร์มผักฝรั่ง* 「西洋野菜」 [Seiyou yasai] ในหมู่บ้านกลางป่าของฮะชิซุบุโร หรือแม้กระทั่งการเริ่มสอนภาษาอังกฤษควบคู่ภาษาญี่ปุ่นของมุเมะซัง สิ่งเหล่านี้เป็นรากฐานที่ถูกสร้างขึ้นในอดีตและยังคงอยู่ไปจนถึงปัจจุบันและอนาคต

3.1.2 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในปัจจุบัน

ช่วงเวลาปัจจุบัน คือค.ศ.1984 เป็นช่วงที่การผจญภัยของสามพี่น้องเกิดขึ้น และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างกับสามพี่น้อง เหตุการณ์ทั้งหมดเริ่มต้นในช่วงปิดเทอมหน้าร้อนเมื่อสามพี่น้องเดินทางไปยัง "บ้านกลางป่า" ได้พบกับลุงมุ 「ムー小父さん」 [Muu Ojisan] มะกิ ได้เจอกับเบค่อน และสามพี่น้องได้ลองทำตามเรื่องเล่าในตำนานโดยการไปนอนในโพรงต้นไม้ซึะจิจิพันธ์

ตัวละครเด็กที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในช่วงเวลาปัจจุบัน คือสามพี่น้อง ประกอบด้วย มะกิ อะกะริ และชะกุ ทั้งสามคนเดินทางมาที่บ้านกลางป่า และได้ค้นพบความมหัศจรรย์ของพลังแห่งความปรารถนา พลังแห่งความเชื่อและศรัทธาที่ทำให้ทั้งสามคนได้เดินทางย้อนเวลาไปดูอดีตและข้ามเวลาไปเห็นอนาคตที่อยากรู้

⁹ ดร.ศรีเรือน แก้วกังวาล, ทัศนศึกษิตวิทยานุคคลิกภาพ, (หมอชาวบ้าน,2539)

* ผักฝรั่งที่กล่าวถึงในเรื่องนี้ เช่น หน่อไม้ฝรั่ง เป็นต้น

ในกลุ่มตัวละครสามพี่น้องหากเปรียบเทียบระดับความสำคัญของบทบาทแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าคนที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดคือ มะกิ พี่ชายคนโตของกลุ่มซึ่งมีความผิดปกติทางสมอง โดยโอเอะนำภาพลักษณะหลาย ๆ อย่างของมะกิมาจากฮิกระวีลูกชายของเขาเอง

มะกิเป็นพี่คนโตในกลุ่มสามพี่น้อง เป็นเด็กที่พิการทางสมอง แต่ในเรื่องนี้มะกิกลับมีบทบาทที่พิเศษกว่าเด็กคนอื่น ๆ ซึ่งจากบทบาทที่พิเศษนี้เองที่แสดงให้เห็นถึงความทับซ้อน เหลื่อมล้ำในเชิงอำนาจของตัวละครในเรื่อง และเพื่อความชัดเจนในความทับซ้อนเชิงอำนาจที่ปรากฏผ่านตัวละคร ผู้วิจัยจึงทำการแบ่งเด็กปัจจุบันออกเป็น 2 ส่วน คือเด็กปกติกับเด็กพิการ

3.1.2.1 เด็กปกติ

เด็กปกติที่อยู่ในช่วงเวลาปัจจุบันประกอบด้วย อะกะริ ชะกุ และเด็กในหมู่บ้านกลางป่าที่เป็นเพื่อนกับสามพี่น้องได้แก่ อะระตะและคัตจัง ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงลักษณะพิเศษของตัวละครเด็กปกติในเรื่อง ดังต่อไปนี้

อะกะริ 「あかり」[Akari]

อะกะริเป็นลูกคนกลาง และเป็นเด็กผู้หญิงเพียงคนเดียวในกลุ่มสามพี่น้อง ทำให้อะกะริค่อนข้างที่จะเป็นคนที่รอบคอบ ละเอียดอ่อน และให้ความสำคัญกับสิ่งต่าง ๆ คำพูดติดปากและเป็นคำที่อะกะริชอบคืออันเซ็น 「あんぜん」 [Anzen] แปลว่า ปลอดภัย นิรภัย สวัสดิภาพ¹⁰

…小学校の六年生だったあかりは、色鉛筆を六本もらった（この色が本当に好きだと思ふ空色のしんのを六本）。嬉しさと申しわけなさに赤くなりながら、

—私は、この前と変らなくて……「あんぜん」です。¹¹

อะกะริที่เป็นนักเรียนประถมปีที่หกนั้น ได้รับดินสอสีจำนวนหกแท่ง(ทั้งหกแท่งเป็นสีฟ้าที่เธอชอบทั้งหมด) อะกะริที่หน้าแดงด้วยความดีใจกล่าวว่า

หนูยังชอบคำว่า “อันเซ็น” ไม่เปลี่ยนคะ

¹⁰ พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 39.

¹¹ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 7-8.

จากประโยคตัวอย่างข้างต้นเมื่อพิจารณาจากคำที่อะกะริชอบในลักษณะพื้นฐานนิสัยของตัวละคร อาจจะอนุมานได้ว่าอะกะริ เป็นคนรักธรรมชาติ เป็นเด็กที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคง คิดก่อนทำ และทำอย่างรอบคอบ เพราะคำที่อะกะริชอบมากที่สุดคือคำว่า “ปลอดภัย” ดังนั้นไม่ว่าจะไปที่ไหน หรือทำอะไร สิ่งแรกที่เธอจะให้ความสำคัญก็คือความปลอดภัย ทั้งต่อตัวเธอเอง และพี่น้องของเธอ

อาจเพราะอะกะริเป็นลูกคนกลาง และเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียวในกลุ่มสามพี่น้อง จึงทำให้เธอมีนิสัยขี้กังวล ขี้กลัว และเป็นเพราะมีหน้าที่ในการดูแลพี่ชายที่พิการ กับน้องชายคนเล็กจึงอาจทำให้เธอต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันเธอก็เป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายและน้องชายให้เป็นไปได้ในทิศทางที่ดี อีกทั้งร่างกายที่เล็ก ทำให้อะกะริซึ่งขี้กลัวอยู่แล้วตื่นตกใจง่าย เธอจึงอยากรู้สึกถึงความปลอดภัยได้ตลอดเวลา ซึ่งพ่อมักพูดถึงท่าทางของอะกะริในสมัยเด็ก ๆ ไว้ว่า

…ある日、父の迎えが遅れて、あかりは生け垣のすそにくっくようにしてひとりで帰った。幼稚園の制服であかりの歩いてくる様子が（よその人に声をかけられてもついていかないようにいわれているので、誰も見ないように顔を伏せていた）
— ケシ粉が動いているようだった、と父はよくいったものだ。
からだの全体がケシ粉だったら、心はどんなに小さかったらう。 . . . ¹²

มีอยู่วันหนึ่งพ่อมารับข้า อะกะริจึงเดินเลาะรั้วต้นไม้ แบบตัวแทบจะติดกับแนวรั้วกลับบ้าน พ่อพูดเสมอว่าท่าทางของอะกะริที่สวมชุดนักเรียนอนุบาลเดินมานั้น(ก้มหน้าไม่มองใคร เพราะถูกบอกมาว่าถ้ามีคนแปลกหน้ามาคุยด้วย ก็อย่าตามไป)

เหมือนละอองฝุ่นกำลังเคลื่อนที่

ถ้าร่างกายเท่าละอองฝุ่นละก็ หัวใจจะเล็กขนาดไหนกัน

¹² Ibid., p. 40.

อะกะริที่ตัวเล็กและซึ่กั้วนั้น มีคำที่เคยชอบนอกเหนือจากคำว่า “ปลอดภัย” เช่นกัน นั่นคือ คำว่าคะนะเงะ 「けなげ」 [Kenage] ซึ่งคำ ๆ นี้มีความหมายอยู่หลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ กล้าหาญ เข้มแข็ง แข็งแกร่ง อย่างมีมานะ น่าชมเชย และน่าชื่นชม¹³ เห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ムー小父さんが取り出してくれるピザを、めいめい皿を持って受け取りに行きながら、あかりはそれだけ小さいものが、下段にまきを燃やして実際に役に立っているのを見て、以前の好きな言葉を思い出した。

「けなげ」¹⁴

อะกะริถือจานแบ่งไปรับพิซซ่าที่ลุงมุนำออกมาจากเตา พลัง มองดูเตาขนาดเล็กที่มีไฟกำลังไหม้อยู่ชั้นล่างว่าใช้ประโยชน์ได้จริง แล้วนึกถึงคำที่เคยชอบเมื่อก่อน

“คะนะเงะ”

อะกะริซึ่งมองเตาขนาดเล็กที่ใช้ทำพิซซ่าแล้วนึกถึงคำว่า “คะนะเงะ” นั้น หากมองโดยพิจารณาจากลักษณะนิสัยพื้นฐานของตัวละครแล้วจะเห็นว่า คำว่า “คะนะเงะ” อาจทำให้อะกะริคิดถึงเรื่องของตัวเองขึ้นมา เพราะตัวที่เล็กทำให้อะกะริรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ได้มากนัก ก็เลยชื่นชมเตาอบขนาดเล็กที่ทำพิซซ่าได้จริง และอาจจะนึกไปถึงว่า หากตัวเองสามารถทำประโยชน์ให้กับคนรอบข้างได้จริงบ้างก็คงได้เป็นที่น่าชื่นชมและแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของตัวเองได้เช่นเดียวกัน

ซะกุ 「朔」 [Saku]

ซะกุน้องชายคนเล็ก เป็นเด็กที่ค่อนข้างขง และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ค่อยจะใส่ใจกับสิ่งใดนัก เห็นได้จากคำที่เขาชอบพูดเป็นประจำคือมุอิมิ 「むいみ」 [Muimi] ซึ่งแปลว่า ไม่มีความหมาย ไม่เกิดประโยชน์¹⁵

¹³ พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 275.

¹⁴ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 24.

ひとつと年下の弟の朔は、『樹木図鑑』からあげた目を、ちょっとにらむようにして、
—とくに好きだというのでもないけれど「むいみ」。¹⁶

ชะกุที่เป็นน้องชายซึ่งอ่อนกว่าหนึ่งปีนั้น ละสายตาจาก "หนังสือภาพ
พืชพันธุ์ไม้" และมองจ้องมา

ก็ไม่ได้ชอบมากเป็นพิเศษหรอกนะ คำว่า "มุอิมิ" นะ

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาความหมายของคำที่ชอบในลักษณะพื้นฐานนิสัยของตัวเอง
ละครจะเห็นว่าด้วยความที่ยังเป็นเด็กชะกุจึงไม่ค่อยคิดอะไรมาก มองเรื่องราวหลายอย่างรอบตัว
อย่างไม่สนใจนัก เพราะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ไม่มีความหมายกับตัวเอง จนอาจกล่าวได้ว่า ชะกุเป็นเด็ก
ที่ค่อนข้างมองโลกในแง่ลบ ไม่ใส่ใจหรือให้ความสำคัญกับสิ่งใด และมีคำพูดติดปากว่า "ไม่มี
ความหมาย" ซึ่งคำ ๆ นี้แสดงให้เห็นถึงความสิ้นหวังในบางสิ่งบางอย่าง ที่ถึงแม้จะทำอะไรลงไปก็
ไม่ก่อให้เกิดผล ในบางครั้งก็เลือกที่จะไม่ทำอะไรเลยดีกว่า นอกจากนั้นชะกุยังให้ความสำคัญกับสิ่ง
ที่สามารถพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์มากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความเชื่อถือ
เชื่อมั่นในตัวของมะกิ และเชื่อว่าการเดินทางข้ามเวลานั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่แค่ความฝัน

ถึงแม้ชะกุจะชอบพูดคำว่า "ไม่มีความหมาย" จนติดปาก แต่ก็มีคำอีกคำที่ชะกุชอบ และ
พูดอยู่บ่อย ๆ เช่นกัน นั่นคือคำว่าอิชิโอ 「いちおう」 [Ichiou] ซึ่งมีความหมายว่า อย่างง่าย ๆ
พอจะนับได้ว่า ในระดับหนึ่ง ไม่เต็มที่นัก คร่าว ๆ¹⁷ เห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

しばらくすると真木がラジオを消したので、「いちおう」（や
はり、朔の好きな言葉）弟にも確かめて、あかりはランプを消し
た。¹⁸

¹⁵ พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สยามคอมมูนิเคชันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 976.

¹⁶ 大江健三郎, 『二百年の子供』、p. 8.

¹⁷ พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สยามคอมมูนิเคชันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 57.

¹⁸ 大江健三郎, 『二百年の子供』、p. 33.

ไม่นานมะกิก็ปิดวิหุ [อิชิโอ] อย่างไรก็ตาม (คำที่ชะกุชอบจริง ๆ) อะ
กะระตามน้องชายให้แน่ใจ ก่อนดับตะเกียง

คำว่า “อย่างไรก็ตาม” ที่ชะกุชอบนั้น หากมองในแง่ของลักษณะนิสัยก็แสดงให้เห็นถึงนิสัย
ที่ใจร้อน และด่วนตัดสินใจของชะกุ เวลาจะทำอะไรก็ทำแบบให้ผ่าน ๆ ไป ไม่สนใจกับผลที่ตามมา
แทบจะเรียกได้ว่าเป็นคนที่ไม่ใส่ใจกับสิ่งไหนเลย

อะระตะ 「新」 [Arata] และคัตจัง 「カッチャン」 [Kacchan]

อะระตะและคัตจังเป็นเด็กมัธยมปลายในหมู่บ้านกลางป่าที่มีเรื่องชกต่อยกับมะกิและชะกุ
ภายหลังกลายเป็นเพื่อนของทั้งสามพี่น้อง และสามพี่น้องเชื่อว่า อะระตะคือเมะอิซุเกะซังที่กลับ
ชาติมาเกิด ทั้งสองคนชอบฟังเรื่องเล่าการผจญภัยข้ามเวลา และเป็นเด็กในหมู่บ้านที่พยายามจะ
รักษาความเป็นอยู่แบบชนบทเอาไว้ ไม่อยากให้ความเจริญเข้ามาทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ดัง
ข้อความต่อไปนี้

新くんは、住む人の少なくなってる村を守りたいんだ。それで、
草を刈ったり道をなおしたり、ボランティアを始めてるのね。
「いちおう」大学へ行くけどさ、ここに戻って働くって。「人生
の計画」だよ。「中略」
聞いてた新くんが怒ってね、おれたちはもっと地道な根拠地を
つくるんだ、といたよ。¹⁹

อะระตะคุง อยากปกป้องหมู่บ้านที่มีคนเหลืออยู่น้อยเอาไว้ ก็เลยเริ่ม
เป็นอาสาสมัครไปถางหญ้า ไปซ่อมทาง อย่างไรก็ตามคงต้องเรียน
มหาวิทยาลัยด้วย หลังจากนั้นก็กลับมาทำงานที่นี่ เป็น“แผนการชีวิต”
นะ(...)
อะระตะคุงที่ได้ฟังก็โกรธ บอกว่าพวกเขาจะสร้างฐานที่มั่นด้วยความ
พยายาม

¹⁹ Ibid., p. 147.

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุการณ์ตอนที่สามพี่น้องพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่อง ของอะระตะและคัตจัง ซะกุเล่ทำให้อะกะริฟังเกี่ยวกับแผนการชีวิตของอะระตะ และเล่าต่อไปว่าคัต จังเคยถามว่ายามข้ามเวลาคนฝันเดินทางไปยังอนาคตได้หรือเปล่า จะได้ไปดูคอลัมน์ม้าแข่งใน หนังสือพิมพ์จะได้มีเงินเยอะ ๆ มาใช้สร้างฐานที่มั่น ทำให้อะระตะโกรธเพราะไม่อยากจะใช้วิธีขี้โกง นั้นเอง จากเหตุการณ์นี้บอกให้รู้ว่าอะระตะและคัตจังเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนและสร้างฐานที่ มั่นมู่ให้เกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามในเวลาปัจจุบันตัวละครเด็กที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ไม่ใช่ตัวละครเด็กปกติ หากแต่เป็นตัวละครเด็กพิการ บุคคลที่เปรียบดังคนชายขอบในเรื่อง

3.1.2.2 เด็กพิการ

เด็กพิการที่ปรากฏในเรื่องนี้มีเพียงคนเดียวเท่านั้น คือมะกิ พี่ชายคนโตของกลุ่มสามพี่น้อง และเป็นตัวละครเอกของเรื่องนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะของตัวละครมะกิดังต่อไปนี้

มะกิ 「真木」 [Maki]

มะกิเป็นเด็กหนุ่มอายุ 16 ปี ที่เกิดมาพร้อมกับความผิดปกติทางสมอง จึงได้รับการดูแลเอา ใจใส่จากคนรอบข้างมาก โดยเฉพาะตัวของคุณย่าที่สนิทสนมและให้ความสำคัญกับมะกิเป็นพิเศษ คำพูดติดปากที่มะกิชอบคือคำว่านะงะมะชิ 「ながもち」 [Nagamochi] ซึ่งมีความหมายว่า การ เก็บไว้ได้นานโดยไม่เปลี่ยนสภาพ²⁰ หรืออีกนัยหนึ่งคือความทนทานนั่นเอง

…いつもクラシック音楽のCDなのに、その年は、おばあち
ゃんが描いた水彩画の入った紙箱をもらった、十六歳だった兄の
真木は静かな声でいった。

「ながもち」ですね。²¹

²⁰ พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 731.

²¹ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 8.

มะกิพี่ชายวัยสิบหกปีที่มีมักจะได้แต่ซีดีเพลงคลาสสิกนั้น ในปีนั้นกลับ
ได้รับกล่องใส่รูปสีน้ำฝมือคุณย่า มะกิพูดด้วยเสียงเรียบ ๆ ว่า “นะะโมะ
ชิ” ครับ

ประโยคที่ยกมาข้างต้นนั้นเป็นเหตุการณ์ตอนที่คุณย่านำของมาฝากให้กับสามพี่น้อง และ
ให้ทั้งสามคนตอบแทนโดยการบอกถึงคำที่ชอบ และคำที่มะกิชอบที่สุดคือคำที่ให้ความหมายถึง
ความทนทาน

ถ้าหากพิจารณาถึงความหมายของคำที่ชอบคำนี้จากลักษณะของตัวละครแล้วอาจอนุมาน
ได้ว่า เพราะสภาพความพิการที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ทำให้สุขภาพของมะกิไม่ค่อยแข็งแรงนัก
ดังนั้นสิ่งที่เด็กพิการอย่างมะกิปรารถนามากที่สุดอาจหมายถึง “ความทนทาน” ในเรื่องของสภาพ
ร่างกาย นั่นคือ ทนทานต่อความเจ็บป่วย และอาจรวมถึงความทนทานของจิตใจ เช่น ทนทานต่อ
ความหวาดกลัวต่าง ๆ เป็นต้น

นอกเหนือจากคำว่า “นะะโมะชิ” ในบางปีมะกิก็ชอบคำอื่น ๆ ด้วยเหมือนกัน เช่นคำว่า ซุ
เตะโงะ 「すてご」 [Sutego] ซึ่งแปลว่า “เด็กที่ถูกทิ้ง” แต่ในที่นี้ซะกุบอกว่ามะกิอาจหมายถึงความถึง
คำว่า ทะซุเกะรุ 「たすける」 [Tasukeru] ซึ่งหมายถึง การช่วยเหลือ²² เห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

ある年の好きな言葉に、真木が「すてご」といって、おばあち
ゃんを驚かせた。そのすぐ前、養護学校の裏に捨てられていた赤
ちゃんを真木と仲間が見つけていた。朔が、真木には、「すてご
をたすける」ということが気にいったのだから、「たすける」と
いった方がいい、と訂正した。²³

บางปี มะกิก็บอกว่าคำที่ชอบคือ “เด็กที่ถูกทิ้ง” ทำให้യാตกใจ ซึ่งก่อน
หน้านั้นไม่นาน มะกิกับเพื่อนไปพบเด็กที่ถูกทิ้งที่หลังโรงเรียนสำหรับคน
พิการ ซะกุเลยช่วยแก้ไขให้ว่า มะกิคงชอบคำว่า “การช่วยเหลือเด็กที่ถูก
ทิ้ง” ดังนั้นควรพูดว่า “การช่วยเหลือ” จะดีกว่า

²² พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546), หน้า 608.

²³ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 19.

คำว่า “การช่วยเหลือ” และ “เด็กถูกทิ้ง” ซึ่งมะกิบอกว่าชอบนั้น หากพิจารณาคำสองคำนี้ ในลักษณะพื้นฐานนิสัยตัวละครอาจตีความได้ว่าหมายถึง การให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลที่อ่อนด้อยกว่าตนเอง เพราะแม้ว่ามะกิจะเกิดมาพร้อมกับความพิการ แต่ก็ยังโชคดีที่ได้รับการดูแลจากครอบครัว ได้รับความรักความเอาใจใส่จากคนรอบข้าง ซึ่งมะกิเองก็คงรู้สึกได้ว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ “เด็กถูกทิ้ง” จะไม่มีโอกาสได้รับ และมะกิก็อยากจะให้ “การช่วยเหลือ” เท่าที่จะทำได้ สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความอ่อนโยน ใจดี และความห่วงใยที่มะกิมีให้กับคนอื่น ๆ

บทบาทของมะกิที่เป็นเด็กพิการทางสมองนั้น มีความสำคัญอย่างที่สุดในการดำเนินเรื่อง เพราะมะกิเป็นตัวละครที่ผู้เขียนมอบอำนาจพิเศษที่ตัวละครอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้ให้ อีกทั้งยังสร้างบทบาทให้เด็กพิการอย่างมะกิอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าเด็กปกติคนอื่นอีกด้วย เห็นได้จากประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

真木さん、アーちゃんのそばを離れないでね...ぼくがなかなか戻って来なかったら、あれをいうんだ。さあ、「三人組」は帰ろう！をいってね？この場合、二人組になってもさ。²⁴

มะกิซึ่งอยู่ห่างจากอาจัง(อะกะริ)นะ ถ้านานแล้วผมยังไม่กลับมา ก็ให้พูดคำนั้นนะ พูดว่า “สามพี่น้อง” กลับกันเถอะ ถึงแม้ว่าตอนนั้นจะมีแค่สองคนก็ตาม

เหตุการณ์ที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องย้อนเวลากลับไปเจอกับเมะอิซุเกะซัง ในระหว่างที่กำลังคุยกับเมะอิซุเกะซังซึ่งเป็นผู้นำการอพยพนั้น ก็มีคนมาส่งข่าวว่ามีกลุ่มทหารกำลังมาสามพี่น้องจึงจะเดินทางข้ามเวลากลับมายังช่วงปัจจุบัน หากแต่ก็เป็นห่วงเมะอิซุเกะซัง ชะกุจึงอาสาไปสังเกตการณ์ โดยบอกให้มะกิกับอะกะริเดินทางข้ามเวลากลับมายังปัจจุบันได้เลยหากมีแนวโน้มว่าจะเกิดอันตรายขึ้น ซึ่งจากเหตุการณ์ในตอนนีเมื่อลองพิจารณาถึงวิธีการเรียกขานกันระหว่างพี่น้อง ก็ะเห็นถึงความแตกต่างระหว่างมะกิกับน้องอีกสองคนคืออะกะริและชะกุ กล่าวคือพี่ชายพิการอย่างมะกิได้รับการเรียกขานจากน้องชายอย่างชะกุว่ามะกิซัง 「真木さん」 [Makisan] ในขณะที่อะกะริซึ่งเป็นพี่สาวคนกลางกลับได้รับการเรียกขานว่าอาจัง 「アーちゃん」

²⁴ Ibid., p. 96.

[Aachan] ยิ่งไปกว่านั้นแม้กระทั่งพ่อ คุณย่า และลุงมู ทุกคนต่างก็เรียกมะกิว่า มะกิซัง ซึ่งในจุดนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแสดงถึงความแตกต่างของสถานะที่ชัดเจนมากขึ้นระหว่างตัวมะกิ กับตัวละครอื่น ๆ

โดยปกติแล้วนั้นคำเรียกขานระหว่างพี่น้องจะไม่ใช้ “ซัง” 「さん」 [San] ในการเรียกต่อท้าย เพราะคำว่า “ซัง” นั้นเป็นคำที่เป็นทางการมักจะไม่ใช้เรียกคนในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แต่เป็นคำที่ใช้เพื่อเรียกคนอื่น ในขณะที่เดียวกันคำว่า “จัง” 「ちゃん」 [Chan] ก็จะใช้เพื่อเรียกคนในครอบครัวแสดงความใกล้ชิดสนิทสนมและใช้กับเด็ก ๆ หากจะอธิบายให้ชัดเจนถึงระดับของความสัมพันธ์ก็อาจกล่าวได้ว่า “ซัง” ใช้ในการเรียกคนนอก และ “จัง” ใช้ในการเรียกคนในนั่นเอง

ในกลุ่มสามพี่น้องนั้น ด้วยเหตุผลใดจึงได้แบ่งแยกเรียกมะกิว่า “มะกิซัง” ในขณะที่เรียกอะกะริว่า “อ่าจัง” หลังจากที่ถูกผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าอาจเป็นเพราะมะกิคือผู้มีอำนาจพิเศษสามารถควบคุมคำพูดที่ใช้พูดเพื่อเดินทางกลับมาในช่วงเวลาปัจจุบัน ผ่านทางยานข้ามเวลาที่เรียกว่า “คนฝัน” 「夢を見る人」 [Yume o miru hito] ดังนั้นบทบาทและฐานะของมะกิจึงพิเศษกว่า และถูกเรียกด้วยความยกย่องว่า “มะกิซัง”

ในการเดินทางข้ามเวลาไปในอดีตและอนาคตนั้น หากต้องการเดินทางกลับมาช่วงเวลาในปัจจุบันจะต้องให้มะกิพูดคำบางคำเพื่อเป็นกุญแจในการข้ามเวลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

明かりは「三人組」がこちらに帰って来る時、真木にってもらった言葉のことを考えた。なんとなく、それが「夢を見る人」のタイムマシンの「呪文」なんだ、と思っていた。真木にはふつうのことではできないものがいくらかあるのに、不思議なことを知ってる場合があるから…²⁵

อะกะริคิดเกี่ยวกับคำที่มะกิพูดตอนสามพี่น้องเดินทางกลับมาในช่วงเวลานี้ว่า ไม่ว่าจะอย่างไรมันต้องเป็น “คาถา” ของยานข้ามเวลาคนฝันแน่ ๆ ถึงแม้มะกิจะทำเรื่องธรรมดาหลาย ๆ อย่างไม่ได้ แต่ก็มีเรื่องมหัศจรรย์ที่ทำได้อยู่

²⁵ Ibid., p. 140.

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามะกิที่เป็นคนพิการนั้น มีอำนาจและความสามารถในการพูด “คาถา” ของยานข้ามเวลาคนฝัน แม้ว่าจะไม่สามารถทำในสิ่งที่เหมือนกับคนปกติทั่วไปได้ แต่เด็กพิการอย่างมะกิก็สามารถทำในสิ่งที่คนปกติทั่วไปทำไม่ได้ได้เช่นกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าอำนาจในการพูด “คาถา” เป็นของมะกิ ดังนั้น อะกะริหรือชะกุที่ตระหนักรู้ถึงข้อจำกัดอันนี้ดี ก็จะมีมอบให้เป็นหน้าที่ของมะกิในการพูดคำ ๆ นี้ในทุกครั้งเพียงคนเดียวเสมอ เห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

…真木さん、あの言葉をいって！とあかりは、女の人のかぶり声
が驚く前に頼んだ。早く！
「三人組」のからだはゆらりと浮かび上がるなかで、あかり
は開かっている窓の向こうの薄暗がり、小柄な女の子がたたず
んでいるのを見た…²⁶

มะกิซึ่ง พูดคำนั้นสิ อะกะริกล่าวขอรับรองก่อนจะตกใจเพราะเสียงตะโกน
ของผู้หญิงคนนั้น เร็วสิ
ร่างของ “สามพี่น้อง” ค่อย ๆ ลอยขึ้น ฟากโน้นที่มีดสลัวของหน้าต่างที่
เปิดแง้มอยู่ อะกะริเห็น เด็กผู้หญิงตัวเล็กหยุดยืนอยู่

จากเหตุการณ์ข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องเดินทางย้อนเวลาเพื่อไปเจอกับมุเมะซังที่สหรัฐอเมริกา แต่ว่าเมื่อย้อนเวลาไปถึงก็ถูกหญิงสาวผิวดำคนหนึ่งเห็นเข้า และเธอตกใจมาก มะกิจึงต้องเอ่ย “คาถา” เพื่อเดินทางกลับมาถึงปัจจุบัน โดยที่ยังไม่ได้เจอกับมุเมะซังเลย แต่จากเหตุการณ์นี้ก็แสดงให้เห็นชัดถึงความสามารถพิเศษของมะกิที่จะเป็นคนพูดคำบางคำเพื่อเดินทางกลับสู่ช่วงเวลาปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าอะกะริและชะกุไม่มีความสามารถดังกล่าว ในจุดนี้ความสามารถที่มะกิมีแสดงให้เห็นถึงการสลับบทบาทระหว่างศูนย์กลางกับชายขอบ กล่าวคือ โอเอะมอบอำนาจที่เหนือกว่าในการควบคุมการเดินทางข้ามมิติเวลาให้กับเด็กพิการซึ่งเป็นชายขอบให้มีเหนือกว่าเด็กปกติที่เป็นศูนย์กลาง

²⁶ Ibid., p. 179.

อีกทั้งในการเดินทางข้ามเวลาโดยใช้ยานข้ามเวลาคนผิวนั้น หากเป็นมะกิจะสามารถเดินทางเพียงคนเดียวได้ ในทางกลับกันอะกะริและชะกุก็ไม่สามารถทำได้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

—兄は、「千年スタジオ」のうろで眠る、といました。
 朔はムー小父さんにそう答えた。（中略）
 「ベーコン」に会いに行ったのだ、パパの話した言い伝えを信じて、とあかりは考えた。森の深いところのシイの木のうちに入って眠ると、本当に見たいとねがっている人やものに会うことができる、と...²⁷

พี่ชายบอกว่าจะไปนอนในโรงต้นซุตะจิจิพันปี ชะกุตอบลุ่มไป (...)
 อะกะริคิดว่า มะกิคงไปหาเบค่อน เขาเชื่อในตำนานที่พ่อเล่าให้ฟังว่า ถ้าเข้าไปนอนในโรงต้นฉิอิในป่าลึก แล้วจะได้เจอกับคนหรือสิ่ง
 ปรารถนาจริง ๆ

ประโยคที่ยกมาข้างบนนั้นเป็นเหตุการณ์ในช่วงแรกที่สามพี่น้องเริ่มมาอาศัยอยู่ที่บ้านกลางป่า ในตอนนั้นมะกิได้ฟังเรื่องเล่าเกี่ยวกับต้นซุตะจิจิพันปีที่ว่า หากได้ไปนอนในโรงต้นไม้แล้วตั้งความปรารถนาจากใจจริงก็จะได้ไปในที่ ๆ อยากไป ได้เจอกับสิ่งที่อยากเจอ มะกิก็เชื่อในเรื่องที่ฟัง และได้ไปนอนในโรงต้นไม้เพียงลำพัง ซึ่งในครั้งนั้นมะกิได้ยืมเวลากลับไปในอดีตเพื่อเจอกับเบค่อน* และก็ได้เจอสมดังที่ปรารถนา สิ่งนี้เป็นตัวบ่งบอกได้ว่ามะกิสามารถเดินทางข้ามเวลาได้แม้จะอยู่เพียงลำพัง ในขณะที่อะกะริกับชะกุทำไม่ได้

ยิ่งกว่านั้นในตอนจบของเรื่องมะกิสามารถเดินทางข้ามเวลาได้โดยไม่ต้องอาศัยยานข้ามเวลาคนผิวนั้น ในขณะที่เดียวกันอะกะริและชะกุก็สามารถเดินทางกลับสู่ปัจจุบันได้เองโดยไม่ต้องฟัง“คาถา” จากมะกิ เห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

²⁷ Ibid., pp. 13-14.

* เบค่อนเป็นสุนัขพันธุ์ชิบะ 「ちば」 [Chiba] สีสน้ำตาลแดง เป็นสุนัขที่ปรากฏตัวอยู่ในทุกมิติเวลาทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ในเรื่องนี้ไม่ได้ระบุไว้แน่ชัดว่า เบค่อนที่มะกิได้เจอในแต่ละช่วงเวลานั้น เป็นสุนัขตัวเดียวกันทั้งหมดหรือไม่ แต่ดูจากลักษณะภายนอกแล้ว เบค่อนทุกตัวมีลักษณะคล้ายกันคือ ขนสีน้ำตาลแดง ที่มาของชื่อเบค่อน คือ เป็นชื่อที่มะกิตั้งให้เพราะเห็นว่าชอบกินเบค่อนนั่นเอง

向こう側に帰れたなら、私はもう二度と冒険はしません。私と弟を許して、向こう側のシイのうろに戻してください。

シイの木の子神様、私たちがあのなかで待っていないと、「ベコン」を連れて帰った兄が行き先をまちがえたと思って…暗い森の奥で迷いこむかも知れないんです。²⁸

ถ้ากลับไปฝั่ง(เวลา)นั้นได้ หนูจะไม่ผจญภัยอีกแล้ว ได้โปรดอย่าให้หนูกับน้องชาย ช่วยพาเรากลับไปยังโพรงต้นไม้ที่ฝั่ง(เวลา)นั้นด้วยเถอะ
เทพเจ้าแห่งต้นไม้ ถ้าพวกเราไม่ไปรอใน(โพรงต้นไม้)นั้น พี่ชายที่พาเบคอนกลับมาอาจจะคิดว่าผิดที่ แล้วหลงเข้าไปในป่าที่ลึกและมีดึกก็ได้

เหตุการณ์ที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องเดินทางข้ามเวลาไปยังอนาคต แล้วเกิดเหตุทำให้ต้องแยกกัน โดยอะกะริยังอยู่กับชะกุแต่มะกิหายไป อะกะริและชะกุจึงตั้งใจว่าจะไปรอมะกิในโพรงต้นไม้ตะจิวพันปี ทั้งสองคนจึงตั้งความปรารถนาจากใจ และในที่สุดก็สามารถเดินทางข้ามเวลากลับมายังช่วงปัจจุบันได้ แม้จะมีเพียงสองคนก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันมะกิก็สามารถเดินทางกลับมายังช่วงปัจจุบันได้เพียงลำพัง โดยไม่ต้องอาศัยยานข้ามเวลาคนฝันเช่นกัน ดังตัวอย่างที่ปรากฏต่อไปนี้

あの電車のように、真木さんの周りには、幾つもの別の時間が走ってるんじゃないかと思うよ。

「夢を見る人」のタイムマシンなしで、八十年先から帰って来たんだしさ。²⁹

ผม(ชะกุ)คิดว่าเหมือนกับรถไฟในตอนนั้น บางทีรอบ ๆ ตัวมะกิซึ่งอาจจะมีมิติเวลามากมายวิ่งอยู่

(พี่มะกิ)กลับมาจากโลกในแปดสิบปีข้างหน้า โดยไม่ต้องใช้ยานข้ามเวลาคนฝัน

²⁸ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 264.

²⁹ Ibid., p. 270.

เหตุการณ์ที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่อะกะริกับชะกุเดินทางข้ามเวลากลับมายังช่วงเวลาปัจจุบันเพียงสองคน และทั้งคู่รอกำลังรวมมะกิอยู่ที่โพรงต้นฉิอิ ซึ่งมะกิก็มาปรากฏตัวในตอนรุ่งเช้าพร้อมกับเบค่อน แต่ในตอนนั้นมะกิที่อยู่ในสภาพอาการป่วยกำเริบกล่าวกับอะกะริและชะกุว่า

私は…歩いて帰って来ました、とノロノロ繰り返した。³⁰

มะกิพูดซ้ำไปซ้ำมาอย่างซ้ำ ๆ ว่า “พี่เดินกลับมา”

ข้อความเหล่านี้แสดงให้เห็นอำนาจที่มะกิมีได้มากขึ้น เห็นได้ชัดว่าอำนาจในการเดินทางและเคลื่อนย้ายมิติเวลาเป็นของมะกิซึ่งเป็นเด็กพิการเพียงคนเดียวในเรื่องไม่ใช่ตัวละครอื่น ๆ

จากเหตุการณ์ในตอนท้ายเรื่องจะเห็นได้ว่าอำนาจในการเดินทางข้ามมิติเวลามีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น มะกิสามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้โดยไม่ต้องพึ่งยานข้ามเวลาคนฝัน ในขณะเดียวกัน อะกะริและชะกุก็สามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้เองแม้จะไม่มีมะกิก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าในจุดนี้สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการ และการเจริญเติบโตของสามพี่น้อง กล่าวคือ เมื่อผ่านการผจญภัย ข้ามมิติเวลาจากปัจจุบันไปยังอดีต และอนาคต ทำให้ทั้งสามคนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเติบโตขึ้น ไม่ใช่แค่ทางร่างกาย แต่รวมถึงการเติบโตทางจิตใจ และจิตวิญญาณด้วย การมีความเชื่อศรัทธา และความปรารถนาจากใจที่มากขึ้นย่อมหมายถึง พลังอำนาจที่ได้รับจากธรรมชาติจะมีเพิ่มมากขึ้นด้วยนั่นเอง

นอกจากนี้ในบทความ 『「夢を見る人」のタイムマシン』³¹ [Yume o miru hito no timemachine] ที่โอเอะเขียนในลักษณะเป็นภาคต่อของนิยายชุด *นิยายชุดโนะโคะโคะโมะ* เป็นเรื่องราวของอะระตะและคัตจังที่ได้เดินทางไปช่วยเหลือเด็ก ๆ ในอนาคต ซึ่งในบทความนี้เป็นเหตุการณ์ 5 ปีต่อมา ในขณะที่มะกิอายุ 23 ปี อะกะริอายุ 18 ปี และชะกุอายุ 16 ปี คัตจังและอะระตะที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางป่าใช้ยานข้ามเวลาคนฝันเดินทางไปยังช่วงเวลาในอนาคต เพื่อสร้าง “ฐานที่มั่นหมู” 「ム根拠地」 [Muukonkyochi] ขึ้น แต่คัตจังกำลังจะกลายเป็นผู้ใหญ่ในอีกไม่นาน ทำให้อะระตะเป็นห่วงว่าคัตจังจะไม่สามารถเดินทางข้ามเวลาได้อีก

³⁰ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 267.

³¹ 大江健三郎、「夢を見る人」のタイムマシン」、『すばる』、2004.

昔からの言い伝えによれば、「夢を見る人」のタイムマシンに乗れるのは子供でなくてはなりません³²

“ตามตำนานบอกไว้ว่าผู้ที่จะใช้ยานข้ามเวลาคนผืนได้ต้องเป็นเด็กเท่านั้น”

จึงขอร้องให้สามพี่น้องช่วยกล่อมให้คัตจังกลับมายังเวลาปัจจุบัน สามพี่น้องก็ตกลงจะเดินทางข้ามเวลาไปยังอนาคตให้ แต่เมื่อกี้กลายเป็นผู้ใหญ่ไปแล้วนั้นหากดูตามที่ตำนานว่าไว้จะพบว่าเมื่อกี้ไม่สามารถใช้ยานข้ามเวลาคนผืนได้อีกแล้ว แต่เพราะเมื่อกี้มีอำนาจพิเศษที่สามารถควบคุมการเดินทางข้ามมิติเวลาได้ ดังนั้นกฎที่ว่าผู้ใหญ่จะไม่สามารถเดินทางข้ามเวลาได้นั้นจึงกลายเป็นข้อยกเว้นไป เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ใหญ่แล้วแต่ก็ยังมีหัวใจที่เป็นเด็กอยู่ จึงสามารถเดินทางข้ามเวลาได้เหมือนเดิม จากจุดนี้เองยิ่งตอกย้ำให้เห็นถึงอำนาจพิเศษที่โอเอะสร้างขึ้นและมอบอำนาจนี้ให้กับตัวละครที่พิการเพียงหนึ่งเดียวในเรื่อง

กล่าวคือ เด็ก ๆ ทุกคนที่เคยขึ้นยานข้ามเวลาคนผืนเพื่อเดินทางไปยังช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นเมื่อวันหนึ่งได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว พลังอำนาจแห่งความปรารถนาจากใจก็จะลดลง ทำให้ไม่สามารถเดินทางข้ามเวลาได้อีก ยกเว้นเมื่อกี้ที่เป็นผู้พิการเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ยังสามารถเดินทางข้ามเวลาได้แม้จะกลายเป็นผู้ใหญ่แล้ว โอเอะเปลี่ยนแปลงสิ่งไม่ดี การด้อยโอกาสจากความพิการที่เกิดขึ้นให้กลายเป็นพลังอำนาจที่มหัศจรรย์ซึ่งไม่สามารถหาได้จากคนทั่วไป ประเด็นนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่เด็กพิการมีเหนือกว่าเด็กปกติ อีกทั้งการที่เมื่อกี้ยังคงสามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้แม้อายุจะเข้าสู่วัยของผู้ใหญ่แล้วนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ของจิตใจที่ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน แต่ผู้ที่มีจิตใจที่บริสุทธิ์เหมือนเด็กนั้น ก็จะมีพลังอำนาจแห่งความปรารถนาที่แท้จริงอยู่ กล่าวคือ ความพิการทางสมองที่เมื่อกี้มีนั้น ทำให้เมื่อกี้กลายเป็นเด็กพิเศษ มีสถานะและอำนาจที่พิเศษแตกต่างจากเด็กคนอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากความพิการที่เมื่อกี้เป็นความพิการที่เกิดขึ้นทางร่างกาย เมื่อถึงวันหนึ่งที่เมื่อกี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ อาจจะไม่สามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้อีก เพราะความพิการทางร่างกายนั้น อาจส่งผลให้ความคิด หรือจิตใจกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีเล่ห์เหลี่ยม หรือกลายเป็นคนไม่ดีได้ แต่ในเรื่องนี้เมื่อกี้เป็นผู้ที่มีความพิการทางสมอง

³² 大江健三郎、「夢を見る人」のタイムマシン」、『すばる』、2004、p. 74.

ดังนั้นการเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นกับทางร่างกายจึงไม่มีผลกับความคิดและจิตใจของมะกิ ทำให้มะกิยังคงเป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่แท้จริงจากใจอยู่ตลอดเวลานั่นเอง

จากบทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในปัจจุบันนั้น เมื่อดูโดยภาพรวมแล้วผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นและเป็นบทบาทที่สำคัญของเด็กในปัจจุบันคือ การรักษาสิ่งที่เคยมีในอดีตให้คงอยู่ต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็สร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น บทบาทสำคัญของเด็กในปัจจุบันคือการวางแผนเพื่อสร้างอนาคตให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่สูญเสียในสิ่งที่ดีที่เคยมีมา กลายเป็น“คนใหม่”ที่แท้จริงดังประโยคต่อไปนี้

「中略」ひとり自立してるが協力し合いもする、本当の「新しい人」になってほしいということね。どんな「未来」においても。³³

(...)มีความเป็นอิสระในตนเอง แต่ก็ให้ความร่วมมือกับคนอื่น ๆ นั่นคือ การเป็น“คนใหม่”ที่แท้จริง ไม่ว่าจะอยู่ใน“อนาคต” แบบไหนก็ตาม

ข้อความที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องเสร็จสิ้นการผจญภัย และพ่อแม่ก็กลับมาจากอเมริกาแล้ว ชะกุจึงได้คุยกับพ่อเรื่อง “คนใหม่” อีกครั้ง ซึ่งในครั้งนี้พ่อบอกกับชะกุว่าการเป็นคนใหม่ต้องเป็นไปโดยอิสระมิใช่การถูกบังคับหรือยึดเยียดให้เป็น เพราะการพยายามสร้าง“คนใหม่” ตามแบบที่ตนเองต้องการขึ้นมาจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ที่ยั่งยืน ดังนั้นสิ่งที่พ่อต้องการคืออยากให้ชะกุ รวมถึงสามพี่น้องเป็นคนใหม่อย่างแท้จริง มีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีอัตลักษณ์แห่งตน และไม่หวาดกลัวกับอนาคต ถึงแม้ว่าจะเป็นอนาคตที่ยากลำบากก็ตาม

3.1.3 บทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอนาคต

ในอนาคตเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 2064 เป็นเวลาสองร้อยปีหลังจากเกิด “การอพยพ” ในทุกครั้งที่ผ่านมาการเดินทางข้ามเวลาของสามพี่น้องจะต้องใช้รูปของยาในการนำทาง

³³ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 273.

แต่ในการเดินทางไปยังอนาคตนั้น ไม่มีรูปของยาที่ใช้ นำทางได้ สามพี่น้องจึงตัดสินใจใช้รูปโลกในอีกแปดสิบปีข้างหน้าที่เป็นของอะระตะและคัตจังในการนำทางแทน

อนาคตอีกแปดสิบปีข้างหน้ามีการแยกตัวเองออกเป็นฝั่งฝ่าย ทำให้เด็กในอนาคตถูกแยกออกเป็น 2 กลุ่มเช่นเดียวกัน ได้แก่ เด็กที่มาร่วมชุมนุมกับทางจังหวัด กับเด็กใน “ฐานที่มั่นหมู”

เด็กที่มาร่วมชุมนุมกับทางจังหวัด

เด็กกลุ่มนี้จะถูกควบคุมให้อยู่ภายใต้กรอบและกฎเกณฑ์ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด ไม่มีอิสระในการคิดหรือทำสิ่งใดตามความต้องการของตนเอง มีหน้าที่รับคำสั่งและปฏิบัติตามในสิ่งที่ได้รับมอบหมายโดยไม่มีทางเลือก ทุกคนต้องอยู่ในระเบียบวินัยตามที่กำหนดไว้ เด็กกลุ่มนี้จึงเปรียบเสมือนภาพลักษณ์ของกองทัพในยุคสงคราม เห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

ドアが開かれ、閉じられる、二度の短い間に、あかりはホール入り口にも、幾台もの大型バスから、小さな兵隊のような迷彩服の少年、少女が降りている様子を見た。全員、いかにも規律正しく行動していた。³⁴

ช่วงที่ประตูเปิดและปิดสองครั้งในเวลาสั้น ๆ อะกะระมิองเห็นที่ประตูทางเข้าโถงมีเด็กชายหญิงที่แต่งตัวชุดพรางตาเหมือนทหารกำลังลงจากรถบัสคันใหญ่หลายคัน ทุกคนอยู่ในระเบียบวินัย

เหตุการณ์ที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องเดินทางข้ามเวลาไปยังอนาคต แล้วถูกทางจังหวัดจับได้ และกล่าวหาว่าเป็นคนที่จะมาก่อวุ่นวายชุมนุมที่จัดขึ้น จึงถูกนำตัวไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวน และเมื่อสามพี่น้องบอกว่าเดินทางมาจากในอดีตเพื่อมาดูว่าอนาคตเป็นอย่างไร ผู้ว่าจึงอนุญาตให้สามพี่น้องเข้าร่วมการชุมนุมได้ ซึ่งการจะเข้าร่วมการชุมนุมได้นั้นจะต้องเปลี่ยนเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายทั้งหมดให้เหมือนกันกับเด็ก ๆ ที่มาชุมนุมนั่นเอง

แม้ว่าเด็กกลุ่มนี้จะถูกกำหนดให้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เหมือนกัน จนมองไม่เห็นความแตกต่างระหว่างตัวบุคคล แต่ทั้งหมดก็เป็นเด็กที่ได้รับการยอมรับจากทางจังหวัด เพราะทุกคนจะมี

³⁴ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 250.

สิ่งแสดงตัวตนที่ทางจังหวัดมอบไว้ให้ คือบัตรประจำตัว (ID Card) ซึ่งเป็นหลักฐานที่จะแสดงให้เห็นว่าใครเป็นใคร ซึ่งจะแตกต่างจากเด็กใน “ฐานที่มั่นหมู”

บัตรประจำตัวที่เด็ก ๆ ที่มาร่วมชุมนุมมีนั้นสะท้อนให้เห็นว่าในอนาคตสิ่งที่จะแสดงออกให้เห็นถึงตัวตนของคนแต่ละคนนั้น จะไม่ใช่สิ่งที่คน ๆ นั้นมีและเป็น หากแต่กลายเป็นบัตรประจำตัวที่สังคมกำหนดให้แต่ละคนต้องมี คุณค่าของแต่ละบุคคลจะถูกกำหนดใหม่ตามระบบการปกครองที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปในอนาคต สภาพสังคมที่พัฒนาขึ้น ชีวิตที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีและวัตถุมากขึ้น ทุกอย่างในอนาคตเป็นสิ่งที่ยึดติดกับรูปธรรม ทุกอย่างต้องมีหลักฐาน แม้แต่ตัวบุคคลก็ยังมี ความจำเป็นต้องใช้หลักฐานเพื่อสร้างตัวตนให้ตัวเอง ซึ่งเหตุการณ์เกี่ยวกับบัตรประจำตัวของเด็กนั้นได้เกิดขึ้นจริงแล้วในประเทศไทย ในพ.ศ. 2554 ได้มีการออกกฎหมายให้เด็กที่มีอายุ 7 ปีขึ้นไป จะต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน* ทุกคน ซึ่งบัตรประจำตัวใบนี้ใช้ในการยืนยันตัวตนของเด็กแต่ละคน และใช้เพื่อรับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลกำหนด เช่น แสดงสิทธิการขอรับแท็บเล็ตกับทางรัฐบาล ที่บอกว่าจะแจกฟรีให้เด็ก รวมถึงการป้องกันปัญหาการสวมสิทธิจากเด็กต่างด้าว เป็นต้น

เด็กใน “ฐานที่มั่นหมู”

เด็กกลุ่มนี้มีความเป็นอิสระมากกว่าเด็กที่ร่วมชุมนุมกับทางจังหวัด แต่ไม่มีอัตลักษณ์หรือหลักฐานแสดงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน เด็กใน “ฐานที่มั่นหมู” จะแตกต่างและแปลกแยกจากเด็กที่ร่วมชุมนุมกับทางจังหวัด ทั้งในเรื่องของการแต่งกายที่แต่ละคนจะใส่เสื้อผ้าที่ไม่เหมือนกัน หรือภาษาที่ใช้ระหว่างกันนั้นจะเป็นภาษาที่เด็กนอกกลุ่มจะไม่เข้าใจ อีกทั้งวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเด็กกลุ่มนี้จะมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่าเด็กที่ไปร่วมชุมนุม เห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

女の子たちは、あはりのベッドの周りに五、六人も座って、日本語だけでなく、いろんな外国語がまじっているらしい言葉で話していた。

その女の子たちの髪形や服装は、ひとりひとりほんとにバラバラで、南米の子供の写真でみたような、ひだかざりのあるスカートにガラス玉がついたチョッキの女の子もいた。みんな、自分た

* จากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ที่มีสาระสำคัญ คือ กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยอายุ ตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปี และมีชื่อในทะเบียนบ้าน ต้องมีบัตรประชาชน โดยร่างพระราชบัญญัติประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา และมีผลบังคับใช้ 60 วัน นับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น จึงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

ちの着ているものとは似ても似つかないのに、あかりの服装が気に入ってるようだった。³⁵

กลุ่มเด็กผู้หญิงห้า-หกคนนั่งอยู่รอบเตียงอะกะริ พูดคุยกันด้วยคำที่ผสมจากภาษาของหลายประเทศ ไม่ใช่ภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว ทรงผมและเสื้อผ้าของพวกเขาเด็กผู้หญิงนั้น แต่ละคนแตกต่างกันไป เหมือนในรูปถ่ายของเด็กในอเมริกาใต้ที่มีเด็กผู้หญิงที่ใส่เสื้อก็กดติด ลูกแก้วกับกระโปรงจีบ ทุกคนดูเหมือนจะถูกใจเสื้อผ้าที่อะกะริสวมใส่ แม้ว่าจะไม่เหมือนกับที่ตัวเองใส่เลยก็ตาม

ข้อความที่ยกมาเป็นเหตุการณ์หลังจากสามพี่น้องพลัดหลงกันในอนาคต อะกะริได้รับการช่วยเหลือจากผู้จัดการฟาร์ม”ฐานที่มั่น” และได้เข้าไปพักในฐานที่มั่น” ซึ่งที่นั่นอะกะริได้พบกับเด็กผู้หญิงกลุ่มหนึ่งที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าแปลก ๆ อีกทั้งยังใช้ภาษาแปลก ๆ ในการพูดคุย

ตัวละครเด็กในอนาคตแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่จะเกิดขึ้นในโลกอนาคต ความสำคัญของเด็กจะถูกลดทอนลง เห็นได้ว่าเด็กที่อยู่ภายใต้การควบคุมของทางจังหวัดหรืออีกนัยหนึ่งคือเด็กที่ไปร่วมการชุมนุมที่ทางจังหวัดจัดขึ้น จะนับเป็นกลุ่มที่ถูกยอมรับจากสังคม ได้รับสิทธิประโยชน์และการดูแลที่เป็นพิเศษมากกว่าเด็กอีกกลุ่มที่อยู่ใน”ฐานที่มั่น” เด็กในอนาคตนั้นถูกปกครอง และควบคุมจากผู้ใหญ่ ภาพของอนาคตที่ควรจะเป็นสิ่งใหม่ที่วิวัฒนาการไปจากอดีตและปัจจุบัน กลับกลายเป็นเหมือนภาพสะท้อนของอดีตที่มีความเสื่อมถอยในหลาย ๆ สิ่งเกิดขึ้น

ผู้วิจัยคิดว่าบทบาทและสถานะของตัวละครเด็กในอนาคต คือการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพเลวร้ายที่อาจเกิดขึ้นได้ หากว่าขาดการวางแผนที่ดีในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ สภาพต่าง ๆ ที่สามพี่น้องเห็นว่าเกิดขึ้นในอนาคตนั้น ยังเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและแก้ไขได้จากช่วงเวลาปัจจุบันที่สามพี่น้องอาศัยอยู่ ดังนั้น หากต้องการให้อนาคตเปลี่ยนแปลงและดำเนินไปในทิศทางที่ดี สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการดูแลปัจจุบันให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรนั่นเอง

³⁵ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 258.

3.2 ตัวละครผู้ใหญ่

ตัวละครผู้ใหญ่ที่ปรากฏในเรื่องนี้ แม้ว่าจะไม่มีความชัดเจนมากนัก แต่ทุกตัวก็มีอิทธิพลต่อตัวละครเด็กในแต่ละช่วงเวลา และยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นคู่ตรงข้ามที่ปรากฏในเรื่องนี้อีกด้วย

3.2.1 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในอดีต

อดีตที่กล่าวถึงนี้เป็นช่วงเวลาที่เกิด “การอพยพ” ตัวละครผู้ใหญ่ที่ปรากฏและมีบทบาทในช่วงเวลานี้คือ กลุ่มผู้อาวุโสนั่นเอง

กลุ่มผู้อาวุโส 「長老」 [Chourou]

ผู้ใหญ่ในช่วงอดีตที่สามพี่น้องได้เจอนั้นคือ กลุ่มผู้อาวุโสในกลุ่มของผู้อพยพ ซึ่งเป็นกลุ่มชายชราที่รวมตัวกันเพื่อประชุมและคอยวางแผนต่าง ๆ ในการเดินทาง เป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ไม่เคยเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังไม่ให้ความสนใจในสิ่งที่เมะอิซุเกะซังทำ เพราะมองว่าเป็นสิ่งที่แปลกประหลาด ดังข้อความต่อไปนี้

—長老の人らのあつまりや、とメイスケさんがいった。
 こちらを向いた長老たちには、
 —昨日話した、「三人童子」のひとりですが！とあたりまえの
 ことをいうように朔を紹介した。（中略）
 長老さんから命令が出るまでな、ハゼの実の袋の脇で待っておりますが！
 朔は、ダッフルコートを着てスニーカーをはいている自分を長老たちが見ていながら（中略）
 —わしらはいつも、おかしなことばかりやってきたのでな、長老らはまだかと思うだけなのやろう。わしらがわざわざあなたに妙なかつこうをさせとるのやと思うとるかも知らん。³⁶

การประชุมผู้อาวุโสนะ เมะอิซุเกะซังกล่าว
 เมื่อกลุ่มผู้อาวุโสหันมามอง
 เขาแนะนำซะกุรารากับเป็นเรื่องธรรมดาว่า เป็นหนึ่งในไตรจิตสามคนที่พูด
 ถึงเมื่อวานนี้ (...)

³⁶ Ibid., pp. 88-89.

จนกว่าจะมีคำสั่งจากผู้อาวุโส เราจะรออยู่ข้างกระสอบผลยะเสะ
 กลุ่มผู้อาวุโสมองดูชะงูที่สวมโค้ทขนสัตว์และรองเท้ากีฬา (...)
 เราทำแต่เรื่องแปลก ๆ อยู่เสมอ พวกผู้อาวุโสคงคิดว่าอีกแล้วหรือ ไม่
 แน่บางที่พวกเขาอาจคิดว่าเราให้เจ้าแต่งกายแปลก ๆ เช่นนี้ก็ได้

ข้อความที่ยกมาเป็นตอนที่สามพี่น้องนายทาผลจากช่วงเวลาปัจจุบันไปช่วยรักษาแผลที่
 ทำให้กับเด็ก ๆ ในกลุ่มอพยพ โดยเมะกิบอะกะริช่วยกันทำแผลให้เด็ก ๆ ส่วนชะงูตามเมะอิซุเกะ
 ชังไปดูบริเวณโดยรอบ และได้ไปพบกับกลุ่มผู้อาวุโสที่กำลังประชุมกันอยู่ ซึ่งผู้อาวุโสแสดงท่าทีว่า
 ไม่สนใจสิ่งที่เมะอิซุเกะชังกำลังทำหรือคิดจะทำเพราะมองว่าเมะอิซุเกะชังมักทำอะไรที่ประหลาด
 อยู่เสมอดังนั้นแม้ว่าจะมีคนแปลกหน้าที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ผิดแปลกไปจากคนทั่วไปเข้ามาอยู่
 ร่วมกับกลุ่มผู้อพยพก็ไม่ได้รู้สึกประหลาดใจแต่อย่างใด การแสดงออกดังที่กล่าวมาข้างต้นของผู้
 อาวุโสนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแสดงออกถึงความไม่ใส่ใจกับสิ่งที่อยู่รอบตัว จากจุดนี้เองที่แสดงให้เห็น
 ถึงถึงความแตกต่างของบทบาทและสถานะระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ในช่วงอดีต

ดังจะเห็นได้ว่าแม้กลุ่มผู้ใหญ่จะมีประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตมากกว่า มีการรวมตัวกันเพื่อ
 ระดมความรู้ หาหนทางในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการอพยพ คอยออกคำสั่งให้
 เด็กปฏิบัติตาม แต่ก็ไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำหรือเป็นศูนย์กลางที่คอยช่วยเหลือดูแลผู้คนในการ
 อพยพ ในขณะที่เมะอิซุเกะชังซึ่งเป็นเพียงเด็กเท่านั้นกลับรับบทบาทของผู้นำกลุ่มอพยพ และทำ
 หน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ทั้งยังได้รับการช่วยเหลือจากสามพี่น้องที่เดินทางย้อน
 เวลาไปในอดีตด้วย จึงยิ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปกครองของเด็กที่มีมากกว่ากลุ่ม
 ผู้ใหญ่

3.2.2 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในปัจจุบัน

ตัวละครผู้ใหญ่ที่ปรากฏในเวลาปัจจุบันจะมีบทบาทที่ค่อนข้างชัดเจน และมีการกระทำที่
 ส่งอิทธิพลต่อตัวละครสามพี่น้องโดยตรง

ลุงมู 「ム一小父さん」 [Muu Ojisan]

ลุงมูเป็นผู้ดูแลบ้านกลางป่า เป็นคนพูดน้อย แต่รู้เรื่องราวหลายอย่าง มักคอยช่วยเหลือ
 สามพี่น้องอยู่เสมอ

ムー小父さんは、「森の家」の管理人らしい山歩きの支度で、
離れの前に立っていた。³⁷

ลุงมูที่แต่งตัวแบบคนเดินป่าได้สมกับเป็น “ผู้ดูแลบ้านกลางป่า” นั้นยืน
อยู่ห่างออกไป

ก่อนจะมาเป็นผู้ดูแลบ้านกลางป่าลุงมูเคยเป็นครูมาก่อน แต่เพราะพาเด็กนักเรียนไปนอน
ในโพรงต้นซุดะฉัพันปี เพื่อพิสูจน์เรื่องการเดินทางข้ามเวลาทำให้เกิดปัญหาจึงต้องลาออกจากกร
เป็นครู ซึ่งเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

ムー小父さんは私たちの親戚にあたる若い人ですが、この谷
間に中学の先生として来たのね。受け持ちの女子生徒とまだ小学
生の妹さんと、あのうろで一晩すごしたのが問題になって、学校
をよしました。³⁸

ลุงมูเป็นญาติของพวกเขา และเป็นคนหนุ่มที่เข้ามาในหุบเขาเพื่อเป็น
ครูชั้นมัธยมต้น เพราะเขาพานักเรียนที่ตนเองดูแลพร้อมน้องสาวที่เป็น
เด็กประถม ไปค้างคืนที่โพรงนั้นจนเกิดปัญหาตามมา จึงได้ลาออกจาก
โรงเรียนไป

ถึงแม้จะเป็นผู้ใหญ่และเป็นครูมาก่อน แต่ลุงมูก็อยากจะเชื่อในตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา
เชื่อในพลังของป่าและธรรมชาติ ลุงมูเป็นคนสอนและคอยให้คำแนะนำในเรื่องของการเดินทางข้าม
มิติเวลาไปยังสถานที่ต่าง ๆ อีกทั้งยังคอยเตือนถึงเรื่องกฎของการข้ามเวลาให้สามพี่น้องได้รู้อยู่
เสมอเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

³⁷ Ibid., p. 15.

³⁸ Ibid., p. 21.

「夢を見る人」になろうとしてシイの木のうろに入る時の、手のつなぎ方だと聞いたことがあるよ。

ムー小父さんは、真ん中の子供のかっこうをやってみせた。³⁹

เคยได้ยินว่าเป็นวิธีจับมือเวลาที่เข้าไปในโพรงต้นไม้ เพื่อจะกลายเป็น “คนฝัน”

ลุงมูทำท่าของเด็กคนกลางให้ดู

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสนใจที่ลุงมูมีต่อการเดินทางข้ามเวลา และด้วยความช่วยเหลือของลุงมูทำให้สามพี่น้องได้ออกเดินทางไปผจญภัยในช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้ทั้งสามคนรัก และนับถือในตัวลุงมูมาก

ลุงมูจัดได้ว่าเป็นคนที่มีบทบาทและเป็นกุญแจสำคัญที่นำพาสามพี่น้องไปสู่การเดินทางข้ามเวลา เพราะลุงมูเป็นผู้ใหญ่ที่ยังมีความเชื่อในตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา และพยายามที่จะหาข้อพิสูจน์ถึงพลังอำนาจในการตั้งความปรารถนาจากใจของเด็กตามตำนานนั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ลุงมูเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นจริงทางวิทยาศาสตร์กับความเชื่อตามตำนานเล่าขานเข้าด้วยกัน ซึ่งหากไม่มีตัวกลางอย่างลุงมู การผจญภัยของสามพี่น้องก็คงจะไม่ได้เกิดขึ้นอย่างแน่นอน

การที่ลุงมูถูกวางตัวให้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำพาให้สามพี่น้องได้รู้จักกับการตั้งความปรารถนาจากใจ และการเดินทางข้ามเวลานั้น ผู้วิจัยพิจารณาว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะต้นตระกูลของลุงมูเคยอาศัยอยู่ที่วัดบนเขา ซึ่งบริเวณด้านหลังของวัดมีส่วนที่เป็นหลุมฝังศพ และที่หลุมฝังศพแห่งนี้มีกรอบรูปสลักของโดจิสามคนอยู่ อาจเป็นได้ว่าโดจิสามทั้งสามคนที่อยู่ในรูปสลักคือสามพี่น้องที่ได้ย้อนเวลาไปในอดีต และเรื่องเล่าของโดจิสามทั้งสามที่เล่าเป็นตำนานสืบต่อกันมานั้น อาจมีจุดเริ่มต้นจากในปัจจุบัน โดยมีลุงมูที่อยากพิสูจน์ในตำนานดังกล่าวสานต่อความเชื่อนี้มา และทำให้ตำนานกลายเป็นเรื่องจริง อีกทั้งการที่ต้นตระกูลของลุงมูอาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางหุบเขา มาตลอด ความเชื่อในเรื่องพลังของป่า ตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา สิ่งเหล่านี้ น่าจะถูกส่งต่อมาจนถึงรุ่นของลุงมู ตัวของลุงเองนั้นอาจมีทั้งความเชื่อและความสงสัยในตำนาน จึงได้หาทางพิสูจน์ว่า

³⁹ Ibid., p. 26.

เป็นเรื่องจริงหรือไม่ หากแต่การตั้งความปรารถนาจากใจนั้นหากมีความซื่อใจสงสัยอยู่เพียงน้อยนิด ความปรารถนาเหล่านั้นก็ไม่อาจเป็นจริงได้ ดังนั้นการที่ลุงมุกกลายเป็นกุญแจที่นำทางสามพี่น้องมาสู่การเดินทางข้ามมิติเวลานั้น อาจแสดงให้เห็นถึงช่องว่างและความแตกต่างระหว่างความเชื่อโดยไม่มี ความสงสัย กับความเชื่อที่ต้องการหาข้อพิสูจน์ว่าสิ่งที่เป็นความปรารถนาจากใจนั้น หากเป็นเด็กจะเชื่อได้อย่างสนิทใจ และทำได้ดีกว่าผู้ใหญ่แน่นอน

อาอะชะ 「アサ叔母」 [Asa Oba]

อาอะชะเป็นคนคอยดูแลสามพี่น้องเวลาที่ไปเที่ยวบ้านกลางป่า เธอมีความคิดที่จริงจังกับทุกอย่าง ไม่เชื่อและไม่สนใจในเรื่องเล่าตำนานแห่งป่า จะเชื่อในเรื่องที่ทำการพิสูจน์ได้ในทางวิทยาศาสตร์มากกว่าเชื่อในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น พลังแห่งความปรารถนาจากใจหรือพลังของธรรมชาติ เป็นต้น เห็นได้จากข้อความที่ว่า

... 私は森の言い伝えをあまり尊重しません。サクちゃんは、理科系だということから、シイの木のうちで子供が夢を見て、時間と場所を行き来するというような話、信じないでしょう？
兄のいってことですけど、科学的な根拠がないという材料もないので、ぼくは信じています。兄はウソをいわない人です。⁴⁰

อาไม่เชื่อในตำนานของป่าหรอก ชะกุจเองก็เป็นพวกสาย
วิทยาศาสตร์ คงไม่เชื่อเรื่องเล่าที่เด็กไปนอนในโพรงต้นไม้แล้วฝันว่า
เดินทางไปมาระหว่างเวลาและสถานที่อื่นได้ใช่ไหม?
พี่มะกิบอกอย่างนั้น เพราะไม่มีสิ่งที่แสดงว่าไม่มีหลักฐานทาง
วิทยาศาสตร์ แต่ผมก็เชื่อนะ เพราะพี่มะกิไม่พูดโกหก

ประโยคข้างต้นเป็นบทสนทนาระหว่างอาอะชะกับชะกุ หากลองพิจารณาจากบทสนทนานี้ จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่อย่างอาอะชะไม่เชื่อในสิ่งที่ไม่มีความหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ ในทางตรงข้ามเด็กอย่างชะกุกลับเชื่อถึงแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานอะไรก็ตาม อีกทั้งความเชื่อของชะกุนั้นก็เกิดขึ้น

⁴⁰ Ibid., p. 21.

เพราะเรื่องเหล่านั้นเป็นสิ่งที่พี่ชาย(มะกิ)พูดจึงเป็นสิ่งที่เชื่อได้ กล่าวคือความเชื่อสำหรับผู้ใหญ่จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานเพื่อเป็นที่ยืนยัน แต่สำหรับเด็กความเชื่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากใจไม่จำเป็นต้องใช้หลักฐานมาพิสูจน์ ผู้วิจัยคิดว่าบทบาทที่สำคัญของตัวละครผู้ใหญ่อย่างอาอะซะ คือ การแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างพลังของความเชื่อ และศรัทธาระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ซึ่งจากจุดนี้อาจอนุมานได้ว่า การที่ผู้ใหญ่ไม่สามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้นั้นเป็นเพราะพลังในการตั้งความปรารถนาจากใจของผู้ใหญ่มีไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดปาฏิหาริย์เกิดขึ้น เพราะในขณะที่ตั้งความปรารถนาจากใจเพื่อจะเดินทางข้ามเวลานั้น หากมีเพียงเสี้ยวความคิดที่เกิดความสงสัยหรือไม่มั่นใจในสิ่งที่ตั้งความปรารถนาไว้ การเดินทางข้ามเวลานั้นจะไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ซึ่งแตกต่างจากเด็กที่เมื่อมีความเชื่อในสิ่งใดเกิดขึ้นแล้วก็จะปักใจเชื่ออย่างเต็มที่ โดยไม่มีความสงสัยอยู่เลย

นอกจากอาอะซะจะไม่สนใจเรื่องเล่าตามตำนานแล้ว อาอะซะยังเป็นคนที่คอยห้ามปรามไม่ให้สามพี่น้องไปนอนในโพรงต้นไม้สักด้วย เพราะหวังว่าจะเกิดอันตรายขึ้น และไม่เชื่อว่าการไปนอนในโพรงต้นไม้จะสามารถเดินทางข้ามเวลาไปไหนได้จริงเห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

アサ叔母さんは、これで終わりした方がいい、といわれましたが、真木さんと話してみると、賛成じゃないようなんです。⁴¹

อาอะซะบอกว่าให้พอแค่นี้ดีกว่า แต่พอลองคุยกับพี่มะกิ ดูเหมือนว่าพี่จะไม่เห็นด้วย

ถึงแม้ว่าอาอะซะจะไม่เชื่อในตำนานและพลังของป่า แต่หลังจากได้ฟังเรื่องราวการผจญภัยของสามพี่น้องและเรื่องเล่าจากคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ทำยที่สุดก็เปิดใจยอมรับเรื่องการเดินทางข้ามเวลาผ่านทางโพรงต้นไม้ และเริ่มเชื่อในพลังอำนาจของป่ามากขึ้น

⁴¹ Ibid., p. 24.

พ่อกับแม่ 「父と母」 [Chichi to Haha]

พ่อกับแม่ของสามพี่น้องนั้นเดินทางไปอเมริกาในช่วงเวลาที่ทั้งสามคนออกผจญภัย แต่ก็คอยให้กำลังใจสามพี่น้องอยู่เสมอ คอยติดตามข่าวสาร และบอกกล่าวตักเตือนลูกทั้งสามคนผ่านทางจดหมายและแฟกซ์ ทั้งคู่เชื่อในทุกสิ่งที่ลูกเล่า อีกทั้งยังสนับสนุนให้ลูกได้ทำในสิ่งที่ตัวเองสนใจหรืออยากทำ

การที่พ่อกับแม่ของสามพี่น้องเดินทางไปสหรัฐอเมริกาในครั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่พ่อมีปัญหาบางอย่างและไม่สามารถแก้ไขได้ จึงต้องออกเดินทางเพื่อหาวิธีที่จะจัดการกับปัญหานั้น โดยมีแม่ตามไปคอยดูแลอยู่ข้าง ๆ

あなたたちの家庭では、ピンチといってるでしょう？ これまでも幾度か、兄がかんばって立ちなおってきたんです。（中略）
今度のピンチはやっかいで、兄は東京の仕事から離れて、カリフォルニア州、バークレイの大学に行きました。⁴²

อาบอกแล้วใช่ไหมว่าครอบครัวของพวกเขา กำลังอยู่ในช่วงวิกฤต?
จนถึงตอนนี้หลายครั้งที่พี่พยายามจะลุกขึ้นยืนใหม่ให้ได้ (...)
วิกฤตครั้งนี้เลวร้ายมาก พี่ต้องทิ้งงานที่โตเกียว แล้วเดินทางไปที่
มหาวิทยาลัยเบิร์กเลย์ที่แคลิฟอร์เนีย

ช่วงเวลาที่พ่อกับแม่ของสามพี่น้องอยู่ที่สหรัฐอเมริกา และพยายามจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองให้ได้ นั้น เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่สามพี่น้องได้ออกผจญภัยข้ามมิติเวลาไปยังอดีตและอนาคต ในจุดนี้เป็นอีกส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงมิติเวลาแบบคู่ขนานที่โอะเอะนำมาใช้ในการดำเนินเรื่อง พร้อมทั้งเน้นย้ำถึงความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ รูปแบบการต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นของพ่อกับแม่ และรูปแบบการรับมือกับเหตุการณ์ที่ต้องเผชิญของสามพี่น้องนั้น แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็ง และจิตใจที่เด็ดเดี่ยวของเด็ก ที่กล้าหาญรับมือกับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต ในขณะที่ผู้ใหญ่กลับเลือกที่จะหลีกเลี่ยงหนีจากปัญหาไป แล้วใช้เวลาในการบรรเทาปัญหาให้เจือจางลง แม้ว่าเหตุการณ์ทั้งสองจะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน แต่ก็เป็นคนละสถานที่ อุปสรรคและ

⁴² Ibid., pp. 206-207.

ปัญหาที่ต้องเจอต่างกัน แต่ทั้งสองฝ่ายก็เผชิญหน้าและแก้ปัญหาได้ลุล่วงทั้งคู่ สิ่งนี้แสดงให้เห็นการเจริญเติบโตของสามพี่น้องในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงการถูกเยียวยาของพ่อเช่นเดียวกัน

คุณย่า 「おばあちゃん」 [Obaachan]

คุณย่าเป็นคนที่สร้างบ้านกลางป่าขึ้นเมื่อตอนที่รู้ว่ามะกิเกิดมาพร้อมกับความพิการ และตั้งใจว่าจะใช้ชีวิตร่วมกับมะกิที่นี่ เป็นเพราะมะกิเกิดมาพร้อมกับความผิดปกติคุณย่าจึงให้ความใส่ใจกับมะกิมากเป็นพิเศษ แต่คุณย่าก็รักทั้งสามพี่น้องเท่าเทียมกัน

「森の家」は、真木が障害を持って生まれたのを知って、おばあちゃんがふたりで暮らそうと建てた家だ。しかし、両親はその申し出をことわった。おばあちゃんは真木に会いに（あかりと朔が生まれてからは「三人組」に会いに）毎年、東京へ来た。ところが去年は、からだが弱って旅行ができなくなった。一度だけでも「森の家」を真木に見せたい、とっている。⁴³

“บ้านกลางป่า” เป็นบ้านที่คุณย่าตั้งใจสร้างเพื่อจะอยู่กับมะกิสองคน หลังจากทีรู้ว่ามะกิเกิดมาพร้อมกับความพิการ แต่พ่อกับแม่ปฏิเสธไป คุณย่ามาเจอมะกิที่โตเกือบทุกปี(หลังจากที่อะกะริและชะกะเกิด คุณย่าก็มาเจอ”สามพี่น้อง”) แต่ปีที่แล้วคุณย่าสุขภาพไม่ดี ทำให้เดินทางไม่ได้ คุณย่าบอกว่าอยากให้มะกิได้มาเห็น”บ้านกลางป่า”สักครั้งหนึ่ง

คุณย่ามักมีของฝากให้กับสามพี่น้องเสมอ และก็มักจะขอสิ่งตอบแทนเป็นคำที่สามพี่น้องชอบ เพราะจะทำให้รู้ว่าในเวลานั้นสามพี่น้องกำลังสนใจอะไร คิดอะไรและรู้สึกอย่างไรอยู่นั่นเอง

毎年、四国の森のなかから出て来ていたおばあちゃんが、おみやげを渡してくれた後、「三人組」がもらったもので楽しむのを

⁴³ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 10.

しばらく見守ってから、おかえしにってもらおうとしたのが、
いま好きな言葉。⁴⁴

ทุกปีย่างเดินทางออกจากป่าชิโกะกุงมา ย่ำฝ่ามอ “สามพี่น้อง” มี
ความสุขกับของฝากที่ได้รับอยู่ครั้งหนึ่ง ก่อนให้ตอบแทนด้วยการบอกคำ
ที่ชอบในตอนนี

คุณย่าเป็นคนทีเล่าเรื่องตำนานของป่าให้พ่อของสามพี่น้องฟัง ตัวคุณย่าเองก็เชื่อใน
ตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาและเชื่อในพลังแห่งป่า ความเชื่อเหล่านี้ถูกถ่ายทอดสู่พ่อของสามพี่น้อง
และถ่ายทอดต่อจนมาถึงสามพี่น้อง อาจกล่าวได้ว่าคุณย่าเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อความ
เชื่อ และการกระทำของสามพี่น้องมากที่สุด แต่ถึงแม้ว่าตำนานของป่าจะถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น
ลงมา แต่ก็มีทั้งคนที่เชื่อและคนที่ไม่เชื่อในตำนานนั้นอยู่ อย่างเช่น อาอะซะที่ไม่เชื่อในตอนแรก
เป็นต้น

หากลองพิจารณาหาสาเหตุที่ทำให้อาอะซะไม่เชื่อในตำนานของป่าตามที่ได้รับการเล่าสืบ
ต่อกันมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาว่าอาจเป็นเพราะอาอะซะเป็นพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ความรู้
ทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นหลักสำคัญ ทำให้ความคิดและความเชื่อในสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ทาง
วิทยาศาสตร์จางหายไปจากวิถีชีวิตของอาอะซะ ในขณะที่พ่อของสามพี่น้องซึ่งมีอาชีพเป็น
นักเขียนต้องทำงานโดยอาศัยความเชื่อ จินตนาการและความศรัทธาในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว สิ่งนี้
อาจเป็นปัจจัยที่ช่วยทำให้พ่อมีความเชื่อในเรื่องของตำนานที่เล่าสืบต่อกันมามากกว่า อีกทั้งความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย อาจมีส่วนในการทำให้รูปแบบความเชื่อและศรัทธาของคนคิด
แปลกไปจากเดิม กล่าวคือ เมื่อยุคสมัยก้าวเข้าสู่สังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยเทคโนโลยีและความ
เจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต มีความสะดวกสบายทางด้านวัตถุที่
เข้ามาเติมเต็มในชีวิตประจำวัน ผลที่ตามก็คือคนมองข้ามความสำคัญของธรรมชาติ ให้
ความสำคัญกับวัตถุทางสังคม ส่งผลให้ความเชื่อ วิถีปฏิบัติแบบเก่าค่อย ๆ จางหายไปจน
กลายเป็นสิ่งซึ่งต้องพิสูจน์ได้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์เท่านั้น มนุษย์กลายเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในพลังการ
สร้างสรรค์ของตนเองมากเกินไปจนกว่าจะหันกลับมายอมรับในพลังของธรรมชาติและความเชื่อในวิถี
แบบโบราณ

⁴⁴ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 7.

ฉิเงะโกะซังกับน้องสาว 「しげ子さんと妹」 [Shigekosan to Imouto]

ฉิเงะโกะซังกับน้องสาวเป็นเพื่อนของอาอะซะ ในสมัยเด็กเป็นนักเรียนที่ลุ่มมูเคยพาไปนอนค้างในโรงต้นฉิอิเพื่อพิสูจน์เรื่องการเดินทางข้ามเวลา ซึ่งทั้งสองคนก็เคยเดินทางข้ามเวลากลับไปในอดีตเช่นกัน

ช่วงที่ทั้งสองคนเดินทางย้อนเวลากลับไปคือสี่สิบปีก่อน ตอนที่มีการนำเด็กจากสถานกักกัน มาฝากไว้ในหมู่บ้าน แล้วเกิดโรคระบาดขึ้น เด็ก ๆ จึงถูกขังไว้ในหุบเขาพร้อมโรคระบาด ซึ่งช่วงที่ฉิเงะโกะซังกับน้องสาวเดินทางย้อนเวลาไปดูนั้น เป็นช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์เดียวกันกับเหตุการณ์ในผลงานเรื่อง *ฆ่ามันซะอย่าให้มันโต*⁴⁵ 『芽むしり子撃ち』 [Memushiri kouchi] ของโอเอะนั่นเอง เห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

疎開の子供たちが伝染病を持って来た、とうわさがたちました。村には診療所もなかったし、どんな伝染病かもわからないまま、村の人たちは、そろって土地を出て行きました。

そして、疎開の子供たちだけが残されました。施設に入られている子供たちを勝手に移動させてはいけない、と通達があったともいいます。⁴⁶

มีข่าวลือว่า พวกเด็ก ๆ ที่หนีภัยสงครามเอาโรคระบาดมาด้วย ที่หมู่บ้านไม่มีสถานพยาบาล คนในหมู่บ้านก็เลยพร้อมใจกันอพยพหนี โดยที่ไม่รู้ว่าโรคระบาดอะไร

แล้วก็เหลือแต่เด็ก ๆ ที่หนีภัยสงครามมา พุดกันว่ามีความหมายเวียนแจ้งว่า ห้ามย้ายเด็ก ๆ ไปที่อื่นตามอำเภอใจ

บทบาทของฉิเงะโกะซังกับน้องสาวเป็นอีกส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า พลังและอำนาจในการเดินทางข้ามมิติเวลาเป็นของเด็กเท่านั้น เห็นได้จากที่ฉิเงะโกะซังกับน้องสาวได้เดินทางข้ามมิติเวลาผ่านทางยานข้ามเวลาคนฝันเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก แต่ทั้งคู่ไม่ได้เล่าเรื่องครั้งนี้ให้ใครฟังเพราะเกรงว่าผู้ใหญ่ในตอนนั้นจะไม่เชื่อ แต่ในปัจจุบันนี้เมื่อทั้งสองคนรู้เรื่องที่

⁴⁵ โอเอะ เค็นสะบุโร, *ฆ่ามันซะอย่าให้มันโต*, แปลโดย เตือนเต็ม กฤษดาธานนท์ (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, 2547)

⁴⁶ 大江健三郎, 『二百年の子供』、p. 138.

สามพี่น้องไปนอนในโพรงต้นไม้ จึงกลัวที่จะเอาเรื่องของตนเองเคยได้ทำมาแล้วให้คนอื่น ๆ ฟัง และความกล้าของมิเงะโกะซังกับน้องสาวในครั้งนี้ ช่วยทำให้อาอะซะเปิดใจยอมรับเรื่องการเดินทางโดยยานข้ามเวลาคนฝันได้มากขึ้น

ดังนั้นจากกล่าวได้ว่าบทบาทและสถานะของมิเงะโกะซังกับน้องสาวนั้น มีส่วนในการช่วยเน้นย้ำถึงอำนาจในการข้ามมิติเวลาของเด็ก และยังมีส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งความปรารถนาจากใจให้กลับสู่อาอะซะอีกครั้งหนึ่งด้วย

3.1 บทบาทและสถานะของตัวละครผู้ใหญ่ในอนาคต

อนาคตที่สามพี่น้องเดินทางไปนั้นคือช่วงเวลา 80 ปีนับจากเวลาปัจจุบันในเรื่อง ค.ศ.1984 ดังนั้นอนาคตที่สามพี่น้องเดินทางไปคือ ค.ศ.2064

ตัวละครผู้ใหญ่ในช่วงอนาคตนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มชัดเจน คือผู้ใหญ่ฝ่ายที่ทำงานให้กับจังหวัดและรัฐบาล ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนอีกกลุ่มคือผู้ใหญ่ที่ทำงานให้กับ “ฐานที่มั่นหมู” ได้แก่ ผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นหมู”

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด 「県知事閣下」 [Kenchiji Kakka]

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคนรูปร่างเล็ก แต่ศีรษะโต ทำให้มีบุคลิกเหมือนตัวการ์ตูน อายุน้อยกว่าพ่อของสามพี่น้อง ดังประโยคต่อไปนี้

小柄なからだに大きい頭の県知事は（「三人組」の父親より若い感じ）、あらりにテレビ漫画の子供博士を思い出させた。⁴⁷

ผู้ว่าราชการจังหวัดที่รูปร่างเล็ก หัวโตนั้น (รู้สึกว่าจะอายุอ่อนกว่าพ่อของสามพี่น้อง) ทำให้อะกะรินึกถึงดอกเตอร์เด็กในการ์ตูนโทรทัศน์

⁴⁷ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 243.

ผู้ว่าราชการจังหวัดทำงานให้กับทางราชการ คอยดูแลควบคุมสิ่งต่าง ๆ ในเขตจังหวัดของตัวเองให้เป็นไปตามกฎ ภายใต้กรอบที่กำหนดไว้ เป็นผู้สนับสนุนให้มีการชุมนุม รวมถึงการรณรงค์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของตัวเอง อีกทั้งยังตีกรอบและควบคุมความคิดของเด็กที่มาเข้าร่วมชุมนุมให้เป็นไปในแนวทางที่ตนเองต้องการ เป็นคนที่ตัดสินใจทุกอย่างตามความคิดและความเชื่อของตนเอง ยึดติดและให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นวัตถุ เช่น ให้ความสำคัญกับเรื่องการพกบัตรประจำตัว มากกว่าจะสนใจถึงตัวตนของคนแต่ละคน เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

—君たちの御両親が、国や県のID政策に抵抗する方たちなら、きみたちを追及はしません。きみたち自身に不便があると思うけれどもね。

子供に持たせないし、自分のIDは町役所なりの前で焼く。そういう運動をする人たちには、その権利があります。

憲法の解釈で議論があった後、そのような人たちの自由も認めるといのが、いまの考え方です。きみたちの服装を見ても、「古き良き時代」に帰ろうという教育方針の学校の生徒だとわかります。⁴⁸

ถ้าพ่อแม่ของพวกเขา เป็นกลุ่มที่ต่อต้านนโยบายเรื่องบัตรประจำตัวของประเทศหรือจังหวัดละก็ (ฉัน)จะไม่จับกุมเอาจากพวกเขา เพราะคิดว่าพวกเขาเองก็คงไม่สะดวกเหมือนกัน

ไม่ยอมให้ลูกถือบัตรประจำตัว เปรียบัตรของตัวเองหน้าสำนักงานเขต พวกที่เคลื่อนไหวแบบนี้ ก็มีสิทธิจะทำได้

หลังการอภิปรายตีความรัฐธรรมนูญ ตอนนี้ก็คิดว่ายอมรับในอิสระเสรีภาพของคนพวกนั้นได้ ดูจากเสื้อผ้าพวกเขาก็รู้แล้วว่าเป็นนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีการสอนแบบกลับสู่ “ยุคเก่าที่ดีงาม”

เหตุการณ์จากข้อความข้างต้นเป็นตอนที่สามพี่น้องเดินทางข้ามเวลาไปในอนาคต และได้พบกับความเปลี่ยนแปลงมากมาย ได้เจอกับผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นหมู” และถูกกลุ่มยามรักษาความปลอดภัยของสถานที่ชุมนุมจับตัวนำส่งไปให้ได้พบกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดคะทึซุกะ

⁴⁸ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 244-245.

เนื่องจากลักษณะท่าทางและการแต่งกายของสามพี่น้องที่มาจากช่วงเวลาปัจจุบันมีความแตกต่างกับเด็กที่มาร่วมชุมนุมอย่างสิ้นเชิง จึงทำให้สามพี่น้องถูกสงสัยว่าเป็นพวกต่อต้านทางจังหวัด และถูกส่งตัวมาเพื่อก่อวินการชุมนุม จะเห็นได้ว่าแม้ผู้ว่าราชการจังหวัดพยายามที่จะแสดงออกถึงการยอมรับในสิทธิ เสรีภาพ และแนวคิดที่แตกต่างกับทางจังหวัดของคนอีกกลุ่ม หากแต่ในความจริงแล้วก็คอยจับผิดและหาทางกล่าวโทษอยู่เสมอ

ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดได้ว่าเป็นผู้ใหญ่ที่มีบทบาททางสังคมที่ชัดเจน ทำงานให้กับทางราชการโดยคิดถึงผลประโยชน์ของพวกพ้องตนเองเป็นสำคัญ มักพูดจาเพื่อสร้างให้ภาพพจน์ของตนเองดูดี น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ แต่พฤติกรรมบางอย่างกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม ยกตัวอย่างเช่น การตำหนิและกล่าวโทษสามพี่น้องโดยยึดเอาความคิดของตัวเองเป็นที่ตั้ง เป็นต้น

しかしね、きみたちが自分の自由を大切にするあまりに、ほかの子供たちの、自由な集まりを妨害するとすれば、それはどうだろうか？⁴⁹

แต่ว่านะ การที่พวกเขาให้ความสำคัญกับอิสระของตัวเองมากเกินไป แล้วมาก่อวินการชุมนุมโดยอิสระของเด็กคนอื่น ๆ นะ มันสมควรรีเปลา

ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีสิ่งๆ ที่เหมือนกับอาอะซะอยู่อย่างหนึ่ง คือการไม่เชื่อในสิ่งที่เป็นนามธรรม จับต้องไม่ได้หรือไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นชัดเจน ยึดติดกับวิธีการและผลพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ เชื่อในสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่า เห็นได้ชัดจากการข้อความต่อไปนี้

ぼくらはどんなマシンも持ってません。昔からの言い伝えのままにして、旅をすることができています。本当に未来に来ているのかどうか…夢じゃないか、と思うほどです。

—向こう側に帰るときはどうするの？

—三人で心からねがえば、帰ることができます、と朔はいった。知事は、笑わない目でジロリと朔を見た。朔は、見つめかえして、少しもたじろがなかった。⁵⁰

⁴⁹ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 245.

พวกเราไม่ได้มีเครื่องยนต์อะไรทั้งนั้น แค่ทำตามตำนานที่เล่าต่อกัน
มาตั้งแต่ในอดีต แล้วพวกเราก็สามารถเดินทางได้ ถึงขนาดที่คิดว่าพวก
เรามาถึงอนาคตจริงหรือแค่ฝันไปกันแน่

แล้วตอนจะกลับไปอีกฝั่งทำอย่างไร

เมื่อเราสามารถตั้งความปรารถนาจากใจ ก็จะสามารถกลับไปได้ ชะกุ

ตอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัดมองสำรวจชะกุโดยปราศจากรอยยิ้มในดวงตา ชะ
กุเองก็มองกลับโดยไม่หลบตา

ข้อความข้างต้นเป็นการสนทนากันของสามพี่น้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับการ
เดินทางข้ามเวลาโดยการตั้งความปรารถนาจากใจ แม้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีท่าทีที่ให้ความ
สนใจกับเรื่องราวของสามพี่น้อง แต่ก็ไม่มีใจคิดเชื่อในสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ คำพูด
เพียงลอย ๆ ของเด็กสามคนไม่มีน้ำหนักมากพอในการโน้มน้าวและสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น
ได้ อีกทั้งยังกล่าวโทษสามพี่น้อง ว่าการที่อนาคตเลวร้ายและย่าแย่งเป็นผลพวงมาจากสิ่งที่เด็กใน
ปัจจุบันอย่างสามพี่น้องทำไว้นั่นเอง

นอกจากจะยึดติดกับความเป็นรูปธรรมของสิ่งของต่าง ๆ แล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดยังให้
ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นเพียงตัวอักษรอย่างการกำหนดศาสนาประชาติลงในรัฐธรรมนูญมากกว่า
การลงมือปฏิบัติตามคำสอนของศาสนานั้น ๆ เห็นได้ชัดจากข้อความต่อไปนี้

— 「国民再出発」がいわれた時期じゃないのカッ！国民がバラ
バラになって、国の力が弱くなったとってネー。

あの時、精神純化の運動もあったネー。憲法で国の宗教を定め
て、それよりほうかの施設は教会でも寺でもやしるでも焼すてた。
青少年の九割が運動に参加したのやないカッ？

「ムー根拠地」は宗教とはちがうのに、攻撃されたネー。「千
年スダジイ」もこの地方の遅れた信仰のしるしや、と焼かれたの
ではないカッ？⁵¹

⁵⁰ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 249.

⁵¹ Ibid., pp. 261-262. .

ตอนนั้นเป็นช่วงที่เรียกว่า “การก้าวเดินอีกครั้งของประชาชน” ประชาชนกระจัดกระจายกันไปหมด ประเทศเองก็อ่อนแอลง

ในตอนนั้นมีการเคลื่อนไหวเพื่อทำจิตใจให้บริสุทธิ์ กำหนดศาสนาประจำชาติลงในรัฐธรรมนูญ ยิ่งกว่านั้น สถานที่อื่น ๆ อย่างพวกโบสถ์ วัด ศาลเจ้าของศาสนาชินโตก็ถูกเผาจนหมด เยาวชนร้อยละเก้าสิบเข้า ร่วมการเคลื่อนไหวนี้ด้วย

ทั้งที่ “ฐานที่มั่นมุ” ไม่ใช่ศาสนาแต่ก็ถูกโจมตีด้วย ต้นเหตุระจิวปีที่เป็นสัญลักษณ์ความเชื่อที่ล้าสมัยของท้องถิ่นนี้ก็ถูกเผาไปด้วย เหมือนกัน

ข้อความข้างต้นเป็นบทสนทนาระหว่างชะกะกับผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นมุ” หลังจากเหตุการณ์ที่อะกะริและชะกะพลัดหลงกับมะกิ ทั้งสองคนก็ได้รับความช่วยเหลือจากผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นมุ” ชะกะจึงได้สอบถามถึงสาเหตุที่ต้นเหตุระจิวปีถูกเผา เพราะกลัวว่าจะไม่สามารถเดินทางกลับสู่ช่วงเวลาปัจจุบันได้ ผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นมุ” จึงเล่าถึงตอนที่ทางราชการจัดให้มีการรณรงค์เรื่องทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และการกำหนดศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในตอนนั้นมีการเผาทำลายศาสนสถานมากมาย ไม่เว้นแม้กระทั่งในส่วนของ “ฐานที่มั่นมุ” ซึ่งก็พลอยได้รับผลกระทบไปด้วย ต้นเหตุระจิวที่เป็นเหมือนสัญลักษณ์แห่งความเชื่อของคนใน “ฐานที่มั่นมุ” จึงถูกเผาทิ้งเพื่อทำลายกลุ่มคนผู้มีความเชื่อต่างนั่นเอง สิ่งที่ราชการทำลงไปนั้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการปกครองที่เหมือนกับในครั้งอดีต คือการบังคับและสร้างขอบเขตให้คนในปกครองอยู่ในกรอบที่ตนเองกำหนดไว้เท่านั้น

บทบาทและสถานะของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น กล่าวได้ว่าเป็นเสมือนภาพแทน ที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจทางสังคมที่มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ภายใต้การตัดสินใจของคนเพียงกลุ่มเดียว และการใช้อำนาจที่มีอยู่ในการบังคับ ควบคุมให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่ตนเองต้องการนั้น เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในสังคมขึ้นได้อย่างง่ายดาย แม้ว่าจะมีความเจริญเกิดขึ้นมากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม แต่ในขณะที่เดียวกันนั้นความไม่เท่าเทียมกัน สิทธิเสรีภาพที่เหลื่อมล้ำของคนในสังคมก็มีมากขึ้นตามไปด้วย

ผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นหมู”

ผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นหมู” มาจากเม็กซิโก ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ด้านแรงงานอยู่ใน “ฐานที่มั่นหมู” เขาได้ช่วยเหลือสามพี่น้องที่เดินทางไปยังอนาคตไว้ ซึ่งสามพี่น้องเชื่อว่า “ฐานที่มั่นหมู” เป็นสถานที่ที่อะระตะ คัดจังและลุงมูได้ช่วยกันสร้างไว้ และยังคงอยู่จนถึงอนาคตที่สามพี่น้องเดินทางไปนั่นเอง

朔は、「ム一根拠地」の歴史を知ろうとしている。しかし農場長も、ここへ来て三十年ほどで、それ以前のことはよく知らない。とにかく、南米やアジアのいろんな国の人たちがここに来た、政府の公社と県が運営する生産機構の建設に働いていた。その用地として谷間の全体が買い上げられたので、海外へ集団移住する人たちも出ていた。完成後、その生産機構で仕事につける人は少なかった。農場長はメキシコから建設労務者として働きに来た。職を失った仲間たちと「ム一根拠地」に仕事を見つけて、なんとか働き続けることができたのだ。⁵²

ชะกุกุอยากรู้เกี่ยวกับประวัติของ “ฐานที่มั่นหมู” แต่ผู้จัดการฟาร์มเพิ่งมาอยู่ที่นี้เพียงสามสิบปีเท่านั้น จึงไม่ค่อยรู้เรื่องราวก่อนหน้านี้นักเท่าไหร่ อย่างไรก็ตามมีคนจากประเทศต่าง ๆ ในอเมริกาใต้และเอเชียมาที่นี่เพื่อทำงานก่อสร้างระบบการผลิตที่ทางจังหวัดและองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ และเพื่อการนี้รัฐบาลได้ซื้อหุบเขาทั้งหมดไว้ ผู้คนจึงอพยพไปอยู่ต่างประเทศกัน เมื่อการก่อสร้างเสร็จคนที่ทำงานจึงมีน้อย ผู้จัดการฟาร์มมาจากประเทศเม็กซิโกเพื่อทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ด้านแรงงานในการก่อสร้าง เขากับเพื่อน ๆ ที่ตกงานได้งานทำที่ “ฐานที่มั่นหมู” จึงมีงานทำต่อมาเรื่อย ๆ

ผู้จัดการฟาร์ม “ฐานที่มั่นหมู” นั้นเป็นชายผิวคล้ำ และมาจากเม็กซิโกในจุดนี้ โอเอะแสดงให้เห็นถึงความเป็นชายขอบของตัวละครผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งนอกจากจะมีการแยกตัวเป็นฝั่งฝ่าย

⁵² 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 261.

อย่างเห็นได้ชัด ทั้งสองฝ่ายยังแสดงให้เห็นถึงสถานะของความเป็นศูนย์กลางกับชายขอบอีกด้วย กล่าวคือ การที่ไอเอะสร้างให้ตัวละครผู้จัดการฟาร์ม”ฐานที่มั่นหมู” มาจากเม็กซิโกนั้น อาจเพราะ ไอเอะมองว่าเมื่อเทียบกับศูนย์กลางการปกครองอย่างอเมริกาแล้ว เม็กซิโกก็เปรียบเหมือนชายขอบ ที่มีชนพื้นเมืองอาศัยอยู่จำนวนมาก ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 รูปแบบการปกครองของเม็กซิโกถูก เปลี่ยน มีการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง รัฐต่าง ๆ ถูกลดสถานะลงและไม่มีสิทธิในการปกครองตนเอง ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าในส่วนนี้ มีความคล้ายคลึงกับภาพในอนาคตที่ปรากฏในเรื่องเป็นอย่างมาก จึงเป็นไปได้ว่าไอเอะต้องการสะท้อนให้เห็นภาพของอำนาจระหว่างศูนย์กลางกับชายขอบให้มีความชัดเจนมากขึ้น รวมถึงการสะท้อนให้เห็นความเจริญที่ถดถอยของระบบการปกครองประเทศ ความเจริญก้าวหน้าที่น่ามาซึ่งความเสื่อม ความขัดแย้งระหว่างระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ กับการปกครองแบบประชาธิปไตย รูปแบบของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับคนในสังคมได้

จากบทบาทและสถานะของเด็กและผู้ใหญ่ในเรื่อง *นิเฮยะกุเน็น โนะโคะโคะโมะเน็น* จะเห็นได้ถึงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของตัวละครทั้งสองฝ่าย สำหรับผู้ใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของแนวความคิด ความเชื่อ รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิต ส่วนเด็กก็เห็นถึงการเจริญเติบโตได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวละครสามพี่น้องที่ผ่านการเดินทางข้ามมิติเวลาไปยังในอดีตและอนาคต ตัวละครสามพี่น้องมีพัฒนาการทางด้านความคิดหลาย ๆ อย่างเปลี่ยนแปลงไป การเดินทางไปยังอดีตทำให้สามพี่น้องเรียนรู้ถึงความยากลำบากที่เคยเกิดขึ้นกับคนในยุคหนึ่ง ได้รู้จักประวัติศาสตร์ รากเหง้าของคนในท้องถิ่น ส่วนการเดินทางไปยังอนาคตก็ทำให้สามพี่น้องเรียนรู้ถึงผลของการใช้ชีวิตโดยไม่ระมัดระวัง ความผิดพลาด สิ่งเลวร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นได้หากขาดการวางแผน และดำเนินชีวิตที่ดีในปัจจุบัน อีกทั้งภาพในอนาคตยังเป็นตัวกระตุ้นให้สามพี่น้องและเด็กในชวงเวลาปัจจุบันให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่รอบตัวมากขึ้น

อย่างไรก็ตามในวรรณกรรมเรื่องนี้ไอเอะให้ความสำคัญในการสร้างตัวละครเด็กให้มีในสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่มี อาทิเช่น ความเชื่อ ความกล้าหาญ อิศรภาพ และในขณะที่เดียวกันไอเอะก็ไม่ลืมที่จะสร้างตัวละครผู้ใหญ่ที่มีความแตกต่างจากตัวละครเด็ก ทั้งทางด้านสรีระร่างกาย ประสบการณ์ชีวิต พลละกำลัง และบทบาททางสังคม ซึ่งโดยปกติแล้วสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ประกอบให้ผู้ใหญ่มีอำนาจ และกลายเป็นศูนย์กลางของสังคม หากแต่ในวรรณกรรมเรื่องนี้สิ่งที่ก่อให้เกิดอำนาจไม่ใช่ปัจจัยจากภายนอกเหมือนที่กลุ่มผู้ใหญ่มี แต่อำนาจที่เป็นจุดกำเนิดของเรื่องราวการผจญภัยนั้นเป็นอำนาจที่เกิดจากจิตใจที่เข้มแข็ง พลังแห่งความปรารถนาอันแรงกล้าของเด็ก ๆ ทำให้พวกเขา มีอำนาจเหนือจากผู้ใหญ่ทุกคน เพื่อแสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงและความทับซ้อนกันของ

อำนาจในกลุ่มตัวละครเด็กกับผู้ใหญ่ กล่าวคือบทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีต่อสังคมหรือกลุ่มคนรอบข้างมีความสำคัญ สร้างประโยชน์และก่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในสังคม ในขณะที่บทบาทของตัวละครผู้ใหญ่ในเรื่องกลับไม่ค่อยแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการใด ๆ

นอกเหนือจากบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่แล้ว บทบาทระหว่างเด็กปกติกับเด็กพิการในเรื่องก็แตกต่างกัน นัยยะของความทับซ้อนเหลื่อมล้ำเกี่ยวกับอำนาจในเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* นั้น กลับกลายเป็นว่าอำนาจสูงสุดอยู่ที่เด็กพิการ รองลงมาคือเด็กปกติ ถัดมาคือผู้ใหญ่ที่เป็นชายขอบและสุดท้ายคือผู้ใหญ่ที่มีอำนาจการปกครองอยู่ในมือ ผู้ใหญ่มีอำนาจในการต่อรอง มีอำนาจทางสังคม แต่ไม่สามารถเดินทางข้ามเวลาได้ เพราะไม่มีพลังแห่งความเชื่อและความปรารถนาจากใจจริง เด็กปกติมีพลังแห่งความศรัทธา มีความเชื่อและปรารถนาจากใจจริง ทำให้สามารถเดินทางข้ามเวลาได้ แต่ก็ไม่มีอำนาจที่จะพูดคาถากำหนดเวลาในการเดินทางกลับเองได้ เพราะอำนาจส่วนนี้เป็นของเด็กพิการผู้ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีอำนาจทางสังคมอ่อนด้อยที่สุดในเรื่อง คือเป็นกลุ่มชายขอบของสังคม แต่กลับมีอำนาจในการเคลื่อนย้ายมิติเวลา มีพลังแห่งความปรารถนาซึ่งนำมาสู่อำนาจในการเดินทางข้ามเวลาได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

บทที่ 4

วัฒนธรรมเมืองและวัฒนธรรมชนบท

ในเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ นอกจากความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในส่วนของตัวละครที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ก็ยังมีรูปแบบความขัดแย้งในส่วนของฉากที่ปรากฏในเรื่องรวมอยู่ด้วย ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในส่วนของสถานที่ ที่ใช้เป็นฉากในการดำเนินเรื่อง โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่แสดงให้เห็นลักษณะของความเป็นเมือง และอีกส่วนแสดงให้เห็นลักษณะของความเป็นชนบท ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยแบ่งความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามเป็นวัฒนธรรมเมืองและวัฒนธรรมชนบท

4.1 ความหมายของวัฒนธรรม

อมรา พงศาพิชญ์ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการประดิษฐ์วัตถุสิ่งของขึ้นใช้ หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมและ/หรือความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบการทำงาน ฉะนั้น วัฒนธรรมก็คือ ระบบในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น มิใช่ระบบที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณ วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันในสังคมเดียวกันทำ ความตกลงกันว่าจะยึดระบบไหนดี พฤติกรรมใดบ้างที่ถือเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและมีความหมายอย่างไร แนวความคิดจึงเหมาะสม ข้อตกลงเหล่านี้คือการกำหนดความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ ในสังคม เพื่อว่าสมาชิกของสังคมจะได้เข้าใจตรงกันและยึดระบบเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เราอาจเรียกระบบที่สมาชิกในสังคมได้ตกลงในความหมายแล้วนี้ว่า ระบบสัญลักษณ์ ดังนั้นวัฒนธรรมก็คือระบบสัญลักษณ์ในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เมื่อสร้างขึ้นมาแล้ว จึงสอนให้คนรุ่นหลัง ๆ ได้เรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติ ฉะนั้นวัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนรู้และถ่ายทอด เมื่อมนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม มนุษย์ก็รู้ว่าอะไรคือขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และส่วนใหญ่แล้วมนุษย์จะรู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ฉะนั้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก¹

¹ อมรา พงศาพิชญ์, วัฒนธรรม ศาสนา ชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

สุพัตรา สุภาพ ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ มนุษย์จะเป็นผู้สร้างทะนุบำรุง ถวายทอดและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม วัฒนธรรมมีความหมาย ครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือ สังคมใดสังคมหนึ่ง ที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี วิทยาการ และทุกสิ่งทุกอย่างที่คิดและทำในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม²

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมคือทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต สภาพสังคม ค่านิยม ฯลฯ ในแต่ละยุคสมัยของสังคมนั้น ๆ

4.2 เมืองและชนบท

4.2.1 ความหมายและลักษณะของสังคมชนบท

ชนบท หมายถึง บริเวณที่อยู่นอกเขตเมือง เป็นเขตซึ่งผู้คนที่ย้ายอยู่ทำอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายความหมายของคำว่าชนบทไว้ว่า หมายถึง “บ้านนอก” และคำว่า “บ้านนอก” หมายถึง เขตแดนที่พ้นจากตัวเมืองออกไป

สังคมชนบท เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน และมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่มีน้อย มีความสัมพันธ์ในทางสังคมดีมาก มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีการพบปะสังสรรค์กันอยู่เสมอ มีความเป็นอยู่ร่วมกัน มีแบบอย่างในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพคล้ายกัน สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ การดัดแปลงธรรมชาติให้ผิดแปลกไปจากเดิมหรือดัดแปลงธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมีน้อย³

4.2.2 ความหมายและลักษณะของสังคมเมือง

เมือง หมายถึง อาณาบริเวณที่มีประชากรอยู่รวมกันจำนวนหนึ่ง และต้องมีความหนาแน่นมากพอสมควร ต้องเป็นบริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่น ต้องเป็นบริเวณที่อยู่ในเขตการปกครองแบบใดแบบหนึ่ง ประชาชนส่วนใหญ่ในบริเวณนั้นต้องมีอาชีพหรือเศรษฐกิจที่ไม่ใช่การเกษตร มีความเจริญ มีศูนย์กลางต่าง ๆ และรวมทั้งมีความเสื่อมอยู่ด้วย เช่น ปัญหาการจราจร สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ฯลฯ

² สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2542), หน้า 34.

³ ณรงค์ เส็งประชา, สังคมวิทยาชนบทและเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2523), หน้า 11.

สังคมเมือง เป็นสังคมที่แวดล้อมด้วยตึกอาคารต่าง ๆ และถนนหนทางอันคับคั่งด้วยประชาชน ชาวเมืองมักจะทำงานอยู่ในอาคารที่ทำงานของตนมากกว่าที่จะทำงานในกลางแจ้งแดด และขาดความผูกพันกับธรรมชาติ⁴

ดังนั้น จากความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” “ชนบท” และ “เมือง” ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น อนุมานได้ว่า วัฒนธรรมชนบท หมายถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ของกลุ่มคนที่อยู่อาศัยบริเวณนอกเขตเมือง สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปเกี่ยวพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ

วัฒนธรรมเมือง หมายถึง วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีความหนาแน่นของจำนวนประชากรและห่างไกลจากธรรมชาติ

4.3 วัฒนธรรมเมือง

วัฒนธรรมชนบทและวัฒนธรรมเมืองเป็นหนึ่งในความขัดแย้งแบบขั้วตรงข้ามที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง*นิเฮียะกุเน็นโนะโคะโคะโมะมี*จากซึ่งเป็นศูนย์กลางของเหตุการณ์เกือบทั้งหมดภายในเรื่องอยู่ที่ “ป่ามิโกะกุ” 「四国の森」 [Shikoku no mori] ภายใน “หมู่บ้านในหุบเขา” 「谷間の村」 [Tanima no mura] โดยมีสถานที่ซึ่งถูกเรียกว่า “บ้านกลางป่า” 「森の家」 [Mori no ie] เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราว ซึ่งบ้านกลางป่า หมู่บ้านในหุบเขา และป่ามิโกะกุ นั้น เป็นสถานที่ซึ่งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางของความเจริญ จึงสามารถกล่าวได้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม “ชนบท” เป็นผลให้วัฒนธรรมชนบทที่ปรากฏในเรื่องนี้มีภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างชัดเจน ถึงแม้ว่าชนบทในเรื่องจะเป็นชนบทที่กำลังพัฒนา เพราะได้รับอิทธิพลในหลาย ๆ ด้านจากความเป็นเมืองก็ตาม แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงไว้ซึ่งความแตกต่างในลักษณะของธรรมชาติแวดล้อม วิถีชีวิต และแนวคิดบางอย่างที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีของวัฒนธรรมเมือง

ในขณะเดียวกันการปรากฏของวัฒนธรรมเมืองในเรื่องนี้ก็จะอยู่ในรูปแบบของเทคโนโลยีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงลักษณะนิสัย ความชอบ ความคุ้นเคยที่ติดตัวสามพี่น้องมาจากโตเกียว ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดหรือค่านิยมบางอย่างที่กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ชนบท

⁴ ณรงค์ เสงี่ยมประชา, *สังคมวิทยาชนบทและเมือง*, หน้า 49.

4.3.1 วัฒนธรรมเมืองที่ปรากฏผ่านตัวละคร “สามพี่น้อง”

ตัวละคร “สามพี่น้อง” ซึ่งได้แก่ มะกิ อะกะริ และชะกุนั้น เป็นเด็กที่เดินทางมาจาก “โตเกียว” เมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น เมืองที่เป็นศูนย์กลางของความเจริญ และมีการผสมผสานของหลากหลายทางวัฒนธรรม

“สามพี่น้อง” ที่เติบโตและใช้ชีวิตท่ามกลางกระแสแห่งวัฒนธรรมเมืองนั้นย่อมซึมซับวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ และแนวคิดหลายอย่างของวัฒนธรรมเมืองเอาไว้ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่า ลักษณะนิสัย เช่น คำพูดติดปาก หรือพฤติกรรมตามความเคยชินของ “สามพี่น้อง” นั้น นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดและลักษณะนิสัยตามที่ได้กล่าวในบทที่ 3 เด็กและผู้ใหญ่แล้ว ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมเมืองที่ฝังรากอยู่ในวิถีชีวิตของ “สามพี่น้อง” ได้ด้วยเช่นเดียวกัน

มะกิ 「真木」

พี่ชายคนโตในกลุ่มสามพี่น้อง มีคำพูดติดปากที่ชอบคือคำว่านะงะโมะชิ 「ながもち」 [Nagamochi] ซึ่งมีความหมายว่าการเก็บไว้ได้นานโดยไม่เปลี่ยนแปลง และมีอีกคำที่ชอบคือคำว่าซุเตะงะ 「すてご」 [Sutego] ซึ่งมีความหมายว่าเด็กที่ถูกทิ้ง แต่ชะกุนได้แก้ไขให้ว่ามะกิต้องการจะหมายถึงคำว่าทะซุเกะรุ 「たすける」 [Tasukeru] ซึ่งหมายความว่าช่วยเหลือ

ผู้วิจัยพิจารณาว่า คำว่า นะงะโมะชิ ที่มะกิชอบนั้น สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบหนึ่งของความเป็นเมือง กล่าวคือ วิถีชีวิตของคนในวัฒนธรรมเมืองนั้นทุกสิ่งทุกอย่างสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และเป็นไปได้ว่าในแต่ละครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ทุกอย่างเป็นไปอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถรักษาหรือคงสภาพเดิมเอาไว้ได้อีก ดังนั้นความปรารถนาที่ต้องการจะเก็บรักษาสิ่งหนึ่งสิ่งใดเอาไว้ให้คงอยู่เป็นระยะเวลาที่ยาวนานของมะกิจึงสะท้อนผ่านมาจากคำที่ชอบคำนี้

ส่วนคำว่า ซุเตะงะ นั้น ก็แสดงให้เห็นถึงค่านิยมหรือแนวคิดในการแก้ปัญหาอย่างผิด ๆ ในสังคมเมือง การนำเด็กที่คิดว่าเป็นส่วนเกินหรือเกิดมาในเวลาที่ไม่เหมาะสมไปทิ้งไว้ราวกับเป็นแค่ขยะชิ้นหนึ่งนั้น แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรมของผู้คนที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมเมือง อีกทั้งยังสะท้อนภาพปัญหาของคนเมืองที่ยังไม่พร้อมจะสร้างครอบครัว แต่ก็ขาดความยับยั้งชั่งใจจนก่อให้เกิดปัญหา สุดท้ายก็ลงเอยด้วยวิธีการแก้ปัญหาอย่างมั่งง่ายและไร้ความรับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาในภายหลังอีกมากมาย อีกทั้งตัวมะกิเองก็มีภาพลักษณ์ของความเป็นเด็กที่ถูกทิ้งจากสังคม และต้องการความช่วยเหลือด้วยเช่นเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่ามะกิเป็นเหมือนสัญลักษณ์ของความเป็นสองสิ่งในหนึ่งเดียว

นอกจากคำที่ชอบแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความเป็นวัฒนธรรมเมืองที่มีอยู่ชัดเจนในตัวของมะกิคือความชอบในดนตรีคลาสสิก และการนำวิทยุติดตัวไปทุกที่เพื่อฟังเพลง

夕方まで、窓の向こういちめんカシの木立の居間で、兄は音楽を聴いていた。小さい時から、FM のクラシック番組がある間は、けっして動かない人。⁵

พี่มะกินั่งฟังเพลงอยู่ในห้องนั่งเล่นที่มองจากหน้าต่างออกไปจะเห็นต้นโอ๊คเรียงรายกันอยู่จนถึงตอนเย็น ตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ แล้วเวลาที่ฟังรายการเพลงคลาสสิกทางวิทยุเอฟเอ็ม มะกิจะเป็นคนพวกที่ไม่เคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดเลย

จากตัวอย่างที่ยกมาด้านบนจะเห็นว่ามะกิมีความสนใจในเรื่องของดนตรีคลาสสิกอย่างเด่นชัด จากความสนใจและความชอบในเรื่องของดนตรีคลาสสิกนี้เองที่เป็นตัวสะท้อนวัฒนธรรมเมืองที่อยู่ในตัวของมะกิออกมา เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วเมื่อก้าวถึงดนตรีคลาสสิกก็จะอนุมานได้ถึงดนตรีของอารยธรรมยุโรปในยุคคลาสสิก* บรรเลงโดยใช้เครื่องดนตรีแบบตะวันตก มีความเป็นอมตะ บรรเลงตามผลงานการประพันธ์ของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น โมซาร์ท เป็นต้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ดนตรีคลาสสิกเป็นหนึ่งในศิลปะแบบวัฒนธรรมเมือง คือต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมาเป็นส่วนประกอบ ทั้งเครื่องดนตรีที่ออกแบบและสร้างสรรค์ตามแบบแผน บทเพลงที่ถูกประพันธ์ขึ้นตามขนบหรือถูกต้องตามไวยากรณ์เพลง ซึ่งแตกต่างจากดนตรีในวัฒนธรรมชนบทที่อาศัยสิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติมาประกอบเป็นเครื่องดนตรี และบรรเลงเพลงเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น

⁵ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 13.

* ยุคคลาสสิก เป็นยุคหนึ่งที่ดนตรีเฟื่องฟูมาก อยู่ในช่วงประมาณปี ค.ศ.1750 – 1830 เป็นยุคดนตรีที่อยู่ระหว่างยุคบาโรกและยุคโรแมนติก เน้นความเรียบง่ายและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเนื้อหาดนตรีและโครงสร้าง ไวยากรณ์เสียงประสานที่มีแบบแผน ไม่เน้นอารมณ์และความรู้สึก เป็นยุคที่ดนตรีแนวประสานได้รับการพัฒนามาจนถึงจุดสูงสุด นักแต่งเพลงคนสำคัญในยุคคลาสสิกได้แก่ ไฮเดิน โมซาร์ท และเบโทเฟน

アサ叔母さんも、子供の時に岩鼻へ遊びに行って、岩から魚のかたちにはがれた石をひろっては、穴を開けて笛を造ったって…ウグイの石笛というそうだ。⁶

ได้ยินว่า อาอะซะเองเมื่อตอนยังเด็กก็ไปเล่นที่ชะง่อนหิน และเก็บหินรูปร่างเหมือนปลาที่หลุดร่วงออกมาจะรูทำเป็นขลุ่ย...เรียกว่าขลุ่ยหินปลาอุกุกิ

ประโยคที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่ “สามพี่น้อง” เดินทางย้อนกลับไปยังช่วงเวลาในอดีต ในขณะที่เกิด “การอพยพ” โดยมีเมะอิซุเกะซังเป็นผู้นำและได้เข้าไปช่วยเหลือเด็ก ๆ ในกลุ่มอพยพ ด้วยการนำยาทาแผลและยาฆ่าเชื้อไปช่วยทำแผลที่เท้าของเด็ก ๆ ซึ่งเป็นแผลที่เกิดจากการเดินทางอย่างยากลำบากนั่นเอง หลังจากนั้นก่อนจะเดินทางกลับมายังช่วงเวลาปัจจุบัน ได้มีเด็กกลุ่มหนึ่งนำขลุ่ยหินปลาอุกุกิมาใส่ไว้ในกระเป๋าของมะกิ ทำให้ “สามพี่น้อง” นำขลุ่ยหินปลาอุกุกิ กลับมายังช่วงเวลาปัจจุบันด้วย ซึ่งขลุ่ยชนิดนี้อะซะซะก็เคยทำเล่นเมื่อครั้งที่ยังเป็นเด็ก

ขลุ่ยหินปลาอุกุกิ เป็นเครื่องดนตรีที่เกิดจากการนำวัสดุธรรมชาติมาดัดแปลงเพียงเล็กน้อย เรียกได้ว่าเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาชาวบ้านในการสร้างของเล่นเด็กในชนบทเพื่อให้เกิดเสียงดนตรีขึ้นเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องแม่นยำของเสียงตามตัวโน้ต ขลุ่ยหินปลาอุกุกิแต่ละอันก็จะมีเสียงที่แตกต่างกันไปตามขนาดและรูที่เจาะ ซึ่งขลุ่ยหนึ่งอันจะมีเพียงหนึ่งเสียงเท่านั้น ดังนั้นในการจะเป่าขลุ่ยหินปลาอุกุกิให้เป็นเพลงได้นั้น จึงต้องใช้ขลุ่ยที่มีเสียงและขนาดที่แตกต่างกันไป⁷ ซึ่งจุดนี้เป็นอีกจุดที่แสดงให้เห็นความแตกต่างทางดนตรีตามแบบวัฒนธรรมชนบทและวัฒนธรรมเมืองชัดเจนยิ่งขึ้น

อะกะริ 「あかり」

น้องสาวคนกลางซึ่งเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียวในบรรดาสามพี่น้อง มีคำพูดติดปากที่ชอบคือคำว่าอันเซ็น 「あんぜん」 [Anzen] แปลว่า ปลอดภัย นิรภัย สวัสดิภาพ และมีคำที่ชอบอยู่อีกคำ นั่นคือคำว่าเคนะเงะ 「けなげ」 [Kenage] ซึ่งคำ ๆ นี้มีความหมายอยู่หลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ กล่าวหาญ เข้มแข็ง แข็งแกร่ง อย่างมีมานะ น่าชมเชย และน่าชื่นชม

⁶ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 114

⁷ Ibid., p. 110.

คำว่า อันเซ็น นั้น ผู้เขียนจะต้องการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของคนในวัฒนธรรมเมืองที่รู้สึก ว่าความมั่นคงในชีวิตและอนาคตของตนเองนั้นมีน้อย อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความวิตกกังวลและ ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต อาจเป็นเพราะในสังคมเมืองนั้นมีการแข่งขันเพื่อเอาชนะ และ มุ่งแต่แสวงหาความสำเร็จอยู่ ทำให้คนในสังคมเมืองต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตในแบบวัฒนธรรมเมือง ที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจของคนที่อาศัยอยู่ใน สังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ

ส่วนคำว่า เคะนะเงะ นั้น น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมหรือความเชื่อที่ปรากฏอยู่ใน วัฒนธรรมเมือง คนในสังคมเมืองมักจะให้การยกย่อง เชิดชูต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถาบันที่มี คุณลักษณะโดดเด่นตามความต้องการของสังคม และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมนั้น ๆ ได้ อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเมืองได้สร้างค่านิยมให้คนในสังคมยอมรับคุณค่าของคนจาก ปัจจัยประกอบภายนอกเป็นหลัก อาทิเช่น การชื่นชมในรูปลักษณ์ที่ดูสวยงาม ฐานะทางการเงิน หรือการแสดงความกล้าหาญในการแข่งขันเพื่อแสวงหาชัยชนะ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้หล่อหลอม ให้สังคมของวัฒนธรรมเมืองกลายเป็นสังคมที่ฉาบฉวยในที่สุด

ชะกุ 「朔」

น้องชายคนสุดท้ายของ มีคำที่ขอบพูดเป็นประจำคือ มุอิมิ 「むいみ」 [Muimi] ซึ่งแปลว่า ไม่มี ความหมาย ไม่เกิดประโยชน์ แม้ว่าชะกุจะขอบพูดคำว่า มุอิมิ เป็นประจำจนติดปาก แต่ก็ยังมีคำอีก คำที่ชะกุขอบพูดอยู่บ่อยครั้งเช่นเดียวกัน นั่นคือคำว่า อิชิโอ 「いちお」 [Ichio] ซึ่งมีความหมายว่า อย่างง่าย ๆ พอจะนับได้ว่า ในระดับหนึ่ง ไม่เต็มที่นัก คร่าว ๆ ซึ่งคำ ๆ นี้จะแปล ความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละครั้งตามบริบทของประโยค

จากคำที่ชะกุขอบทั้งสองคำ อันได้แก่ มุอิมิ และ อิชิโอ น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงความท้อแท้ สิ้นหวัง และความไม่แน่นอนที่มีอยู่ในสังคมของวัฒนธรรมเมือง เพราะสังคมเมืองดำเนินไปอย่าง เร่งรีบ บุคลิกภาพของคนในสังคมจึงเป็นไปแบบซ้ำซาก ใช้ชีวิตแบบอยู่ไปวัน ๆ โดยไม่สนใจความ เป็นไปของสังคม ไม่ให้ความสำคัญกับชีวิต ทำทุกอย่างตามความต้องการโดยไร้เหตุผลและ จุดหมาย วิธีชีวิตของคนในสังคมเมืองนั้นต้องอาศัยและพึ่งพาเทคโนโลยี รวมถึงอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อความสะดวกสบายของชีวิต ซึ่งการพึ่งพาสีงเหล่านี้ได้นำมาซึ่งความไม่แน่นอนในชีวิตของคนใน วัฒนธรรมเมือง แตกต่างจากคนในสังคมชนบทที่พึ่งพาธรรมชาติและมีชีวิตอยู่ในระบบ เกษตรกรรม ทำให้มีชีวิตที่ไม่ต้องเร่งรีบ มีความมั่นคงและแน่นอนในชีวิตที่มากกว่าสังคม อุตสาหกรรมที่คนเมืองต้องเผชิญ

ภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมเมืองที่สะท้อนผ่านตัวละคร “สามพี่น้อง” แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนในวัฒนธรรมเมืองปัจจุบันนั้นขาดความเป็นอารยธรรม* (Civilization) ที่พึงมี กล่าวคือ ผู้คนในวัฒนธรรมเมืองมักกล่าวอ้างว่าตนเองมีความเป็นอารยธรรม ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว “อารยธรรม” ที่คนในวัฒนธรรมเมืองกล่าวอ้างถึงนั้น กลับปรากฏสิ่งที่ไม่ควรมีในสังคมที่เรียกตัวเองว่า “มีอารยธรรม” หรือสังคมที่มีความเจริญแล้วเกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มีเด็กที่ถูกนำไปทิ้งไว้โดยไม่ได้รับความรับผิดชอบ เป็นต้น

นิเทศ ดินณะกุล^๘ อ้างถึง อับราฮัม มัสโลว์** ไว้ดังนี้ มัสโลว์ กล่าวถึงมนุษย์ในอุดมคติไว้ว่า มนุษย์ในอุดมคตินี้จะมีลักษณะที่เห็นความจริงของชีวิตชัดเจน เปิดกว้างที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ มีความเป็นเอกภาพ มีความกระตือรือร้นในตนเอง มีชีวิตชีวา กล้าแสดงออก มีอัตลักษณ์ (Identity) ชัดเจน มีความสามารถควบคุม ปกครองตนเอง มีความโดดเด่น มีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีความเป็นกลาง ริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแยกแยะความจริงกับนามธรรมได้ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตย และมีความสามารถที่จะรักได้

จากภาพลักษณ์ของผู้คนในวัฒนธรรมเมืองเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่องมนุษย์ในอุดมคติของมัสโลว์ ผู้วิจัยพิจารณาได้ว่า ลักษณะของผู้คนในสังคมและวัฒนธรรมเมืองปัจจุบันนั้น ไม่ได้เป็นไปตามลักษณะของมนุษย์ในอุดมคติที่กล่าวมาข้างต้นเลย แต่กลับมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับหุ่นยนต์มากกว่าดังที่ นิเทศ ดินณะกุล^๘ อ้างถึง เลวิส ยาบลอนสกี*** ไว้ดังนี้ ยาบลอนสกี ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากความกลัวและความรู้สึกไม่เพียงพออยู่ตลอดเวลา มนุษย์ในสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันมักจะเปลี่ยนความริเริ่มสร้างสรรค์และความกระตือรือร้นให้เป็นกิจวัตรที่จำเจ ตามกระแสที่สังคมเป็นอยู่ พวกเขาดำเนินชีวิตโดยมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงซ้ำซาก และเป็นแบบ

* พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ให้ความหมายของคำว่า อารยธรรม ไว้ดังนี้ อารยธรรม หมายถึง ความสงบสุขของสังคมที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งศีลธรรมและกฎหมาย; ความเจริญเนื่องด้วยองค์การของสังคม เช่น การเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรม, ความเจริญด้วยขนบธรรมเนียมอันดี

^๘ นิเทศ ดินณะกุล, การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 62.

** Abraham Maslow เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มนักทฤษฎีที่เน้นการมองความเป็นมนุษย์ เป็นผู้คิดทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Maslow's theory of need Hierarchy)

^๙ นิเทศ ดินณะกุล, การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม, หน้า 62.

*** Lewis Yablonsky เป็นศาสตราจารย์สอนเกี่ยวกับสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาที่มหาวิทยาลัยใน แคลิฟอร์เนีย

แผนที่คาดเดาได้ พวกเขาได้ล้มเลิกแรงบันดาลใจของมนุษย์และกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเครื่องจักรในที่สุด

กล่าวคือภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมเมืองที่สะท้อนผ่านตัวละคร “สามพี่น้อง” นั้นแสดงให้เห็นทั้งแนวคิด วิถีชีวิต และภาพลักษณ์ของผู้คนที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมเมือง ที่ถึงแม้จะเต็มไปด้วยความเจริญของเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย แต่ในอีกมุมมองหนึ่งก็เป็นวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยความเสื่อมของจิตใจมนุษย์ด้วยเช่นเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่งอาจเรียกได้ว่าสังคมที่มีอารยธรรมแบบไม่สมบูรณ์นั่นเอง

4.3.2 วัฒนธรรมเมืองที่ปรากฏผ่านสิ่งของต่าง ๆ

นอกจากวัฒนธรรมเมืองจะสะท้อนผ่านตัวละคร “สามพี่น้อง” ในเรื่อง *นิเฮียะคุเน็น โนะ โคะโนะโมะ* แล้ว ในเรื่องนี้ก็ยิ่งปรากฏวัฒนธรรมเมืองที่กำลังขยายตัวสู่วัฒนธรรมชนบทด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งการขยายตัวของเมืองสู่ชนบทนั้นจะมีมาในรูปแบบของสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางอย่าง อาทิเช่น

もういまは、テレビのおかげで、都会から来たお子さんらに、
この子供らが、それだけで興味を持つことは、ないですよ。¹⁰

เพราะว่าในตอนนี้มีโทรทัศน์อยู่ พวกเด็ก ๆ ที่นี้เลยไม่สนใจพวกเด็ก ๆ ที่มาจากเมืองใหญ่อีกแล้ว

ข้อความข้างต้นนั้นกล่าวถึงเด็ก ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านที่กำลังให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่จากเมืองใหญ่จนเลิกสนใจ “สามพี่น้อง” ที่มาจากเมืองหลวง ซึ่งสิ่งแปลกใหม่ที่ว่าก็คือโทรทัศน์นั่นเอง การมีโทรทัศน์เข้ามา

ในหมู่บ้านกลางป่าส่งผลให้

เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น กล่าวคือช่วงก่อนหน้าที่โทรทัศน์จะเข้ามามีบทบาทนั้น “สามพี่น้อง” ที่เดินทางมาจากเมือง คือกลุ่มคนที่กำลังได้รับความสนใจจากเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน เนื่องจากความแปลกหูแปลกตาในหลาย ๆ สิ่ง que แสดงออกถึงวัฒนธรรมเมืองในตัว “สามพี่น้อง” แต่เมื่อมีโทรทัศน์

¹⁰ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 122.

เข้ามาถึงหมู่บ้าน ความสนใจของเด็ก ๆ ที่มีต่อสามพี่น้องก็หมดไป เพราะโทรทัศน์ทำให้เด็ก ๆ ในหมู่บ้านรับรู้ถึงวัฒนธรรมเมืองและวิวัฒนาการต่าง ๆ ของเมืองที่ “สามพี่น้อง” จากมามากขึ้น สามพี่น้องจึงกลายเป็นสิ่งปกติธรรมดาเหมือนอย่างที่ได้เห็นจากในโทรทัศน์นั่นเอง

ในสมัยก่อนเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางป่าจะเที่ยวเล่นกันในธรรมชาติ ไปเล่นกันในป่าบ้าง ไปว่ายน้ำในแม่น้ำบ้าง แต่เมื่อความเจริญจากเมืองใหญ่เริ่มรุกกล้าเข้ามา วิถีชีวิตของผู้คนในหมู่บ้านกลางป่าก็เริ่มเปลี่ยนไป ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

川で泳いでるのは、どうして私たちだけ？と新にたずねた。
みんな学校のプールで泳ぐか、家でゲームをやってる、という
答えだった。¹¹

ทำไมคนที่ว่ายน้ำในแม่น้ำถึงมีแต่พวกเราละ อะระตะถามขึ้น
คำตอบที่ได้คือ ทุกคนว่ายน้ำกันที่สระของโรงเรียนนะ บางคนก็เล่น
เกมอยู่ที่บ้าน

เด็ก ๆ ในชนบทไปว่ายน้ำที่สระว่ายน้ำของโรงเรียน บางคนก็เล่นวิดีโอเกมอยู่ที่บ้าน หากดูอย่างผิวเผินอาจจะไม่รู้ลึกถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเลย แต่เมื่อลองพิจารณาดี ๆ แล้ว ไม่ว่าจะ เป็น โทรทัศน์ สระว่ายน้ำ วิดีโอเกม สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกสบายที่มีอยู่ในวิถีชีวิตของคนเมืองและกำลังถูกนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนชนบท

เทคโนโลยีใหม่ ๆ ถูกนำเข้ามาจากเมืองสู่ชนบท ไม่ใช่เพียงเพราะการผลักดันจากเมืองเท่านั้น แต่เพื่อการพัฒนาชนบท เทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องถูกนำมาใช้ตอบสนองความต้องการของคนในชนบทเช่นเดียวกัน

「未来のこの谷間はどうなっているだろう？」という講演だったんです。

¹¹ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 217.

県庁の人は、農業の専門家で、トマトの新しい栽培法の話をしました。岩鼻を崩したあとが細長空き地になってますね。その全体を温室の農場にする計画です。¹²

เป็นการบรรยายเรื่อง “หุบเขาในอนาคตจะเป็นอย่างไร”

คนจากศาลากลางจังหวัด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร มาพูดเรื่องวิธีการเพาะปลูกมะเขือเทศแบบใหม่ ตรงที่หลายชะง่อนหินไปจะกลายเป็นที่ว่างทรงแคบยาว ทั้งหมดแถวนั้นมีแผนการที่จะทำเรือนเพาะปลูก

จากข้อความที่ยกมาข้างต้นเป็นตอนที่เจ้าหน้าที่จากศาลากลางจังหวัดมาสอนถึงกรรมวิธีแบบใหม่ในการปลูกมะเขือเทศเพื่อให้ได้ผลผลิตดีขึ้น การเข้ามาของเทคโนโลยีส่งผลและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของคนในสังคมนั้น ๆ เพราะเทคโนโลยีถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่มีสิ้นสุด เทคโนโลยีอาจทำให้คนบางคนต้องระงับความต้องการพื้นฐานบางอย่างไป เช่น ความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจตามธรรมชาติลดน้อยลง และแทนที่ด้วยการพักผ่อนโดยอาศัยความบันเทิงจากเทคโนโลยีเป็นหลัก ยิ่งไปกว่านั้นเทคโนโลยีอาจทำให้คนในสังคมมีความเป็นมนุษย์ลดน้อยลง เพราะเมื่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการมีมากขึ้น ความสนใจที่มีต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวก็จะลดน้อยลง และหากพึ่งพาเทคโนโลยีจนเกิดความเคยชิน คนในสังคมก็จะดำเนินชีวิตไปแบบอัตโนมัติ แม้กระทั่งในระบบความคิดก็เช่นเดียวกัน ซึ่งวิถีชีวิตแบบที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นหลักนั้น กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญตามแนววิทยาศาสตร์ เมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์มีมากขึ้น ความใกล้ชิดกับธรรมชาติก็จะลดลงตามลำดับ

การที่ผู้คนในท้องถิ่นเปิดรับวัฒนธรรมเมืองเข้ามาอย่างง่ายดายนั้น อาจเป็นเพราะต้องการที่จะแก้ปัญหาเรื่องการลดจำนวนลงของคนที่อาศัยอยู่ในชนบทก็เป็นได้

新くんは、住む人の少なくなってる村を守りたいんだ。それで、草を刈ったり道をなおしたり、ボランティアを始めてるのね。¹³

¹² 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 218.

¹³ Ibid., p. 147.

อะระตะคุง อยากปกป้องหมู่บ้านที่มีคนเหลืออยู่น้อยเอาไว้ ก็เลยเริ่ม
เป็นอาสาสมัครไปถางหญ้า ไปซ่อมทาง

จากข้อความที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่า คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางป่ามีจำนวนลดลง
อย่างมาก และหากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ จำนวนผู้คนที่ลดน้อยลงอาจทำให้หมู่บ้านหายไปสัก
วัน ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการลดจำนวนลงของผู้คนจึงต้องมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงสิ่ง
ต่าง ๆ ในชนบท ให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างถนน การสร้างความเจริญ
เช่น โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้คนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้ และไม่ต้องเดินทางออกจากหมู่บ้าน
ไปยังเมืองเพื่อหางานทำ แต่ทั้งหมดก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น สิ่งที่สำคัญ
และจำเป็นที่สุดก็คือการที่คนในหมู่บ้านต้องรู้สึกหวงแหนและอยากปกป้องหมู่บ้านของตนไว้ และ
ช่วยกันหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ทซุจิอิ ทะกะกะฉิมิ¹⁴ 「辻井 喬」 [Tsuji Takashi] ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของเมืองที่เข้าสู่
ชนบทไว้ว่า วิวัฒนาการของเมืองนั้นจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้วิถีชีวิตตามวัฒนธรรมของชนบท ซึ่งสิ่ง
ที่ทซุจิอิกล่าวไว้ก็เป็นสิ่งเดียวกันกับที่ตัวละคร “พ่อ” ของสามพี่น้อง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือโอเอะ เค็นสะ
บุโระ ได้เขียนไว้เช่นเดียวกัน

パパが書いたのは、こんな作文。橋ができると、町のネズミ
が渡って来て、根城のネズミをやっつけてしまわないか？それが
心配だ…

あかりと朔は笑ったが、しげ子さんは悲しそうなほど静かに
いった。

—私の母は、この橋ができたことでどんなに暮らしやすくな
ったか、とよくいいました。

谷の向こうの林道は立派になりましたが、車の渡れる橋に造
りかえてはもらえません。地域に住む人が少なくなったから、と
いいますけど、車を使えるようになれば、住む人も帰って来ると
思います。¹⁵

¹⁴ 辻井喬、『伝統の創造力』、岩波書店、2001年、p. 68.

¹⁵ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 153-154.

พ่อเขียนเรียงความไว้แบบนี้...ถ้าสะพานสร้างเสร็จ หนูเมืองจะไม่
ข้ามมาถล่มหนูเนะจิโระหรือ ? เป็นเรื่องที่น่าห่วงนะ

อะกะริกับชะกะกุหะเราะะ แต่ชิงะโกะซังกลับพูดอย่างเศร้า ๆ ว่า

“แม่ของฉันพูดเสมอว่า พอสะพานนี้สร้างเสร็จก็ใช้ชีวิตได้อย่างสะดวก
ขึ้น”

“ถนนในป่าอีกฟากของหุบเขาก็ดูสวยขึ้น แต่ไม่ได้สร้างสะพานที่ให้รถ
ข้ามได้ไว้ พูดกันว่าเพราะคนที่อยู่แถวนี้เหลือน้อยลง แต่ถ้าสามารถใช้รถ
ได้ละก็ ฉันคิดว่าคนที่เคยอยู่ก็คงกลับมา”

จากข้อความด้านบนที่ยกมานั้นอาจตีความได้ว่า “หนูเมือง” ในความหมายของโอเอะ หมายถึงวัฒนธรรมเมือง ส่วน “หนูเนะจิโระ” ก็หมายถึงวัฒนธรรมชนบท การสร้างสะพานคือการเปิดประตูที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองและชนบท เป็นผลให้วัฒนธรรมเมืองค่อย ๆ หลังไหลเข้าสู่ชนบท ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมชนบท และเมื่อใดก็ตามที่เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจนถึงขีดสุด ค่านิยมของคนทั้งโลกก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เหมือนกับในโลกอนาคตที่ “สามพี่น้อง” เดินทางไป และได้พบว่าทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัฒนธรรมเมืองด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากมีการสร้างสะพานที่รถสามารถข้ามได้เกิดขึ้น การเดินทางของกระแสแห่งวัฒนธรรมเมืองก็คงเข้าสู่ชนบทได้อย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่จะนำวัฒนธรรมชนบทไปสู่ความเสื่อมได้อย่างง่ายดาย

4.4 วัฒนธรรมชนบท

ในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นนั้น เมื่อมีคนที่เปิดรับกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเข้ามา ก็ย่อมที่จะมีคนต้องการปกป้องรักษาสิ่งเดิม ๆ ไว้เช่นเดียวกัน และถ้าหาก“สามพี่น้อง”เป็นเสมือนภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ ในอีกมุมก็อาจกล่าวได้ว่า“ลุงมู”ก็อาจเป็นเสมือนภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมชนบทเช่นเดียวกัน

ลุงมูมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลบ้านกลางป่า และเมื่อสามพี่น้องเดินทางจากโตเกียวมาอาศัยอยู่ที่บ้านกลางป่า ลุงมูซึ่งคุ้นเคยกับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านก็เป็นผู้ที่คอยดูแลช่วยเหลือสามพี่น้อง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า วิธีการดำเนินชีวิตของลุงมูจะมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่าง

ใกล้ชิด รวมไปถึงแนวคิด และความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับพลังอำนาจของธรรมชาติที่มีอยู่ อีกทั้งเรื่องเล่า ตำนานต่าง ๆ ที่ถูกเล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตก็เป็นสิ่งที่ลุ่มมูให้ความสนใจเช่นเดียวกัน

จากความพยายามของลุ่มมู ที่ต้องการจะพิสูจน์ว่าเรื่องเล่าและตำนานต่าง ๆ ที่มีอยู่นั้น เป็นความจริง การที่ลุ่มมูเชื่อในเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์นั้น สะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยมและความเชื่อของคนในวัฒนธรรมชนบท ที่มักจะให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นนามธรรม มากกว่าสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ความเชื่อในเรื่องของภูตผีวิญญาณ หรือพลังอำนาจต่าง ๆ ที่มองไม่เห็น อีกทั้งยังปลุกฝังและถ่ายทอดความเชื่อเหล่านั้นสู่ลูกหลานรุ่นต่อรุ่น ดังเช่นข้อความต่อไปนี้

教室で、シイの木のうろの言い伝えの話をされたのは、ムー先生です。それを聞いて、私も「童子」のようによその世界に行きたい、と思いました。¹⁶

ที่ห้องเรียน คนที่เล่าเรื่องตำนานของโพรงต้นฉิอิให้ฟังคือครุฑมู พอได้ฟังเรื่องเล่า ฉันเองก็คิดที่อยากจะไปโลกนั้นเหมือนโดจิ* บ้าง

ลุ่มมูที่เชื่อในพลังของป่า และพลังของธรรมชาตินั้น พยายามที่จะสอนและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานของป่าให้เด็ก ๆ ได้ฟัง วิธีการเล่าเรื่องของลุ่มมูก็เป็นวิธีการแบบเล่าสู่กันฟังปากต่อปาก หรือก็คือวิธีการบอกต่อ ๆ กันนั่นเอง ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สืบทอดวัฒนธรรมในชนบท และการถ่ายทอดเรื่องเล่าตำนานต่าง ๆ ไปสู่เด็ก ๆ ในหมู่บ้านนั้น นับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของลุ่มมู เพราะอาจกล่าวได้ว่าลุ่มมู เป็นกุญแจสำคัญในการช่วยให้สามพี่น้องได้ไปนอนในโพรงต้นฉิอิ และเริ่มต้นการเดินทางข้ามมิติเวลาไปยังอดีตและอนาคต ลุ่มมูสอนวิธีการนอนในโพรงต้นฉิอิให้สามพี่น้อง ว่าการเดินทางข้ามเวลาสามคนนั้นต้องจับมือกันอย่างไร และกฎของยานข้ามเวลาคนฝันมีว่อย่างไร อาจกล่าวได้ว่าลุ่มมูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำทางสามพี่น้องไปสู่การ

¹⁶ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 125.

* 「童子」[Douji] โดจิ หมายถึง เด็กทั่วไป เด็กที่เข้าไปช่วยงานในวัด แต่ในผลงานเรื่อง*นิเฮยะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* นั้น โดจิ หมายถึง เด็กในตำนานที่จะออกจากป่ามาช่วยเหลือคนในหมู่บ้าน เมื่อได้รับความเดือดร้อน ซึ่งตามตำนานเล่าว่า ในตอนที่ข้าวให้ผลผลิตไม่ดี และพวกชาวนาไม่สามารถขอลดหย่อนการเก็บภาษีได้ พวกเขาจึงรวมกลุ่มกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปรึกษากันของกลุ่มชาวนา พวกเขาตัดสินใจก่อการจลาจลและอพยพหนีไปแคว้นอื่น ในขณะที่กำลังเดินทางอพยพ โดจิก็คปรากฏตัวขึ้นให้การช่วยเหลือ และสอนวิธีการต่อสู้แบบใหม่ให้ หลังจากการจลาจลสิ้นสุด โดจิก็อบายไปในป่าเพียงลำพัง

เดินทางข้ามมิติเวลาเหมือนที่ในตำนานได้กล่าวไว้ และการเดินทางข้ามมิติเวลาไปยังอดีตหรืออนาคตนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยความปลอดภัยอย่างแรงกล้าของสามพี่น้องบวกกับพลังอำนาจของ “ป่า” สภาพของป่าที่สามพี่น้องเดินทางย้อนเวลากลับไปได้พบเห็นนั้น เป็นป่าที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ มีความสวยงามของธรรมชาติอยู่เต็มเปี่ยม ดังข้อความที่ปรากฏดังต่อไปนี้

さっきまで薄暗かったところも、いまは谷間全体に日があったて、光っている川が遠くまで見えた。その岸の林は紅葉で赤あかとしていた。¹⁷

ขณะนี้แสงแดดส่องทั่วหุบเขา รวมทั้งบริเวณที่เคยมืดสลัว แม่น้ำทอดยาวเป็นประกายระยิบระยับ ป่าริมฝั่งแม่น้ำ ไบไม้เปลี่ยนเป็นสีแดงแล้ว

แม้ว่าป่าในช่วงเวลาปัจจุบันจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งความสงบเงียบ และยังมีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติปรากฏให้สัมผัสได้

東京とちがって、深い海の底のように静かななかで、あかりはズーン、ズーンという不思議な音を聞いている気がしていた。やっと眠れても、すぐ目がさめた。まだ暗いけれど、鳥の声がしてきたので朝だときめて、洗面所に降りて行った。朔も起きて来た。¹⁸

ที่นี้ต่างจากโตเกียว ท่ามกลางความเงียบสงบเหมือนกันทะเลลึก อะกะริรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงประหลาดดังครืน ๆ แม้จะหลับลงได้แต่ก็ตื่นขึ้นมาในทันที ถึงแม้จะยังมีตอยู่แต่ก็ได้ยินเสียงนกร้อง นึกว่าเช้าแล้วจึงได้ลงไปที่อ่างล้างหน้า ชะกุเองก็ตื่นด้วยเช่นกัน

¹⁷ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 65.

¹⁸ Ibid., p. 15.

การใช้ “ป่า” มาเป็นฉากในการดำเนินเรื่องนั้นเป็นกลวิธีการแต่งอย่างหนึ่งที่ไอเอะใช้ตั้งแต่ในงานเขียนยุคแรกถึงยุคปัจจุบัน โดยที่ภาพลักษณ์ของ “ป่า” ในผลงานแต่ละเรื่องนั้นมีความแตกต่างกันไป

เอะทซูกะ เมะงุมิ 「悦家 恵」 [Etsuka Megumi] เขียนถึงภาพลักษณ์ของ “ป่า” ในผลงานของไอเอะไว้ว่า ความหมายของ “ป่า” ในผลงานของไอเอะนั้น จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละชิ้นงาน และในแต่ละช่วงเวลา ยกตัวอย่างเช่น ในผลงานยุคแรก “ป่า” มีภาพลักษณ์และบทบาทในลักษณะที่เป็นตัวการปิดกั้นตัวละครเอกจากโลกภายนอก เช่นในเรื่อง **สามันชะฮะยาให้มันโต** 『芽むしり子撃ち』 ซึ่งการถูกปิดกั้นด้วย “ป่า” นั้น แสดงให้เห็นถึงความเป็นชายขอบของตัวละครเอกได้ด้วยเช่นเดียวกัน¹⁹

ต่อมาในยุคกลางภาพลักษณ์ของ “ป่า” ในผลงานของไอเอะก็เปลี่ยนบทบาทกลายเป็นสถานที่สถิตของเทพเจ้า เป็นสถานที่ซึ่งช่วยเยียวยารักษาบาดแผลภายในจิตใจของตัวละครเอก ซึ่งตัวละครเอกส่วนมากมักจะเติบโตในสถานที่ซึ่งห่างไกลจากป่า เช่นเรื่อง **เกมร่วมสมัย** 『同時代ゲーム』

นอกจากนี้ก็ยังมีภาพลักษณ์ในบทบาทของแม่ (母なる < 森 >) ที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับความตายและการให้กำเนิดใหม่ รวมถึงการเจริญเติบโต เช่นในเรื่อง **เสียงร่ำไห้ที่เงียบงัน** 『万延元年のフットボール』 ซึ่งภาพลักษณ์ของป่าที่เป็นเสมือนตัวแทนของแม่นั้น แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกโหยหาและอยากจะหวนกลับไปยังป่าของไอเอะ ซึ่งในขณะที่ไอเอะเขียนภาพลักษณ์ของป่านั้นเขาก็ได้ยืนยันความมีตัวตนของตัวเองไปด้วย

นอกจากนอกเหนือจาก “ป่า” ก็ยังมี “หมู่บ้านกลางหุบเขา” 「谷間の村」 [Tanima no mura] ที่เคยปรากฏในผลงานเรื่อง “เลี้ยงดู” 『飼育』 และ **สามันชะฮะยาให้มันโต** 『芽むしり子撃ち』 ซึ่งแม้ว่าในความเป็นจริงจะไม่มีสถานที่แห่งนี้อยู่ แต่การที่ไอเอะสร้างภาพของสถานที่แห่งนี้และเขียนมันไว้ผลงานหลายชิ้น ทำให้ผู้วิจัยพิจารณาว่าสถานที่แห่งนี้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกโหยหาอดีต การหวนคิดถึงช่วงชีวิตในวัยเด็กของไอเอะ จนอาจกล่าวได้ว่า “หมู่บ้านกลางหุบเขา” คือสถานที่ซึ่งไอเอะแสวงหาดินแดนในอุดมคติ 「ユートピア」 [Yuutopia] สถานที่อันเป็นที่สถิตของเทพเจ้า มีการเผชิญหน้าระหว่างชีวิตและความตาย สถานที่ซึ่งเยียวยาจิตวิญญาณของผู้คนที่บาดเจ็บมาจากเมืองใหญ่ สถานที่ซึ่งเวลาจะคงอยู่เป็นนิรันดร และเป็นสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของ

¹⁹悦家 恵、「大江健三郎論—大江文学における<森>—」、『旭川国文』第6号、北海道教育大学旭川分校国語国文学研究室内、1990年5月20日、pp.20-28.

“หมู่บ้าน=ประเทศ=จักรวาลใบเล็ก²⁰” 「村=国家=小宇宙」²¹[Mura=Kokka=Kouchuu] เป็นสถานที่เชื่อมโยงมนุษย์เข้ากับสรรพสิ่งต่าง ๆ เพื่อสะท้อนแนวความคิดเรื่อง “จักรวาลอันกำเนิดจากชายขอบ” ซึ่งแนวคิดนี้ปรากฏชัดเจนในผลงานเรื่อง *เกมร่วมสมัย* ที่เล่าถึงตำนานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการตั้งคำถามเรื่องการสร้างตำนานและประวัติศาสตร์ของ “หมู่บ้าน=ประเทศ=จักรวาลใบเล็ก” ซึ่งเป็นชายขอบที่อยู่ในช่วงตรงข้ามกับตำนานและประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น การหยิบยกเอาตำนานเรื่องเล่าเหล่านี้มาเป็นจุดเด่นในผลงานแสดงให้เห็นถึงความพยายามของโอเอะในการเขียนเรื่องราวที่เป็นตำนานและประวัติศาสตร์ของเทพหรือภูตผีปีศาจซึ่งเป็นชนชายขอบในตำนาน มากกว่าให้ความสำคัญกับเทพที่เป็นศูนย์กลางและเชื่อมโยงกับระบบจักรพรรดิ²²

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า “ป่า” และ “หมู่บ้านกลางหุบเขา” เป็นสิ่งที่มีความเชื่อมโยงกันจนไม่สามารถแยกจากกันได้ และสิ่งที่เชื่อมโยงสถานที่ทั้งสองเอาไว้ด้วยกันอย่างก็คือ วัฒนธรรมชนบท ซึ่งจะพบว่าในผลงานหลายเรื่องของโอเอะมีการใช้ “ป่า” และ “หมู่บ้านกลางหุบเขา” เป็นฉากหลักในการดำเนินเรื่อง ดังนั้นอาจอนุมานได้ว่าสำหรับโอเอะ เค็นสะบุโร โลกอันเป็นดินแดนแห่งอุดมคติของเขา คือสถานที่ซึ่งรวบรวมความทรงจำในวัยเด็ก สถานที่ซึ่งช่วยเยียวยา รักษาบาดแผลทางใจ และเป็นสถานที่ซึ่งสามารถกลับไปได้ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปแค่ไหนก็ตาม ซึ่งสถานที่ดังกล่าว คือจุดที่มีกระแสของวัฒนธรรมชนบทไหลเวียนอยู่อย่างไม่เปลี่ยนแปลงนั่นเอง

จากเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* เมื่อลองเปรียบเทียบความขัดแย้งแบบหัวตรงข้ามระหว่างวัฒนธรรมเมืองกับวัฒนธรรมชนบทแล้ว จะเห็นได้ว่าความแตกต่างของทั้งสองวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้แสดงให้เห็นนัยยะของอำนาจระหว่างวัฒนธรรมเมืองที่เป็นศูนย์กลางกับวัฒนธรรมชนบทที่เป็นชายขอบ กล่าวคือ วัฒนธรรมชนบทที่เป็นชายขอบนั้นกำลังถูกกลืนโดยวัฒนธรรมเมืองที่เป็นศูนย์กลางของความเจริญทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม

ในมุมกลับกันถึงแม้ว่าวัฒนธรรมชนบทจะถูกกระแสแห่งวัฒนธรรมเมืองผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต และค่านิยมต่าง ๆ แต่โอเอะ เค็นสะบุโร ก็ได้สร้างวัฒนธรรมชนบทใน *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ให้กลายเป็นศูนย์กลาง ที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของธรรมชาติ พลังของ “ป่า” ที่ช่วยขัดเกลาและเปลี่ยนแปลงตัวตนของ “สามพี่น้อง” ที่เติบโตมาท่ามกลางกระแสแห่ง

²⁰ เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 27.

²¹ 横井 司, 「大江健三郎の〈キーワード〉 柘植光彦編」, 『國文學』平成2年7月号、株式会社、p.124.

²² เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 162.

วัฒนธรรมเมืองให้กลายเป็นใกล้ชิดและเชื้อในพลังของธรรมชาติมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเมืองอาจมีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในวัฒนธรรมชนบท แต่ในทางกลับกัน วัฒนธรรมชนบทเองก็อาศัยธรรมชาติ อำนาจและพลังของป่าในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การใช้ชีวิต รวมถึงค่านิยม ฯลฯ ในตัวของสามพี่น้องที่มีความเป็นเมืองอยู่เต็มเปี่ยมให้กลับสู่ความเป็นชนบทเช่นเดียวกัน

บทที่ 5

อดีตและอนาคต

ในเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโดะโมะ* มีจุดเด่นของเรื่องอยู่ที่การนำเสนอเรื่องของมิติเวลา ทั้งในลักษณะของคู่ตรงข้ามระหว่าง อดีตและอนาคต หรือแนวคิดเรื่องเวลาที่สะท้อนให้เห็นถึง อำนาจที่กลุ่มชายขอบมีมากกว่าศูนย์กลาง ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เรื่องของรูปแบบและแนวคิดเรื่องเวลาที่ปรากฏในผลงานเรื่องนี้ รวมถึงมิติเวลาที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของกลุ่มชายขอบ ที่มีในเรื่อง

5.1 รูปแบบและแนวคิดเรื่องเวลา

ในเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโดะโมะ* มีจุดเด่นของเรื่องอยู่ที่การนำเสนอความขัดแย้งแบบ ขั้วตรงข้ามในเรื่องราวเกี่ยวกับมิติเวลา แม้ว่าในผลงานที่ผ่านมาของโอเอะ เค็นสะบุโรจะมีการ นำเสนอเรื่องของมิติเวลาอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงช่วงเวลาปัจจุบันกับอดีตเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจาก ผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโดะโมะ* ที่มีช่วงเวลาในอนาคตเพิ่มขึ้นมาเป็นอีกมิติเวลาหนึ่ง ด้วย

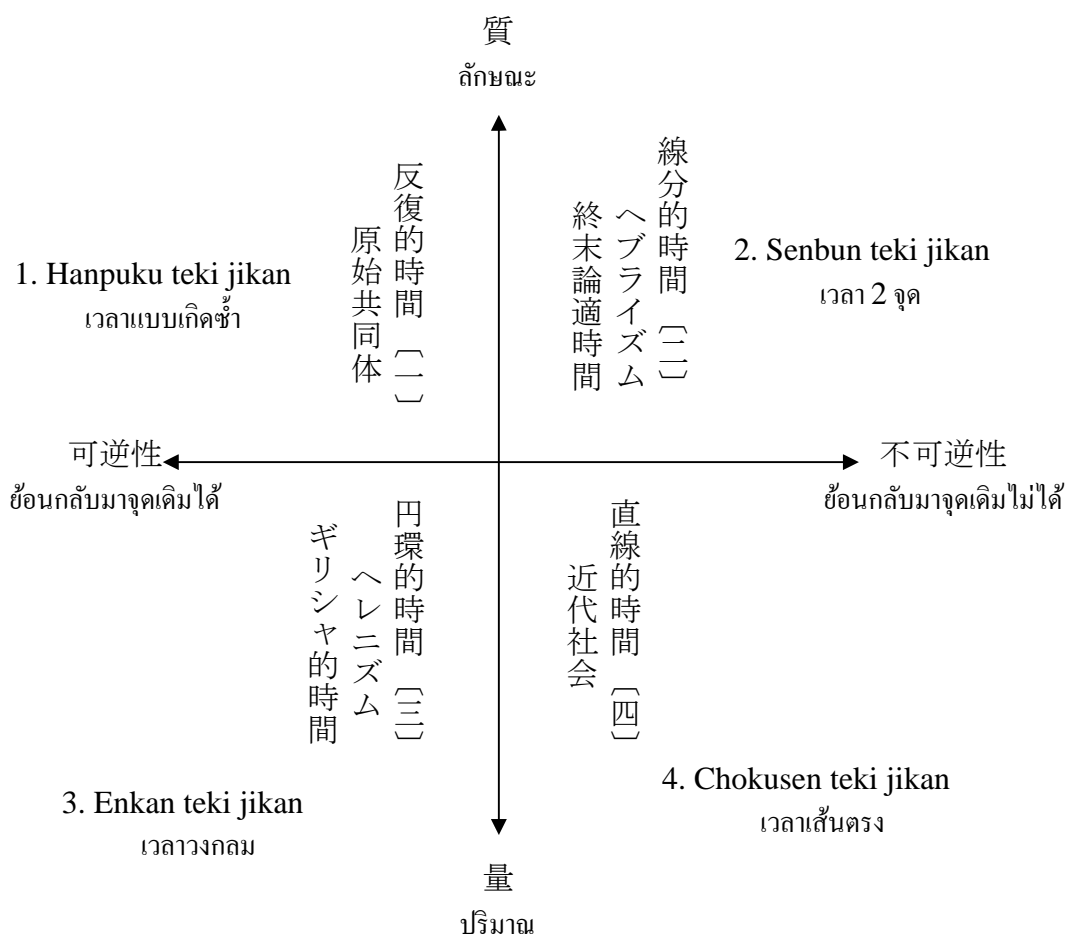
อานันท์ กาญจนพันธุ์ กล่าวถึงความคิดนามธรรมเกี่ยวกับเวลาเอาไว้ว่า ความคิดทางด้าน เวลานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของคนในแต่ละวัฒนธรรม โดยทั่วไปแล้วสามารถมองเวลาได้สองลักษณะด้วยกัน

ลักษณะแรกคือ การมองเวลาในลักษณะก้าวไปเรื่อย ๆ จากวันนี้เป็นพรุ่งนี้ มะรืนนี้ สัปดาห์ หน้า ปีหน้า ศตวรรษหน้า หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการมองเวลาเหมือนเส้นตรง มีจุดเริ่มต้นแล้วก็ ดำเนินไปเรื่อย ๆ โดยไม่ย้อนกลับมาซ้ำที่เก่า เวลาที่เป็นเส้นตรงนี้จึงอาจนับและหมายรู้ได้โดยการ เอาไปเทียบกับความเปลี่ยนแปลงอะไรที่มีอัตราคงที่สม่ำเสมอ เช่น การโคจรของดวงอาทิตย์ ดวงดาว ดวงจันทร์ หรือการหมุนของนาฬิกา เป็นต้น

ลักษณะที่สองคือ การมองเวลาเป็นเหตุการณ์ การมองแบบนี้พบได้มาก และมักเป็น เหตุการณ์ที่เกิดในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่เกิดซ้ำกันอยู่เรื่อย ๆ จึงมีลักษณะหมุนเวียนย้อนกลับมา เริ่มต้นใหม่ไม่สิ้นสุด เช่น ฤดูฝน ฤดูร้อน ดังนั้นหากเปรียบเทียบการมองเวลาแบบก้าวหน้าจากจุดหนึ่งไป

ยังอีกจุดหนึ่งเรื่อย ๆ ดังลักษณะแรกซึ่งมองเวลาเป็นเส้นตรง การมองในลักษณะที่สองซึ่งวนเวียนกลับมาที่เก่าอีกก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นการมองเวลาเหมือนวงกลม¹

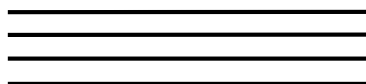
อีกด้านหนึ่งในงานวิจัยของซูหมิงเซียน² 「蘇明仙」 [Su ming xian] ได้แบ่งรูปแบบของเวลาออกเป็น 4 ลักษณะตามแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินไปของเวลา จะสามารถเขียนลักษณะของรูปแบบดังกล่าวได้ดังรูปที่ปรากฏด้านล่างนี้



¹ อานันท์ กาจจนพันธ์, ทฤษฎีและวิวัฒนาการของทฤษฎีวิวัฒนาการ, หน้า 126-130.

² 蘇明仙、「大江健三郎の時間意識—神話的思考と歴史認識の基底にあるもの—」 p. 9

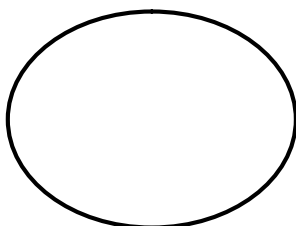
รูปแบบที่ 1 เวลาแบบเกิดซ้ำ ฮัมปุคุเตะกิจิกัน 反復的時間 (Hanpuku teki jikan) เป็นรูปแบบเวลาที่ไม่รู้จบ มีการหมุนเวียนเป็นวงจรมานลักษณะที่กลับมาวนซ้ำเดิมไปเรื่อย ๆ มีจุดของเวลาที่แน่นอนเหมือนอย่างฤดูกาลตามธรรมชาติ หรือการขึ้นและตกของพระอาทิตย์ มีลักษณะดังรูปต่อไปนี้



รูปแบบที่ 2 เวลาแบบ 2 จุด เซ็มบุนเตะกิจิกัน 線分の時間 (Senbun teki jikan) เป็นรูปแบบเวลาแบบที่มีจุดเริ่มต้นและมีจุดสิ้นสุด มีลักษณะเป็นเส้นตรง มีจุดของเวลาที่แน่นอนเหมือนกับแนวคิดและความเชื่อของศาสนาคริสต์ ที่มีพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก(จุดเริ่มต้น) และเมื่อถึงวันรับการพิพากษา(จุดสิ้นสุด) การดำเนินของเวลาก็จะจบลง ดังรูปต่อไปนี้



รูปแบบที่ 3 เวลาแบบวงกลม เอ็นกันเตะกิจิกัน 円環的時間 (Enkan teki jikan) เป็นรูปแบบเวลาที่ไม่มีการเริ่มต้นและไม่มีการสิ้นสุด ซึ่งจะดำเนินไปในลักษณะเหมือนวงกลม ไม่สามารถบอกได้ว่าเริ่มต้นตอนไหน และจะสิ้นสุดลงเมื่อไหร่ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่ตรงข้ามกับเวลาแบบ 2 จุด กล่าวคือ แบบวงกลมนั้นเชื่อว่า อดีต ปัจจุบัน อนาคต เป็นเวลาในจุดเดียวกัน เช่น เมื่อวาน=อดีตของวันนี้ ในขณะที่เดียวกันวันนี้=อดีตของพรุ่งนี้ หรือวันนี้=อนาคตของเมื่อวาน ในขณะที่พรุ่งนี้=อนาคตของวันนี้ เป็นต้น ดังรูปต่อไปนี้



รูปแบบที่ 4 เวลาแบบเส้นตรง โตะกุเซ็นเตะเกะจิกัน 直線的時間 (Chokusen teki jikan) เป็นรูปแบบเวลาที่ใช้กันในปัจจุบัน กล่าวคือเวลาประกอบด้วย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต มีลักษณะเป็นเส้นตรงซึ่งถูกกำหนดตามวันเวลาในปฏิทินที่ใช้การเคลื่อนที่ของดวงดาวในจักรวาล เป็นเกณฑ์ในการกำหนด



นอกจากรูปแบบของเวลาแล้วซูหมิงเซียน ยังได้แบ่งงานเขียนของโอเอะ เค็นสะบุโร ออกเป็น 3 ช่วง โดยอาศัยรูปแบบการสร้างตำนานทวยเทพ 「神話形成」 [Shinwakeisei] จากผลงานของโอเอะเป็นเกณฑ์หลัก กล่าวคือ ในงานวรรณกรรมโดยทั่วไปรูปแบบของเวลาที่สมจริงอย่างโตะกุเซ็นเตะเกะจิกัน(เวลาแบบเส้นตรง)นั้น มีความเป็นไปได้สูงที่จะถูกนำมาใช้อยู่เสมอ ทั้งที่ไม่มีข้อบังคับหรือขีดจำกัดในการสร้างมิติของเวลา แต่ว่าสำหรับโอเอะนั้นมักจะใช้รูปแบบของเวลาในลักษณะของตำนานทวยเทพ ดังนั้นจึงแบ่งรูปแบบการสร้างมิติเวลาของโอเอะ ตามลักษณะของการสร้างตำนานทวยเทพซึ่งสามารถแบ่งได้ ดังนี้

ช่วงที่ 1 นับตั้งแต่ผลงานชิ้นแรกในปี 1957 จนถึงช่วงเวลา 10 ปีต่อมา แนวคิดเรื่องเวลาในช่วงนี้เป็นแบบที่ 4 คือ โตะกุเซ็นเตะเกะจิกันหรือเวลาแบบเส้นตรง ตัวอย่างเช่น เรื่อง “เซเวนทีน” 『セブンティーン』 [Sebuntiin]

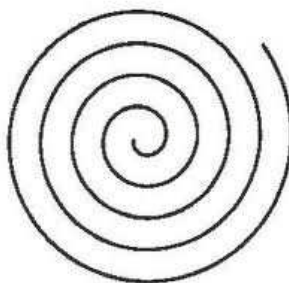
ช่วงที่ 2 นับตั้งแต่ในช่วงปี 1960 ปลาย ๆ จนถึงช่วงปี 1980 ตอนต้น แนวคิดเรื่องเวลาในช่วงนี้เป็นแบบที่ 3 คือ เอ็นกันเตะเกะจิกันหรือเวลาแบบวงกลม เช่น เรื่อง **เสียงร่ำไห้ที่เจียบังัน**

ช่วงที่ 3 นับตั้งแต่ในช่วงปี 1980 ปลาย ๆ จนถึงปัจจุบัน (ผลงานเรื่อง**ซุงะเอะริ** 『宙返り』 [Chugaeri] ในปีค.ศ. 1999) แนวคิดเรื่องเวลาในช่วงนี้เป็นแบบที่ 2 คือ เซ็มบุงเตะเกะจิกันหรือเวลาแบบ 2 จุด ได้แก่เรื่อง **ต้นไม้เขียวชอุ่มที่ถูกเป็นไฟ**³ 『燃えあがる縁の木』 [Moeagaru midori no ki] และ**ซุงะเอะริ** 『宙返り』

อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบของมิติเวลาในผลงานของโอเอะนั้น มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ว่า เวลาแบบเส้นตรง เวลาแบบวงกลม และเวลาแบบ 2 จุด

³ เต็นเต็ม กฤษดาภานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 9.

สำหรับผลงานหลังจากช่วงที่ 3 อย่างเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโดะโมะนั้น* ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบเวลาในเรื่องนี้เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดเรื่องเวลาแบบวงกลมกับเวลาแบบ 2 จุดซึ่งเป็นรูปแบบเวลาที่ตรงข้ามเข้าด้วยกัน กล่าวคือ รวมรูปแบบทั้งสองเข้าด้วยกันจนกลายเป็นรูปแบบเวลาในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งมีจุดเริ่มต้นและจุดจบ แต่ไม่ได้ดำเนินไปในลักษณะเส้นตรง แต่กลับดำเนินไปในลักษณะของวงกลม ซึ่งเป็นวงกลมที่ไม่ได้วนไปทับจุดเดิมแม้ว่าจะดำเนินไปในทิศทางเดิมก็ตาม แต่เวลาในรูปแบบนี้เป็นไปในลักษณะของก้นหอย คือมีจุดเริ่มต้นแล้วหมุนวนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงจุดสิ้นสุด



รูปแบบเวลาในลักษณะก้นหอยนี้ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องการกลับชาติมาเกิดใหม่อีกครั้งที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ได้ กล่าวคือ เมื่อสามพี่น้องเดินทางย้อนเวลากลับไปยังอดีต ในสถานที่แห่งเดียวกันกับปัจจุบัน สามพี่น้องได้เจอกับเมะอิซุเกะซัง ผู้เป็นที่มาของตำนานโดจิที่เล่าสืบต่อกันมาในหมู่บ้านกลางป่า และเมื่อเมะอิซุเกะซังในอดีตเสียชีวิตลง ก็ได้กลับชาติมาเกิดใหม่อีกครั้ง(ตามที่สามพี่น้องเชื่อ)ในช่วงเวลาปัจจุบัน โดยมีชื่อว่าอะระตะ 「新」 [Arata] ซึ่งมีความหมายว่า ใหม่ นัยยะของชื่อนี้ผู้วิจัยตีความไว้สองแบบด้วยกันคือ หมายถึงการกลับชาติมาเกิดใหม่อีกครั้ง และอีกความหมายคือการเป็นคนใหม่ 「新しい人」 [Atarashii Hito] ซึ่งประเด็นนี้มีการพูดถึงแล้วในผลงานเรื่อง “ตื่นเถิดคนใหม่” 「新しい人よ眼ざめよ」 [Atarashii hitoyo mezameyo]

ในประเด็นของการกลับชาติมาเกิดใหม่อีกครั้งนั้น สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบเวลาในลักษณะก้นหอยได้ว่า เป็นการวนกลับมาในทิศทางเดิมแต่ไม่ซ้อนทับกับจุดเดิม เหมือนที่ได้กลับมาเกิดใหม่อีกครั้งในสถานที่เดิม แต่อยู่ในอีกช่วงเวลา แต่ยังมีบทบาทและหน้าที่ในการริเริ่มสร้างสรรค์และวางรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ไว้สำหรับอนาคตอีกเหมือนเดิม ดังที่ในอดีตเมะอิซุเกะซังได้เคยริเริ่มการใช้ผลสะละจ่ายภาชีแทนข้าว เมื่อกลับมาเกิดใหม่อีกครั้งเป็นอะระตะก็ได้เป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่ช่วยกันสร้างฐานที่มั่นมุซึซึ และฐานที่มั่นแห่งนี้ก็คงยังอยู่ไปจนถึงช่วงเวลาในอนาคต

ในประเด็นเรื่องการเป็นคนใหม่นั้นผู้วิจัยได้เคยกล่าวถึงบ้างแล้วในบทที่ 3 ว่าการเป็นคนใหม่ในความหมายของผู้เขียนนั้นหมายถึงการมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และไม่หวาดกลัวกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง หน้าทีของคนใหม่คือการสร้างอนาคตที่ดีให้เกิดขึ้น

5.2 มิติเวลาในเรื่อง นิเฮยะกุเน็นโนะโคะโคะโมะ

จากงานวิจัยของฮิวซึฟู⁴ 「霍士富」 [Huo shi fu] ได้กล่าวถึงมิติเวลาที่ปรากฏในเรื่อง นิเฮยะกุเน็น โนะโคะโคะโมะไว้ว่ามิติเวลาที่ปรากฏในเรื่องนี้นั้น อาจมองแทนได้ด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับต้นซุตะจิจิพันปีในแต่ละครั้ง และมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่านอกจากต้นซุตะจิจิจะแสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นด้วย ซึ่งนี้อาจเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ผู้เขียนสร้างวรรณกรรมเรื่องนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้มองย้อนกลับไปยังอดีต สัมผัสกับประวัติศาสตร์ของชนชาติญี่ปุ่นอีกครั้งผ่านตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ระลึกถึงสิ่งที่เคยผ่านมาก่อนจะมุ่งหน้าสร้างอนาคตต่อไป

เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับต้นซุตะจิจิพันปี เกิดขึ้นทั้งหมด 3 ครั้งด้วยกัน ซึ่งแต่ละครั้งก็เกิดในช่วงเวลาที่ประเทศญี่ปุ่นเกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น

เหตุการณ์แรกเกิดขึ้นในอดีตตอนที่สามพี่น้องย้อนเวลากลับไปเจอกับเมะชิซุเกะซัง ในตอนนั้นต้นซุตะจิจิพันปีโดนฟ้าผ่าจนแยกเป็นสองส่วน และมีส่วนหนึ่งที่เกิดไฟลุกไหม้ ซึ่งจากเหตุการณ์ฟ้าผ่าในครั้งนี้ทำให้หลาย ๆ คนในตอนนั้นเชื่อว่า เพราะมีความเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่เกิดขึ้น ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่ว่าก็คือ เกิดเหตุการณ์ทะอิเซะอิไฮกัง 「大政奉還」* [Taiseihoukan] หรือการคืนอำนาจการปกครองสู่จักรพรรดิ

—…私らが村を出るおりは、雷がひどうございましたよ、と
メイスケさんの母親はいった。

⁴ 霍士富、「大江健三郎における時空間の表像『二百年の子供』を中心に」、『日本文藝學』、日本文藝學會、2005年、第41号。pp.135-150.

* ตอนปลายสมัยโทกูงวะ หลังสมัยเก็นโระกุเกิดวิกฤตการณ์หลายด้าน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งยังผลให้การปกครองของตระกูลโทกูงวะสิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1868 เพราะขบวนการล้มล้างรัฐบาลบะกุกุภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยชาวมูโรจากสี่แคว้นทางตะวันตกและทางใต้เป็นผู้นำ ได้แก่ ซะทซุเมะ อิเส็น โทะซะ และโชมู ร่วมมือกันล้มล้างรัฐบาลบะกุกุ และสถาปนาการปกครองประเทศที่มีจักรพรรดิเป็นประมุข เป็นการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลโชกุนกลับไปสู่จักรพรรดิ หลังจากที่โชกุนโทกูงวะครองอำนาจอยู่นานกว่า 250 ปี ซึ่งเหตุการณ์นี้เรียกว่าการปฏิรูปเมจิ

「千年スダジイ」がやられて燃えあがるのが、峠から見えました。大政奉還やらいうておるので、天変地異となるのやと、馬とひいてくれた人がいいましたが。

—シイの木が折れたんですね？と朔が熱心に確かめた。

—雷がふたつに裂いて、片方を燃え上がらせたそうです。

—残った方が折れるのは、この国にもっと大きい異変が起こる時やないか？

メイスケさんはそういって、熱っぼい目で朔を見た。

「千年スダジイ」のうろのある幹まで消えてしまうのは、どういうことが起こる時やろ？

あかりは、朔の目とメイスケさんの目が反射しあうように、それぞれらんらんと光るのを見た。⁵

“ตอนที่ฉันออกจากหมู่บ้าน มีฟ้าผ่าแรงมาก” แม่ของเมะอิซุเกะซังกล่าว

จากสันเขามองเห็นต้นซุตะจิจิพันธ์ปีถูกฟ้าผ่าจนลุกไหม้ คนจึงมาบอกว่าที่ธรรมชาติแปรปรวนเพราะมีการคืนอำนาจการปกครองสู่จักรพรรดิ

“ต้นฉิอิหักลงไชรึเปล่า” ซะกุตามอย่างกระทืออริอัน

“ดูเหมือนว่าฟ้าผ่าต้นฉิอิออกเป็นสองส่วน ทำให้ส่วนหนึ่งลุกไหม้”

“ถ้าส่วนที่เหลือหักโค่นลง คงเกิดความแปรปรวนครั้งใหญ่กับประเทศนี้”

เมะอิซุเกะซังกล่าวพร้อมมองชะกุด้วยสายตาร้อนรน

“ถ้าแม้แต่โพรงต้นซุตะจิจิพันธ์หายไป ในตอนนั้นจะเกิดอะไรขึ้นกัน”

อะกะริเห็นชะกุกับเมะอิซุเกะซังมองกันด้วยดวงตาเป็นประกาย

จากข้อความที่ยกมาเป็นช่วงเวลาที่สามพี่น้องเดินทางย้อนเวลาไปในอดีต เพื่อไปช่วยเมะอิซุเกะซังที่ถูกจับเข้าคุกของแคว้นเพราะเป็นผู้นำก่อการจลาจล ในวันที่สามพี่น้องเดินทางไปในนั้นเกิดพายุน้ำ มีฟ้าผ่ารุนแรงจนทำให้ต้นซุตะจิจิพันธ์ปีหักแยกเป็นสองส่วน และส่วนหนึ่งก็ลุกไหม้ คนจึงมาของเมะอิซุเกะซังบอกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะมีการคืนอำนาจการปกครองสู่จักรพรรดิ นั่นเอง และหากต้นซุตะจิจิพันธ์ปีส่วนที่เหลือหักโค่นลงเมื่อใด เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก็คงร้ายแรงมาก

⁵ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 200-201.

กว่าเดิม จากจุดนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของคนในอดีต ที่มองเหตุการณ์ความปรวนแปรตามธรรมชาติเป็นกลางบอกเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นับเป็นความเชื่อ และศรัทธาที่มีต่อธรรมชาติ หรืออีกนัยหนึ่งคือต่อเทพเจ้าในธรรมชาตินั่นเอง

เหตุการณ์ต่อมาเกิดขึ้นในฤดูใบไม้ร่วง เป็นช่วงที่พ่อของสามพี่น้องอายุสิบขวบ ในตอนนั้น ต้นชุกตะจิอิพันปีส่วนที่เหลือถูกพายุพัดจนหักโค่นลง เมื่อเทียบเวลาที่เกิดพายุกับตัวโอเอะที่เกิดในปี ค.ศ.1935 ปีที่พ่อของสามพี่น้องหรือโอเอะอายุสิบขวบนั้นคือ ค.ศ. 1945 ซึ่งเป็นปีที่สิ้นสุดสงครามมหาเอเชียบูรพา* นั่นเอง

高いところでふたつに裂けた「千年スダジイ」の、残っていた幹が台風で倒れたのは、戦争の終わった秋で、私は十歳でした。今朝になって、ベッドに横になったままあのころの自分の生活を思い出していました。こちらは「悪いこと」です。⁶

ตอนฤดูใบไม้ร่วงในปีที่สงครามสิ้นสุด พ่ออายุ 10 ขวบ ในตอนนั้น ต้นชุกตะจิอิพันปีที่ยอดแยกแตกเป็นสองส่วนนั้น ลำต้นที่เหลืออยู่โดนพายุจนหักโค่นลง เมื่อเช้านี้ ตอนที่ยังนอนอยู่บนเตียงก็นึกไปถึงการใช้ชีวิตของตัวเองในช่วงเวลานั้น เรื่องนี้เป็น "เรื่องเลวร้าย"

จากข้อความที่ยกมานั้น เป็นตอนที่พ่อของสามพี่น้องหวนคิดถึงช่วงเวลาในวัยเด็กที่ตนเองได้ประสบ "เรื่องเลวร้าย" ที่เกิดขึ้นในปีนั้น คือผลกระทบจากสงครามที่ทำให้ประเทศญี่ปุ่นต้องเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ในปีนั้นเมืองฮิโรชิมาของญี่ปุ่นถูกถล่มด้วยระเบิดปรมาณู ซึ่งนับว่าเป็นระเบิดปรมาณูลูกแรกในประวัติศาสตร์โลกที่ทำให้คนทั่วโลกตกตะลึงกับความร้ายกาจโหดเหี้ยมของระเบิดนิวเคลียร์ ต่อมาก็มีปรมาณูลูกที่สองตามมาที่เมืองนางะซะชิ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นทำ

* สงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามแปซิฟิกเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่2 ตั้งแต่ ค.ศ. 1941-1945 บริเวณที่มีการทำสงครามครอบคลุมทั้งจีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และหมู่เกาะในแปซิฟิก

⁶ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 213.

ให้จักรพรรดิญี่ปุ่นตัดสินใจประกาศยอมแพ้สงคราม และนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงมากมายที่เกิดขึ้นภายในประเทศ*

เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงครั้งที่สาม เกิดขึ้นตอนที่สามพี่น้องเดินทางไปยังอนาคตแปดสิบปีข้างหน้า ลำต้นของต้นซุตะจิจิโดนเผาจากคำสั่งของทางการ แต่ก็มีต้นฉิอิที่งอกขึ้นใหม่แทนต้นเก่าที่ถูกเผาไป

—シイの木はなくなってるけど、場所はここだわ、とあかりは
いった。

倒れた幹の腐ったところから伸びで、一直線に並んでいたシイの若木の一本が、高い木になって、日ざしをさえぎっている。その茂りの下に、「三人組」はそれぞれの荷物をせおったり提げたりして立っていた。⁷

“ถึงแม้จะไม่มีต้นฉิอิแล้ว แต่ก็เป็นที่นี้แน่นอน” อะกะริกล่าว

มีต้นอ่อนของต้นฉิอิขึ้นเป็นแนวอยู่ตรงลำต้นที่หักโค่นไป และมีต้นหนึ่งสูงมาก บดบังแสงแดดเอาไว้ ได้ใบหนาของต้นไม้ สามพี่น้องต่างแบกหิ้วสัมภาระของตัวเองยืนอยู่

จากข้อความที่ยกมานั้นเป็นส่วนหนึ่งของสภาพในอนาคตที่สามพี่น้องได้พบเจอ แม้ว่าสิ่งที่ได้ไปพบเห็นจะมีสภาพที่เลวร้าย หากก็มีความหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เลวร้ายให้กลับมามีชีวิตได้ดังเช่นต้นซุตะจิจิพันปีที่ถูกเผาจนไม่เหลือ ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าการที่ต้นซุตะจิจิถูกเผาหมายถึงอนาคตที่มีมม การที่มีต้นฉิอิเติบโตขึ้นใหม่ก็หมายถึงความหวังที่สว่างไสวในอนาคตได้เช่นกัน

* ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1945 ขณะที่ญี่ปุ่นตกอยู่ในสภาพที่เสียเปรียบในการรบ ฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ได้ประชุมกันที่พอตส์ดัมและได้ออกประกาศพอสต์ดัม โดยผู้นำของประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรคือ สตาลินประธานาธิบดีทรูแมน และนายกรัฐมนตรีเชอร์ซิล ประกาศฉบับนี้เน้นถึงความต้องการของฝ่ายสัมพันธมิตรที่ต้องการให้ญี่ปุ่นยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข มีการอภิปรายถึงการเม็ตซ์จิกญี่ปุ่น ในที่สุดฝ่ายสัมพันธมิตรได้ตัดสินใจที่จะเบตสองลูกที่เมืองฮิโรชิมา และนะงะซะกิ อิทธิพลของระเบิดสองลูกนี้ทำให้ญี่ปุ่นยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข จักรพรรดิฮิโรฮิโตะได้ออกประกาศทางวิทยุให้ทหารญี่ปุ่นวางอาวุธ ซึ่งเป็นการประกาศยุติสงครามโลกครั้งที่สอง

⁷ 大江健三郎、『二百年の子供』、p. 230.

นอกจากต้นซุตะจิจิพันปีแล้ว ในเรื่องก็ยังมีรูปภาพที่แสดงให้เห็นถึงช่วงเวลากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน ได้แก่ ภาพโลกที่พ่อของสามพี่น้องवादเมื่อครั้งยังเด็ก ภาพสีน้ำของมุเมะซังที่ย่าवाद และภาพวาดหุบเขาในขนาดตของนักเรียนมัธยมต้น

ภาพแรกคือภาพวาดของโลก 「世界の絵」 [Sekai no e] ที่พ่อของสามพี่น้องवादเมื่อครั้งยังเด็กปรากฏในฉากต่อไปนี้

それがこの谷間と森の絵であることをわかった。東から西へ、谷間を流れる川。南側の岸から見て描いているとわかる川すじの通りの、家の列。北側の森木立のなかを見えたり隠れたりしながら、登って行く道。それはずっと続いて、森の北東の高みに離れ島のように小さい集落がある... 「中略」

— 「世界の絵」は日本列島を描いて…朝鮮半島も、台湾もカラフトの半分もいれて…そこから世界じゅうに「日の丸」がひろがっている、当時はそれで正解だったんだ。

パパは、谷間と森の言い伝えを描いて、先生に怒らせたのね。

8

รู้ได้เลยว่านั่นเป็นภาพของป่าและหุบเขา จากทิศตะวันออกถึงตะวันตกมีแม่น้ำไหลผ่านหุบเขา บ้านเรือนที่เรียงกันเลียบฝั่งแม่น้ำนั้นรู้เลยว่ามองจากฝั่งทางทิศใต้ ป่าทางทิศเหนือ นั้น มีถนนที่เป็นเนินอยู่ มองเห็นบ้าง ซ่อนอยู่หลังต้นไม้บ้างทอดยาวไปตลอด ตรงจุดสูงสุดของป่าด้านตะวันออกเฉียงเหนือ มีหมู่บ้านเล็ก ๆ ดูเหมือนเกาะที่อยู่ห่างไกล ...(...)

[ภาพของโลก] ที่ถูกต้องนั้นน่าจะต้องวาดเป็นหมู่เกาะญี่ปุ่น คาบสมุทรเกาหลี ได้หวั่น ครึ่งหนึ่งของเกาะซาคาลิน แล้วก็มีธงชาติญี่ปุ่นที่แผ่กว้างไปทั่วโลก

พ่อวาดรูปตำนานหุบเขากับป่า เลยทำให้ครูโกรธ

⁸ Ibid., pp. 54-55.

“ภาพวาดของโลก” ที่พ่อของสามพี่น้องวาดนั้น แท้จริงแล้วก็คือภาพของหุบเขาและป่าที่พ่อของสามพี่น้องอาศัยอยู่ ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพไม่ว่าจะเป็นแม่น้ำ ป่า หุบเขา ถนนหนทาง บ้านเรือน ต้นไม้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางป่าแห่งนี้ แสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่อาศัยและพึ่งพาธรรมชาติที่อยู่รอบตัวในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องของเทพเจ้าที่สถิตอยู่ตามสถานที่ธรรมชาติต่าง ๆ และความเชื่อเหล่านี้ก็ถูกถ่ายทอดสู่กันมาเรื่อย ๆ จนถึงยุคของสามพี่น้องด้วยนั่นเอง

ในขณะเดียวกันภาพวาดของโลกรูปนี้แสดงให้เห็นแนวคิดของโอเอะเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันกับความเชื่อในเรื่องตำนานเรื่องการกำเนิดของจักรวาลที่ว่า หมู่บ้าน = ประเทศ = จักรวาลใบเล็ก

ภาพต่อมาคือภาพสีน้ำของมุเมะซัง 「むめさんの水彩画」 [Mumesan no suisaiga] ซึ่งปรากฏในฉากต่อไปนี้

—女の子たちが西洋風の服に帽子をかぶってるでしょう？明治の初めのことなのよ。おばあちゃんは昔から家にある本の、写真を見て描いたんです。

日本から最初の女子留学生が五人、アメリカに送られたのね。アメリカ式の服装になった記念に撮った写真だと思うわ。この白い服のいちばん小さい女の子は、満八歳になるか、ならないかです。

おばあちゃんは、この女の子のことをむめさんと呼んで、尊敬していました。

留学から帰ると、日本の女子教育のもとを作った人ですからね。「中略」

ところが、谷間の家では、むめさんだけ特別だったんです。おばあちゃんの母親は、さくらという名前でした。むめはうめの古い書き方ね。⁹

พวกเด็กผู้หญิงใส่เสื้อผ้าแบบตะวันตกและสวมหมวกไซ้ไหม? นั่นเป็นช่วงเมจิตอนต้น ย่าดูรูปจากหนังสือที่มีอยู่ในบ้านตั้งแต่สมัยก่อน แล้ววาดออกมา

⁹ Ibid., pp. 165-166.

นักเรียนหญิงรุ่นแรกๆ ที่ไปเรียนอเมริกา มีห้าคน รูปนี้ น่าจะถ่ายเพื่อเป็นที่ระลึกจากการใส่เสื้อผ้าแบบอเมริกัน เด็กผู้หญิงตัวเล็กที่สุดในชุดสีขาว อายุเต็มแปดขวบแล้วหรือยังก็ไม่รู้

ย่าเรียกเด็กผู้หญิงคนนี้ว่า มุเมะซัง ย่านับถือเธอ เพราะหลังกลับจากการไปเรียนที่ต่างประเทศ เธอเป็นคนที่สร้างรากฐานการศึกษาของโรงเรียนสตรีซึ้น (...)

แต่ที่บ้านในหุบเขานี้ มุเมะซัง เท่านั้นที่เป็นคนพิเศษ แม่ของย่าชื่อว่า ซะกุระ ส่วนมุเมะเป็นวิธีเขียนแบบเก่าของคำว่า อุเมะ

ภาพสีน้ำของมุเมะซังที่ยาวาด แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของการศึกษาในญี่ปุ่นที่ก้าวเข้าสู่สมัยใหม่* อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาที่ย่างเข้าสู่ยุคเมจิตอนต้น ช่วงที่ญี่ปุ่นเริ่มเปิดประเทศ มีการพัฒนาการศึกษามากขึ้น อัตราการรู้หนังสือของคนในประเทศเพิ่มขึ้น มีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิเกิดขึ้นหลายครั้ง รวมถึงการเรียกร้องสิทธิสตรีด้วย โดยบุคคลที่มีความโดดเด่นในเรื่องดังกล่าวคือ ทซุตะ อุเมะโกะ (มุเมะซัง) ที่เดินทางกลับมายังประเทศญี่ปุ่นในปี 1982 หลังจากเดินทางไปศึกษาที่สหรัฐอเมริกา เธอตั้งวิทยาลัยสำหรับสตรีซึ้น ซึ่งปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยทซุตะ 「津田塾大学」 [Tsudajuku Daigaku]

ภาพต่อมาคือภาพวาดของนักเรียนมัธยมต้น 「中学生らの絵」 [Chuugakusei no e] ซึ่งปรากฏในฉากต่อไปนี้

岩鼻のあとがくぼんでいるところに、急な階段のかたちの発射台が建てられている。そこに長ながとよりかかった宇宙ロケットの丸窓から、子供が不安そうな顔をのぞかせている。それを描いた女子中学生に、あかりは共感した。

カッチャンが、掛かってる絵を三枚、手前に並べかえた。やはり森のくぼみにそって建てられているので、覆いをした階段のよ

* ในที่นี้หมายถึงช่วงเมจิตอนต้น (สมัยเมจิเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1868-1912) เพื่อพัฒนาประเทศญี่ปุ่นให้เจริญเท่าเทียมกับชาติตะวันตก ในตอนต้นสมัยเมจิรัฐบาลญี่ปุ่นได้พยายามปรับปรุงประเทศในทุก ๆ ด้าน โดยเลือกรับรูปแบบจากประเทศต่าง ๆ ทางตะวันตก มาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิม และปรับให้เข้ากับสังคมญี่ปุ่น

うな温室。その低いところに見えるトマトの木の根方を、切っている子供。

—ノコギリを持った子供は、みんな同じロゴのTシャツを着てるのね。

カッチャンがモデル？

あかりがそうたずねたのは、泳いだ後カッチャンが着かえたTシャツにも「1864-2064」という黒いロゴがついてたからだ。

「中略」

—「三人組」としても、そのためにいくらか協力してるはずだしね、と朔はいった。

「逃散」二百年クラブが描いた絵のように、森の上には空中都市が浮かんで、谷間とエスカレーターでつながってたりはしないと思うけどさ。

ずっとその大きい絵を見ていた真木が、

—この絵のなかのどこに行きますか？とたずねた。¹⁰

ตรงชะง่อนหินที่ยุบตัวลงนั้น มีฐานยิงจรวดที่รูปร่างคล้ายบันได ที่ตรงนั้น มีเด็ก ที่แนบใบหน้าวิตกกังวลกับหน้าต่างทรงกลมของจรวดที่วางยาวบนฐานยิง อะกะริมีความรู้สึกเช่นเดียวกันกับเด็กนักเรียนหญิงมัธยมต้นที่วาดรูปนี้

คัตจังกำลังจัดเรียงรูปที่แขวนอยู่สามรูปให้มาอยู่ด้านหน้า เรือนเพาะชำที่สร้างขึ้นตามบริเวณป่าที่ยุบลงถูกปกคลุมไว้เหมือนชั้นบันได ทางด้านล่างมองเห็นเด็กกำลังตัดรากของต้นมะเขือเทศ

“เด็กที่ถือเลื่อยอยู่ สวมเสื้อที่มีโลโก้เหมือนกัน คัตจังเป็นแบบไซ้ใหม่”

อะกะริเอ่ยถามเพราะเห็นเสื้อยืดที่คัตจังเปลี่ยนหลังว่ายน้ำเสร็จก็มีโลโก้เขียนไว้ว่า 1864-2064 เหมือนกัน (...)

“ในฐานะ “สามพี่น้อง” ก็สมควรต้องให้ความร่วมมือด้วย” ชะกุกกล่าว

“เพื่อไม่ให้(หุบเขาในอนาคต)เป็นเหมือนกับภาพวาดของชมรม”

อพยพ”สองร้อยปี ที่เหนือป่ามีเมืองลอยอยู่บนฟ้า หรือมีบันไดเลื่อนเชื่อมต่อกันกับหุบเขา”

มะกิที่มองดูรูปใหญ่อยู่ตลอดเวลาถามขึ้นว่า

“เราจะไปตรงไหนในรูปนี้?”

¹⁰ Ibid., pp. 224-229.

ภาพวาดของนักเรียนมัธยมต้นเกี่ยวกับหุบเขาในอนาคต เป็นภาพวาดที่เด็กนักเรียนคาดเดากันว่าในอนาคตหุบเขาแห่งนี้ หมู่บ้านกลางป่าที่พวกเขาอาศัยอยู่จะมีสภาพเป็นอย่างไร ซึ่งจากภาพที่เด็กนักเรียนวาด กับสิ่งที่สามพี่น้องได้ข้ามเวลาไปเจอนั้น ไม่ค่อยจะมีความแตกต่างกันมากนัก หุบเขาในอนาคตกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการทำการเกษตร เปลี่ยนเป็นสังคมที่ถูกรุกรานด้วยอำนาจของโรงงานและเครื่องจักรกล เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่มากขึ้น และวิถีแห่งการเกษตรก็ถูกทำลาย

จากภาพวาดทั้งสามที่ปรากฏในเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาและเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กันกับสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ ภาพวาดของโลกแสดงให้เห็นความเชื่อเรื่องต้นกำเนิดของประเทศญี่ปุ่นที่ถ่ายทอดผ่านทางตำนานหุบเขาและป่า ในส่วนนั้นนอกจากแสดงให้เห็นเรื่องต้นกำเนิดญี่ปุ่นแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าโอเอะให้ความสำคัญกับตำนานเล็ก ๆ ของหุบเขาที่อยู่ห่างไกลมากกว่าตำนานเทพเจ้าที่ให้กำเนิดญี่ปุ่นตามที่มีการจดบันทึกไว้ ส่วนภาพวาดสีน้ำของมุเมะซังแสดงให้เห็นช่วงเวลาประเทศญี่ปุ่นก้าวสู่ความเปลี่ยนแปลง เป็นญี่ปุ่นในยุคปัจจุบัน ช่วงที่มีการเปิดประเทศ รับเอาความรู้จากประเทศทางตะวันตก มาพัฒนาประเทศตนเองให้เจริญก้าวหน้า และสุดท้ายภาพวาดของนักเรียนมัธยมต้น เป็นภาพในอนาคตที่คาดว่าจะสามารถเกิดขึ้นได้หากประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นอย่างที่เป็นอยู่ในตอนนี้

ผู้วิจัยเห็นว่าภาพวาดทั้งสามที่โอเอะนำเสนอผ่านผลงานเรื่องนี้ จะช่วยให้ผู้อ่านสัมผัสกับเรื่องราวได้อย่างลึกซึ้ง เพราะส่วนหนึ่งคือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ กล่าวได้ว่าโอเอะกำลังสะท้อนภาพความจริงที่เคยเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น สังคมญี่ปุ่น และอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตของประเทศญี่ปุ่นให้กับผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สามารถเป็นไปได้ให้เกิดขึ้น

5.3 อดีตและอนาคต

ความแตกต่างของมิติเวลาระหว่างช่วงในอดีตกับอนาคตนั้น สามารถมองผ่านลักษณะทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีในแต่ละช่วงเวลาได้ กล่าวคือ ในเรื่องนี้โอเอะสร้างฉากหลังของเรื่องโดยอาศัยความต่างของมิติเวลานำเสนอเรื่องราวที่แตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละมิติเวลานั้นก็จะมีลักษณะทางสังคม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน แต่ในขณะเดียวกันก็มีความคล้ายคลึงและอาศัยช่วงเวลาอีกจุดหนึ่งเป็นตัวกลางในการเชื่อมมิติเวลาที่แตกต่างทั้งสองเข้าด้วยกัน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการใช้เรื่องของมิติเวลาเข้ามาแสดงให้เห็นถึงอำนาจของกลุ่มชายขอบ

ด้วย โดยความสัมพันธ์ระหว่างมิติเวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบนั้น ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

สำหรับในส่วนนี้ผู้วิจัยจะขอแยกออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ช่วงเวลาในอดีตและช่วงเวลาในอนาคต โดยจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นในสองช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ต่างกันถึงสองร้อยปี ในสถานที่แห่งเดียวกัน แต่แตกต่างในเรื่องเวลา

5.3.1 อดีต

ดังที่ได้เขียนถึงในบทที่ 4 วัฒนธรรมชนบทและวัฒนธรรมเมืองใหญ่แล้วว่า เหตุการณ์ในเรื่องนี้แทบจะทั้งหมดเกิดขึ้นในหุบเขากลางป่า สถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งความทรงจำในวัยเด็กของโอเอะ อาจกล่าวได้ว่า เขาเขียนภาพของสถานที่แห่งนี้มาจากความทรงจำในอดีต และการเลือกใช้ป่า และหุบเขามาเป็นสถานที่ที่เกิดเรื่องราวมหัศจรรย์มากมายนั้นอาจเป็นไปได้ว่า ป่าเป็นสถานที่ซึ่งดำรงอยู่เหนือช่วงเวลาต่าง ๆ ได้นั่นเอง¹¹ ดังนั้นการที่จะเดินทางไปยังช่วงเวลาต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงสิ่งใดนั้น ต้องอาศัยความเชื่อในเรื่องของพลังแห่งป่า ซึ่งเป็นที่สถิตของเทพเจ้า

5.3.1.1 สภาพสังคม บ้านเมือง

ย้อนเวลากลับไปในอดีตเมื่อ 120 ปีก่อน สามพี่น้องได้พบกับ เมะอิซุเกะซัง เด็กหนุ่มผู้นำในการอพยพ ช่วงเวลาดังกล่าวนั้นหากอ้างอิงตามประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคสมัยที่การปกครองของรัฐบาลโทะกุงะวะกำลังเสื่อมถอย พวกชาวนาถูกกดขี่จากกฎข้อบังคับต่าง ๆ เช่น การถูกรัฐบาลบังคับเก็บภาษีต่าง ๆ นอกจากเก็บภาษีพืชผลถึงร้อยละ 50-70 แล้วยังเก็บภาษีประตุและภาษีหน้าต่างอีกด้วย อีกทั้งรัฐบาลยังออกกฎหมายห้ามชาวนาทิ้งถิ่นในปี 1712 ห้ามชาวนาโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทำให้ชาวนาไม่สามารถเปลี่ยนอาชีพและที่อยู่อาศัยที่แร้นแค้นได้ เพิ่มด้วยภัยธรรมชาติอย่างหนักในค.ศ. 1830-1850 (โดยเฉพาะมีการบันทึกประวัติศาสตร์ความอดอยากขาดแคลนของญี่ปุ่นในค.ศ. 1833-1837 ไว้) นอกจากนี้ระบบเกษตรแบบเร่งรัดก็ทำให้ชาวนาต้องดิ้นรนมากขึ้นจึงเกิดการจลาจลของชาวนานับพันครั้ง การใช้กำลังปราบกบฏชาวนาอยู่เสมอเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลโชกุนอ่อนแอลง¹²

¹¹ 張文穎 (チョウブンエイ・Zhang Wen Ying) . トボスの呪力 大江健三郎と中上健次. 2002. P. 99

¹² ศาสตราจารย์เพ็ญศรี กาญจนมัย. ญี่ปุ่นสมัยใหม่. หน้า 82

ผลจากภาวะสงครามทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีอย่างเข้มงวด เมื่อชาวนาไม่สามารถจ่ายภาษีได้ จึงตัดสินใจทำการอพยพไปยังเมืองอื่น แต่ว่าการอพยพของชาวบ้านในครั้งนี้จะทำให้รัฐบาลขาดรายได้จำนวนมหาศาล ทางรัฐบาลจึงส่งทหารไปขัดขวางการอพยพดังกล่าว ดังข้อความที่ปรากฏในเรื่อง

谷間を流れる川が、もっと大きい川に合流して海に向かう道すじに、平野がひろがっている。しだいに水田の規模も大きくなる。豊かな米の収穫のある土地で、村々の農民の数も多い。ところが不作が続くと、そこを支配する藩に年貢米をおさめることが苦しくなる。それでも藩の取り立てがきびしいと、農民たちは生活してゆくことができない。

この谷間まで川に沿って登り、南へ山越えすると、もっと豊かな土地がある。税の取り立てもゆるやかな藩が支配している。そこで、老人から子供たちまで、村に住んでいる農民たちみんなが、逃げ出して新しい土地に移ろうとする。

その「逃散」が、道すじの村の農民も仲間にして、さらに大きい数になって登って来る。そして川ぞいの道の行きどまりの、この谷間の村で準備を終えて、けわしい道のりの山越えに移ろうとする。

「中略」しかし、逃げて来る農民たちは、藩の軍隊に追いかけてられているんだよ。その人たちからさ、この谷間の者は、藩に協力して自分たちに反対するのかと疑われるかもしれない。「中略」

そこで働いたのが、まだ子供だったメイスケさん、子供でもすぐれた力のある、「童子」といわれた。食事できるようにしたり、寝る場所を準備したり、元気を取り戻した「逃散」が、平和に立ち去ってくれるように¹³

แม่น้ำที่ไหลผ่านหุบเขาไหลลงสู่แม่น้ำสายใหญ่ มุ่งสู่ท้องทะเล ท้องทุ่งแผ่กว้าง นาดำคอรย ๆ ใหญ่ขึ้นตามลำดับ บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่ปลูกข้าว ได้อุดมสมบูรณ์ จึงมีชาวนาตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวนมาก แต่เมื่อผลผลิตไม่ดีติดต่อกันหลายปี การใช้ข้าวจ่ายเป็นภาษีแก่แคว้นจึงลำบาก ถึงอย่างนั้นแคว้นก็ยังเก็บภาษีอย่างเข้มงวด ชาวนาจึงใช้ชีวิตต่อไปไม่ได้

¹³ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 51-53.

ถ้าเลียบแม่น้ำขึ้นมาถึงหุบเขาแล้วข้ามภูเขาไปทางใต้ก็จะพบพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ขึ้น เป็นแคว้นที่เก็บภาษีไม่เข้มงวด ดังนั้น ตั้งแต่เด็กจนถึงคนแก่ ชาวนาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทุกคน จึงหนีไปสู่อินฐานใหม่

ใน “การอพยพ” มีชาวนาจากหมู่บ้านตามเส้นทางเข้าร่วมด้วย ผู้เดินทางจึงเพิ่มมากขึ้น หลังหยุดเตรียมพร้อมที่สุดเส้นทางเลียบแม่น้ำในหมู่บ้านกลางหุบเขาแล้ว ก็จะเดินทางข้ามภูเขาสูงชันต่อไป

(...) แต่พวกชาวนาที่หนีมา ถูกพวกทหารของแคว้นไล่ตาม คนในหุบเขานี้อาจจะถูกคนเหล่านั้นสงสัยว่าร่วมมือกับแคว้นของตนเพื่อต่อต้าน พวกเขาก็เป็นได้(...)

ในตอนนั้นคนที่มึบเทาที่คือเมะอิซุเกะซังที่ยังเด็ก ซึ่งถูกเรียกว่า “โดจิ” ถึงแม้ว่าจะเป็นเด็กแต่ก็มีความสามารถที่ยอดเยี่ยม ทั้งจัดหาเสบียงอาหาร ที่หลับที่นอน รวมถึงทำให้กลุ่มผู้อพยพมีเรี่ยวแรงเพื่อเดินทางต่อได้อย่างสงบ

จากข้อความด้านบนจะเห็นได้ว่า สภาพสังคมในอดีตที่ปรากฏในเรื่องนี้นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น และผู้เขียนก็นำเสนอจุดนี้เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความสมจริงของเรื่องราว ภาระหนึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่าภาพในอนาคตที่ผู้เขียนสร้างขึ้นนั้น ก็อาจกลายเป็นภาพที่เกิดขึ้นจริงได้เช่นเดียวกัน หากในช่วงเวลาปัจจุบันนี้ ยังคงสภาพชีวิต และสังคมที่เป็นอยู่ไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลงแก้ไข

นอกจากความเป็นไปในสังคมแล้ว ในวรรณกรรมเรื่องนี้ยังสะท้อนภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านในสมัยก่อนให้เห็นด้วย จากข้อความที่ปรากฏต่อไปนี้

谷間を見おろすと、どの家からも白い煙があがっていた。川すじの大きい通りには、昨日はなかった黄土色の三角形のものが、きゅうくつなほどたくさん並んでいた。
木の枝か、竹で作った骨組に、むしろをかけたものようだ。

14

¹⁴ Ibid., p. 78.

เมื่อมองลงไปในหุบเขาก็มองเห็นบ้านทุกหลังมีควันสีขาวลอยขึ้น ถนนใหญ่เลียบบแม่น้ำที่ไม่มีอะไรเมื่อวาน กลับมีของรูปสามเหลี่ยมสี่ดินเหลืองเรียงอยู่มากมายจนน่าอึดอัด ดูเหมือนจะเป็นเสื่อฟาง ที่คลุมลงบนโครงที่ทำจากกิ่งไม้หรือไม้ไผ่ไผ่

จากประโยคด้านบนแสดงให้เห็นว่าสภาพสังคมในอดีตนั้น มีเพียงภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน ไม่มีอุตสาหกรรมหรือภาพของเทคโนโลยีปรากฏอยู่เลย กล่าวคือเป็นสภาพสังคมที่คนในหมู่บ้านใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ ชาวบ้านในอดีตนั้นนิยมอาศัยอยู่ริมแม่น้ำเพราะสามารถใช้ประโยชน์จากแม่น้ำได้เต็มที่ และการสร้างที่อยู่อาศัยก็จะสร้างด้วยไม้เพราะเป็นวัสดุธรรมชาติที่หาได้ทั่วไป

5.3.1.2 สภาพป่า

สภาพของป่าที่สามพี่น้องเดินทางย้อนเวลากลับไปได้พบเห็นนั้น เป็นป่าที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ มีความสวยงามของธรรมชาติอยู่เต็มเปี่ยม ดังข้อความที่ปรากฏดังต่อไปนี้

さっきまで薄暗かったところも、いまは谷間全体に日があって、光っている川が遠くまで見えた。その岸の林は紅葉で赤あかとしていた。¹⁵

ขณะนี้แดดส่องทั่วหุบเขา รวมทั้งบริเวณที่เคยมืดสลัว แม่น้ำเป็นประกายระยิบระยับสุดสายตา ป่าริมฝั่งแม่น้ำ ไบไม้เปลี่ยนเป็นสีแดงแล้ว

メイスケさんと「三人組」が、いったん杉林の暗いなかに入り、そこを抜けると、坂道がゆるやかになった。左側に谷間が見えた来て、それはしだいに道のすぐ下を流れるようになった。道はばも広くなった。そして、川すじの大きい道が見えて来た。

道に行きあたった谷川は、石を組んでアーチにしたトンネルをくぐり、大きい川に落ちている。あかりたちが歩いて来た道の行

¹⁵ Ibid., p. 65.

きどまりに、小さな広場があった。はしには、谷川へ降りる敷石の段々がある。広場には大きい木が一本立っていて、高みを見上げると明るい黄緑の葉が茂っていた。¹⁶

เมะอิซูเกะซังกับ “สามพี่น้อง” เดินเข้าไปในเงามืดของป่าสน พอเดินทะลุออกมา ทางบนเนินชันก็เริ่มลาดลง เห็นลำธารอยู่ด้านซ้าย ลำธารไหลเรื่อยไปทางถนนด้านล่าง มองเห็นถนนนั้นแคบ ๆ กว้างขึ้นกลายเป็นถนนสายใหญ่เรียบแม่น้ำ

ลำธารไหลไปถึงถนน ลอดอุโมงค์หินโค้งสู่ม้าน้ำใหญ่ สุดทางที่สามพี่น้องเดินมามีลานเล็ก ๆ ริมลานวางก้อนหินไว้เป็นขั้นบันไดสำหรับเดินลงลำธาร บริเวณลานมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง เมื่อแหงนมองก็เห็นใบสีเขียวเหลืองสดใสนานาแน่น

5.3.2 อนาคต

จากสภาพสังคมญี่ปุ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน (ซึ่งหมายถึงค.ศ.1984 ตามท้องเรื่อง) ญี่ปุ่นได้ผ่านเหตุการณ์ที่เลวร้ายหลายต่อหลายครั้ง ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าไอเอะน่าสภาพสังคมเลวร้ายที่เคยเผชิญในอดีตที่ผ่านมาไปต่อยอด แล้วสร้างภาพเลวร้ายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ญี่ปุ่นหลังแพ้สงครามอยู่ภายใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกา ในระยะแรกสหรัฐอเมริกามีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่สงบและมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ในระยะนี้สหรัฐอเมริกาได้ลิดรอนปัจจัยต่าง ๆ ที่เล็งเห็นว่า เป็นสาเหตุให้ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศที่รุกรานประเทศอื่น ในสงครามโลกครั้งที่สอง เช่น ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเมจิและประกาศรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1946 ยกเลิกพระราชกำหนดของจักรพรรดิเกี่ยวกับการศึกษา ยกเลิกศาสนาชินโตเป็นศาสนาประจำชาติ และยกเลิกไซบัตสุ* เป็นต้น¹⁷

5.3.2.1 สภาพสังคม บ้านเมือง

¹⁶ Ibid., p. 84.

* เป็นการรวมตัวกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทเล็กก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อผูกขาดสินค้าบางประเภท ความสัมพันธ์ของบริษัทเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติ

¹⁷ สุรางค์ศรี ดันเสียงสม. ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่. (กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551)

สภาพความเป็นอยู่ของคนในอนาคตจะแตกต่างจากในอดีตอย่างสิ้นเชิง ในอนาคตทุกอย่างเต็มไปด้วยเทคโนโลยี และความสะดวกสบายก็กลายเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ดั่งข้อความที่ปรากฏต่อไปนี้

国道まで森から崖の突き出した片側は知ってるとおりでけれど、川の側はすっかり変っていた。民家がすべて取りはらわれ、広げられた国道と堤防の間は、ずっとコンクリートの平面になっている。とびとびに乗用車が置かれているのを見ると、そこは駐車用のスペースなのだ。

そしてやはり大きくなった橋の向こうに、いまは中学校じゃなく、空港にある格納庫に似た倉庫が立ち並んでいる。そこから上の斜面には、東京の郊外でよく見るコンドミニウムが並んでいた。

18

ด้านที่เป็นหน้าผาซึ่งชะงักเงื้อมจากป่าจนถึงทางหลวงแผ่นดิน ยังคงลักษณะเดิม ส่วนด้านหน้าแม่น้ำเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง บ้านเรือนถูกรื้อออกหมด พื้นที่ระหว่างทางหลวงซึ่งถูกขยายออกไปกับเขื่อนริมแม่น้ำกลายเป็นพื้นที่คอนกรีตราบ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลจอดอยู่กระจัดกระจาย ทำให้รู้ว่าบริเวณนั้นคือส่วนของลานจอดรถ

อีกฟากหนึ่งของสะพานซึ่งมีขนาดใหญ่ขึ้น เวลานั้นไม่ใช่โรงเรียนมัธยมต้นอีกต่อไปแล้ว แต่มีโกดังเก็บของคล้ายโรงเก็บเครื่องบินในสนามบินเรียงรายกันอยู่จากบริเวณนั้นคอนโดมิเนียมที่เห็นบ่อย ๆ ตามซานเมืองโตก็เรียงเป็นแถวอยู่บนลาดเนินตอนบน

นอกเหนือจากความเจริญของเทคโนโลยีแล้ว ความเปลี่ยนแปลงอีกมากมายก็เกิดขึ้นในหุบเขาและหมู่บ้านกลางป่าเช่นกัน ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมกลายเป็นอุตสาหกรรม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในอนาคตก็มีความหลากหลายของเชื้อชาติมากขึ้น คนญี่ปุ่นหลายครอบครัวอพยพย้ายถิ่นฐานไปปักหลักในต่างประเทศ และมีชาว

¹⁸ 大江健三郎、『二百年の子供』、pp. 247-248.

ต่างประเทศมากมายที่ย้ายมาปักหลักในญี่ปุ่น ภาษาที่ใช้ก็มีความเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นภาษาแบบผสมผสาน รูปแบบการดำเนินชีวิตก็ไม่เหมือนเดิม

この土地から海外に移住した人の二世か、三世なのカッ？ 県の
ルーツ訪問プログラムで来てたのカッ？

谷間でネー、厄介なことがあったら、連絡してみないカッ？
(中略)

子供と犬が道を歩いてだけで、厄介なことが起こるような世
の中だったら、どうする？ 話し方のアクセントも変わってたし¹⁹

(พวกเธอ)เป็นลูกหลานของคนที่ย้ายไปอยู่ต่างประเทศใช่ไหม มาตาม
กำหนดเยี่ยมบรรพบุรุษที่จังหวัดไซไซไหม

ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นที่หุบเขานี้ล่ะก็ ลองติดต่อเราดูไหม

ถ้านี่เป็นโลกที่แม้แต่เด็กเดินไปบนถนนกับหมายังเกิดอันตรายได้ จำทำ
ยังไงล่ะ สำเนียงการพูดก็แปลก ๆ ด้วย

จากประโยคด้านบนแสดงให้เห็นว่า ในภาษาและการพูดของคนญี่ปุ่นในอนาคตนั้น มีการใช้คำที่มาจากต่างประเทศ และเลียนแบบสำเนียงของต่างประเทศ เช่น การพูดลงท้ายประโยคด้วยคำว่า คะทึซุ 「カッ」 [Katsu] ซึ่งแสดงลักษณะประโยคว่าเป็นประโยคคำถาม หรือใช้คำผสมผสานอย่าง เค็นโนะรุทึซุ 「県のルーツ」 [Ken no rûtsu] แปลว่า บรรพบุรุษที่จังหวัด เรียกได้ว่าเป็นการนำเอาภาษาต่างประเทศมาผสมผสานกับภาษาญี่ปุ่นจนกลายเป็นภาษาใหม่ ยิ่งไปกว่านั้นสภาพสังคมในอนาคตก็เป็นสังคมที่ไม่ค่อยสงบสุข ถึงแม้จะมีการพัฒนาที่รวดเร็วของเทคโนโลยี แต่ก็ดูเหมือนว่าธรรมชาติซึ่งควรจะเป็นสิ่งสำคัญที่แท้จริงของคนในหมู่บ้านก็ค่อย ๆ เสื่อมสภาพลงไป เห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

あの大建築を見ると谷間まで超現代的というか、. . . つまり未
来的になってるね。

しかし、あんな大規模な設備でトマトの水栽培をしても、ペイ
しないと思うんだ。

¹⁹ Ibid., pp. 233-234.

電子産業のコンビナートじゃないの？倉庫も従業員宿舎もあったしね。川すじの道路脇が駐車場なら、車で働きに来てる人も多
いはずだよ。²⁰

พอมองอาคารใหญ่เนี่ยก็รู้สึกว่แม่แต่ที่หุบเขานี้ก็ล้ำสมัยไปมาก หรือ
ก็คือดูเป็นแบบอนาคตนะ

แต่ว่าถึงจะใช้เครื่องมือขนาดใหญ่ปลุกมะเขือเทศในน้ำ ก็คงไม่คุ้ม
หรอก

นี่ไม่ใช่ในคิมอูตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์หรือ ก็มีทั้งที่เก็บของ ทั้งที่พัก
พนักงาน ถ้าถนนตรงเรียบแม่น้ำเป็นที่จอดรถละก็ จะต้องมีคนขับรถมา
ทำงานเยอะแน่ ๆ

ข้อความที่ยกมาด้านบนเป็นภาพของสังคมในอนาคตที่สามพี่น้องได้พบเห็น แต่ในสถานที่
เดียวกันในช่วงเวลาอดีตนั้นีภาพที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบให้เห็นความ
แตกต่าง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

สภาพสังคมในอดีตนั้น มีเพียงภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน ไม่มีอุตสาหกรรม
หรือภาพของเทคโนโลยีปรากฏอยู่เลย กล่าวคือเป็นสภาพสังคมที่คนในหมู่บ้านใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลาง
ธรรมชาติ ปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ ในขณะที่ประโยคตัวอย่างก่อนหน้านี ที่กล่าวถึงสภาพของ
สังคมในอนาคตกลับเป็นไปในทางตรงข้าม จนกล่าวได้ว่าการใช้ชีวิตแบบที่ปรับตัวให้เข้ากับ
ธรรมชาติของคนในหมู่บ้านนั้น ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นการสร้างให้มนุษย์เป็น
ศูนย์กลางแล้วปรับเปลี่ยนธรรมชาติเพื่อให้เข้ากับความต้องการของมนุษย์แทน ซึ่งต่างกับในอดีตที่
ธรรมชาติเป็นศูนย์กลางให้มนุษย์ปรับตัวเข้าหา

5.3.2.2 สภาพป่า

ในอนาคตที่สามพี่น้องข้ามเวลาไปนั้น สภาพป่าไม่ถูกทำลายจนย่อยยับ มีเทคโนโลยีที่
ทันสมัยเข้ามาแทนที่ความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ของป่า ดังข้อความที่ปรากฏต่อไปนี้

それも、森の廢墟にさ！

²⁰ Ibid., p. 241.

あかりも、あたりを見まわして、あつけにとられた。目の前には直径五、六メートルのなべのようなくぼみがあって、焼け焦げた太い根株が転がっている。それでも、右億に見慣れた岩があって湧き水がしたたり落ちていた。²¹

“นั่นมันซากป่าแท้ ๆ”

อะกะริมองไปรอบ ๆ แล้วก็ตกตะลึงเหมือนกัน ตรงหน้ามีรอยดินยุบลงไป เหมือนหม้อมีเส้นผ่านศูนย์กลางห้า-หกเมตร มีต้นไม้ใหญ่ที่ถูกเผา กลิ้งอยู่เกลื่อน แต่ลึกเข้าไปทางด้านขวาก็ยังมีก้อนหินขนาดใหญ่ค้ำคาน มีน้ำผุดหยดลงมา

และในหน้าต่อไปนี้

「三人組」がくだって行く林道の両側は、恐ろしいほど大きい木立になっていた。とくに奥の方は、太い木が倒れたり斜めになっていたりして、見通しが悪かった。道の両側に長い丸太が幾本も並べられていたが、地面に接している部分が腐り始めているものもあった。(中略)

そこを通り抜けると、今度は覚えているよりガラんとした谷間が見えて来た。しかもその全体がコンサートホールになったように、音楽が鳴り響いた。トランペットの音、弦の合奏とティンパニーの連打。二〇六四年の世界に行くとした時、真木がかけてくれた曲だ。²²

สองฟากถนนในป่าที่ “สามพี่น้อง” เดินลงไป กลายเป็นหม้อไม้ใหญ่จนดูน่ากลัว โดยเฉพาะส่วนที่อยู่ลึกเข้าไป มีต้นไม้ใหญ่ล้มบ้าง เอนบ้างจึงมองอะไรไม่เห็น ทั้งสองฟากมีซุงท่อนยาวหลายท่อนเรียงราย ที่ติดพื้นดินบางท่อนเริ่มผุแล้ว (...)

พอผ่านพื้นที่บริเวณนั้น จึงมองเห็นหุบเขาเว้งกว้างกว่าที่เคยจำได้นอกจากนั้น ทั้งหุบเขายังมีเสียงดนตรีดังกระหึ่มราวกับห้องแสดงดนตรี ทั้งเสียงทรัมเป็ต เสียงบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และ

²¹ Ibid., p. 240.

²² Ibid., pp. 245-246.

เสียงกลองดังติดต่อกันเป็นเพลงที่มากเปิดให้ฟังตอนที่ตกลงใจว่าจะ
เดินทางไปยังโลกในปี 2064

สภาพป่าในอนาคตนั่นแตกต่างในอดีตและปัจจุบันอย่างสิ้นเชิง ในอนาคตป่าถูกทำลายจน
ทรุดโทรม กลายเป็นซากปรักหักพัง พื้นที่ของป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์ด้วยต้นไม้ถูกแทนที่ด้วยโรงงาน
อุตสาหกรรม วิถีชีวิตของคนที่เคยพึ่งพาเกษตรกรรม เปลี่ยนรูปแบบไป

ภาพของป่าที่โอบอ้อมน่านใจผ่านสภาพในอนาคตนั่น สะท้อนถึงแนวคิดเรื่องการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติที่โอบอ้อมน่านใจถึงผู้อ่าน มนุษย์ยังคงต้องใช้ชีวิตด้วยการพึ่งพาธรรมชาติ
ดังนั้น สิ่งที่มีมนุษย์ที่อยู่ในช่วงเวลาปัจจุบันควรทำเพื่อไม่ให้ธรรมชาติถูกทำลายเหมือนภาพใน
อนาคต คือการช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อม ไม่ใช่แค่การป้องกันหรือแก้ไข แต่ควรรักษาเอาไว้ให้คง
อยู่ต่อไปด้วยเช่นกัน

3.3 อดีตกับอนาคต

เมื่อเปรียบเทียบภาพของอดีตและอนาคตจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยมี
สิ่งที่เชื่อมโยงช่วงเวลาทั้งสองเข้าด้วยกันคือปัจจุบัน ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาทั้งสามส่วน
อดีต ปัจจุบัน อนาคต สิ่งที่โอบอ้อมน่านใจถึงผู้อ่าน และต้องการแสดงให้เห็นความสำคัญมากที่สุด
คือ ช่วงเวลาปัจจุบัน เพราะว่าเวลาในอดีต เป็นช่วงที่ผ่านไปแล้วไม่สามารถเอากลับคืนมาได้ เห็น
ได้จากกฎของยานข้ามเวลาคนฝันตอนที่สามพี่น้องย้อนไปในอดีต

—タイムマシンを考えた人たちの作った約束があるんだ。五十年前の世界に行ってみると、今の社会で悪い権力者になってる男がさ、まだ弱い子供なんだ。だからといって、そいつをあらかじめ始末してはいけない…²³

มีข้อตกลงที่คนสร้างยานข้ามเวลาคิดขึ้น นั่นคือถ้าเดินทางย้อนเวลา
ไปยังโลกห้าสิบปีก่อนหน้า เจอคนไม่ดีในตอนที่ยังเป็นเพียงเด็กอ่อนแอ
อยู่ก็ห้ามทำอะไรเด็ดขาด

²³ Ibid., p. 30.

จากข้อความที่ยกมาเห็นได้ว่า แม้สามพี่น้องจะสามารถเดินทางย้อนเวลาไปยังในอดีตได้ และแม้จะรู้ว่าใครที่เป็นต้นเหตุให้ปัจจุบันไม่ดี ก็ไม่สามารถทำการแก้ไขเรื่องราวในอดีตเพื่อให้ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงได้ เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ผ่านไปแล้ว เป็นสิ่งซึ่งไม่สามารถทำการแก้ไขได้อีก แต่ในขณะที่ยวกันอนาคตก็เป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึงและไม่ได้ถูกกำหนดแน่นอนตายตัว จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นไม่จำเป็นต้องไปหวาดกลัว หรือหวั่นวิตกเกินไป

เห็นได้จากกฎยานข้ามเวลาของคนที่ส่งข้อสุดท้ายตอนที่สามพี่น้องเดินทางไปในอนาคต แล้วเจอกันสิ่งที่ไม่ค่อยดี ทั้งสามคนก็ไม่ได้เอามาเล่าให้อะระตะกับคัตจังฟัง เนื่องจากอนาคตยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังข้อความต่อไปนี้

夏休みの冒険以来、朔は慎重になっていた。これまでに未来の森と谷間の様子を新とカッチャンに報告はしていたけれど、真木がいなくなった時のことと、千年もの子供たちの集会のことは話さないできた。

はじめの方は、思い出すのが苦しかったし、後の方は、あまり不吉なことを話してその時代まで生きる人の勇気をくじかないという、タイムマシンの最後の約束があったから。²⁴

หลังจากการผจญภัยช่วงหน้าร้อน ชะกุกลายเป็นคนรอบคอบขึ้น จนถึงตอนนี้ชะกุเล่าเรื่องของสภาพหุบเขาและป่าในอนาคตให้อะระตะ และคัตจังฟังบ้างแล้ว แต่ไม่ได้เล่าถึงตอนที่พลัดหลงกับมะกิ และการรวมตัวชุมนุมของกลุ่มเด็กพันคน

ตอนแรกคือทรมานเวลาที่นึกถึง ส่วนตอนหลังเพราะมีข้อตกลงสุดท้ายของยานข้ามเวลาที่บอกว่า ไม่ควรทำลายความกล้าของคนที่จะมีชีวิตอยู่ไปจนถึงยุคสมัยนั้นด้วยการเล่าเรื่องราว ๆ มากเกินไป

จากข้อความข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจุบัน เพราะถ้าหากต้องการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การลงมือทำสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในปัจจุบันจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุด เหมือนกับประโยคที่พ่อของสามพี่น้องพูดไว้ตอนหนึ่งว่า

²⁴ Ibid., p. 272.

私らの大切な仕事は、未来を作るといふことだ、私らが呼吸をしたり、栄養をとったり、動きまわったりするのも、未来を作るための働きなんだ。ヴィレリーは、そういうんだ。私らはいまを生きるようでも、いわばさ、いまに溶けこんでる未来を生きる。過去だって、いまに生きる私らが未来にも足をかけてるから、意味がある。思い出も、後悔すらも…²⁵

งานสำคัญของพวกเราคือการสร้างอนาคต การที่พวกเราหายใจ กินอาหาร มีการเคลื่อนไหว ทั้งหมดเป็นการทำงานเพื่อสร้างอนาคต วาเร่ร์กล่าวไว้เช่นนั้น แม้ว่าพวกเราจะมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลานี้ แต่ก็เรียกได้ว่ามีชีวิตที่อนาคตหลอมละลายอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในอดีต ทั้งปัจจุบันที่พวกเรามีชีวิตอยู่ก็เป็นอีกก้าวที่จะเดินสู่ออนาคต ทั้งหมดมีความหมาย ทั้งความทรงจำ ทั้งความผิดหวังเสียใจ

จากข้อความที่ยกมาข้างต้นชี้ให้เห็นชัดเจนถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ และถ่ายทอดผ่านผลงานเรื่องนี้ กล่าวคือ การจะก้าวเดินสู่ออนาคตได้นั้น เป็นหน้าที่ของคนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และถึงแม้ว่าอดีตจะไม่สามรถแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างอนาคตได้ แต่อดีตก็เป็นส่วนหนึ่งของปัจจุบัน เป็นรากฐานของปัจจุบัน อดีตส่งผลให้เกิดปัจจุบันและปัจจุบันก็ส่งผลให้เกิดอนาคต ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อจะสร้างอนาคต ก็คือการสร้างปัจจุบันนั่นเอง

ผู้วิจัยจึงอนุมานว่าสิ่งที่ไอเอะต้องการนำเสนอผ่านแนวคิดเรื่องเวลาที่ปรากฏใน *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ* นั้น สามารถทำความเข้าใจได้จากประโยคต่อไปนี้

川がここまで流れてきてるだろう？ここをいまとするよ。ここまで流れて来た、川上のことは過去だ。もう変えられない。しかしね、ここから流れて行く川下は、変えられるよ。

²⁵ Ibid., p. 276.

例えば、ここにダムを造ったらどうなる？いま、ここをどうするかで、未来は変えられるんじゃないか？²⁶

แม่น้ำไหลจนถึงแค่ตรงนี้ไว้รีเปลา ถ้าให้ตรงนี้เป็นช่วงเวลาปัจจุบัน จากต้นน้ำจนกระทั่งถึงตรงนี้ที่แม่น้ำไหลมานับเป็นช่วงเวลาในอดีต ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้อีกแล้ว แต่ว่าจากจุดนี้ที่แม่น้ำไหลต่อไป จนถึงปากแม่น้ำนั้นมันยังเปลี่ยนแปลงได้นะ

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าสร้างเขื่อนตรงนี้จะเกิดอะไรขึ้น ช่วงเวลาปัจจุบันนี้ ที่ตรงนี้ เราสามารถทำอะไรเพื่อเปลี่ยนแปลงอนาคตได้ไม่ใช่หรือ

เห็นได้ว่า ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดคือเวลาในปัจจุบัน 「今・現在」 เพราะว่าอดีตเป็นช่วงเวลาที่ไม่สามารถเอากลับคืนมาได้ ในขณะที่เดียวกันอนาคตก็เป็นสิ่งที่ยังไม่ได้กำหนดไว้แน่นอน ดังนั้นช่วงเวลาที่เราให้ความสำคัญมากที่สุดก็คือ ณ ขณะนี้หรือปัจจุบันนั่นเอง เช่นเดียวกับในเรื่อง นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโตะโมะ ที่บอกว่าถ้าหากว่าเด็ก ๆ เดินทางไปในอนาคตแล้วได้เจอกับสิ่งที่พวกเขาไม่ชอบหรือไม่ต้องการ ก็สามารถเดินทางกลับมายังช่วงเวลาปัจจุบันแล้วทำการแก้ไขในสิ่งเหล่านั้นได้นั่นเอง

5.4 มิติเวลากับอำนาจของกลุ่มชายขอบ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่ากลุ่มชายขอบไว้ดังนี้

กลุ่มชายขอบ หมายถึง กลุ่มที่ยังไม่ถูกกลืนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใหญ่อย่างสมบูรณ์ กลุ่มที่ละทิ้งวัฒนธรรมเดิมของตนไปบางส่วน และยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับอย่างสมบูรณ์ในวัฒนธรรมใหม่ที่กลายมาเป็นวิถีชีวิตของตน คำนี้มักจะนำมาใช้กับกลุ่มคนที่อพยพย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ในกลุ่มคนนี้จะมีความแตกต่าง ๆ ผสมกันมากมาย ดังนั้น ทัศนคติ คุณค่า และแบบอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงมิได้มีลักษณะเป็นของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

²⁶ Ibid., p. 221.

รูปแบบและแนวคิดเรื่อง “ศูนย์กลางและชายขอบ” ของโอเอะ เค็นสะบุโรนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากนักมานุษยวิทยาชื่อ ยะมะงุชิ มะซะโอะ 「山口昌男」 [Yamaguchi Masao] ผู้สร้างทฤษฎีศูนย์กลางและชายขอบ โดยทฤษฎีของยะมะงุชิกล่าวถึงทวิลักษณ์ของการเมือง วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่มีศูนย์กลางและชายขอบ โดยโอเอะมักถ่ายทอดแนวคิดนี้ผ่านทางความขัดแย้งระหว่างสังคมที่กำลังพัฒนากับสังคมที่เจริญแล้ว ผู้ด้อยโอกาสกับผู้มีอำนาจ แนวคิดเช่นนี้เกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการทางภาษาและใช้ตำนานดั้งเดิมของญี่ปุ่นเป็นวิธีการถ่ายทอดแนวคิด จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้ส่งผลให้โอเอะมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น และแสวงหาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ และมนุษย์ต่อจักรวาล²⁷

ในผลงานที่ผ่านมาของโอเอะ เค็นสะบุโร มีผลงานที่น่าเสนอเรื่องของมิติเวลาเอาไว้อย่างโดดเด่น ได้แก่เรื่อง **เสียงร่ำไห้ที่เจียบงัน** ในเรื่องนี้มีจุดเด่นของมิติเวลาอยู่ที่การนำเสนอเรื่องราวในปัจจุบัน และเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ของช่วงเวลาในอดีต ผ่านทางเรื่องเล่า จดหมายเกี่ยวกับปู่ ซึ่งเหตุการณ์ในอดีตของเรื่องนั้น โอเอะเขียนมันขึ้นในลักษณะของเรื่องเล่าที่ตัวละครเอกเคยได้ยินได้ฟัง หรือจดหมายเหตุที่ตัวละครเอกได้เคยอ่านผ่านตามา ไม่ได้เป็นสิ่งที่เห็นหรือเข้าไปสัมผัสด้วยตัวเอง

เหตุการณ์ในอดีตของเรื่องเป็นช่วงเวลาร้อยปีก่อนหน้าที่เริ่มเกิดหมู่บ้านกลางป่าขึ้น มีเหตุการณ์จลาจล และกบฏชาวนา ซึ่งเป็นช่วงเวลาในอดีตที่มีระยะเวลาใกล้เคียงกับเรื่องของมะกิ ชูเกะซัง แต่มุมมองในการสัมผัสกับอดีตนั้นมีความแตกต่างกัน คือในเรื่องผลงานเรื่อง **นิเฮียะกุเน็นโนะ โคะโคะโมะเน็น** เป็นการเดินทางย้อนเวลาของตัวละครเอกสามพี่น้อง ที่ได้ไปสัมผัส และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้นโดยตรง อีกทั้งสิ่งที่ทำให้มิติเวลาในเรื่องนี้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้นก็คือ การที่มีช่วงเวลาในอนาคตเกิดขึ้นด้วย

สรุปได้ว่ามิติเวลาที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของกลุ่มชายขอบที่มีในเรื่องที่เห็นได้อย่างเด่นชัดมากที่สุด ก็คือการที่ผู้เขียนสร้างให้ตัวละครที่มีความบกพร่องทางสมองหรือมีความพิการเพียงตัวเดียวในเรื่องซึ่งก็คือมะกิ มีอำนาจพิเศษในการเดินทางข้ามมิติเวลาไปยังในอดีตและอนาคตได้ ในตอนเริ่มต้นของเรื่องนั้น มะกิสามารถเดินทางข้ามเวลาได้แม้จะอยู่เพียงลำพังก็ตาม ในตอนที่อยู่พร้อมกับสามพี่น้องบทบาทที่โดดเด่นและมีอำนาจเหนือกว่าน้องทั้งสองคนของมะกิคือการเป็นผู้มี

²⁷ เดือนเต็ม กฤษดาธารานนท์, “พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของโอเอะ เค็นสะบุโร,” หน้า 48.

อำนาจที่จะพูดคำบางคำ หรือ “คาถา” ของยานข้ามเวลาในตอนที่ต้องการจะเดินทางกลับมายังช่วงเวลาปัจจุบัน และในตอนจบของเรื่องนั้น แสดงให้เห็นถึงอำนาจที่มีมากขึ้นคือ มะกิสามารถเดินทางข้ามมิติเวลามาได้เองโดยไม่ต้องอาศัยยานข้ามเวลาของคนอื่น แม้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว และอะกะริกับชะกุก็สามารถเดินทางกลับสู่ช่วงเวลาปัจจุบันเองได้แม้จะไม่มีมะกิร่วมในการเดินทางก็ตาม

นอกเหนือจากอำนาจของชายขอบในแง่ของบุคคลแล้ว สถานที่ในเรื่องหรือก็คือหุบเขาและป่าที่นับว่าเป็นเขตพื้นที่ชายขอบก็มีนัยยะที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจพิเศษที่มีเช่นกัน กล่าวคือ บ้านกลางป่า หมู่บ้านกลางหุบเขา สถานที่ซึ่งอยู่ห่างไกลจากความเจริญหรือความเป็นเมืองนั้น เป็นพื้นที่ชายขอบมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา และเยียวยา ดังเช่น การที่ตัวละครสามพี่น้องที่เคยชินกับชีวิตความเป็นอยู่แบบสังคม วัฒนธรรมเมือง เมื่อได้มาสัมผัสกับพลังอำนาจของป่าและธรรมชาติ สามพี่น้องก็เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความกล้าหาญ มีความเชื่อและศรัทธา มีการเจริญเติบโตของจิตวิญญาณ ซึ่งในจุดนี้เองที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสอดคล้องกับในตอนท้ายเรื่องที่มีมะกิสามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้โดยไม่ต้องพึ่งยานข้ามเวลา และอะกะริกับชะกุก็สามารถข้ามเวลาได้แม้จะไม่มีมะกิไปด้วยก็ตาม

บทที่ 6

บทสรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้รูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้าม และ มิติเวลาที่สัมพันธ์กับอำนาจของกลุ่มชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* ของโอเอะ เค็นสะบุโร ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏในเรื่อง ว่ามีลักษณะอย่างไร และแสดงให้เห็นอำนาจของกลุ่มชายขอบในลักษณะเช่นไร

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่าแม้ในผลงานที่ผ่าน ๆ มาของโอเอะ จะมีการนำเสนอในรูปแบบและลักษณะของคู่ตรงข้ามอยู่หลายเรื่อง หากแต่นิยมนำเสนอเพื่อมุ่งเน้นให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำและแตกต่างระหว่างบทบาทของสิ่งที่เป็ศูนย์กลาง กับสิ่งที่เป็ชายขอบ ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าสิ่งที่ปรากฏเป็ชายขอบในผลงานหลายเรื่องมักจะได้รับคามยุติธรรมจากสังคม กล่าวคือ ถูกบีบคั้น ตีกรอบ และละทิ้ง โอเอะมักนำเสนอภาพของสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำทางวัฒนธรรม ค่านิยม โดยแฝงนัยยะทางการเมืองเอาไว้ด้วย แต่ในผลงานเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* นั้น กลับมีสิ่งที่แตกต่างออกไป

ในผลงานเรื่องนี้มีการนำเสนอในรูปแบบของคู่ตรงข้าม และมีการสลับบทบาทระหว่างสิ่งที่ควรเป็ศูนย์กลางกับสิ่งที่ควรเป็ชายขอบ อีกทั้งบทบาทที่ปรากฏของกลุ่มชายขอบในเรื่องนี้ สะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำของอำนาจเช่นเดียวกัน แต่เป็นไปในทางตรงข้าม คือโอเอะสร้างให้ฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า คือกลุ่มชายขอบ ไม่ใช่ศูนย์กลางอีกต่อไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ในด้านของตัวละครนั้นนั้น ดังที่เห็นแล้วว่าในเรื่องมีเด็กที่พิการทางสมองเป็ตัวละครเอก และโอเอะมอบอำนาจที่พิเศษให้กับตัวละครตัวนี้มากกว่าตัวละครอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็ อำนาจในการเดินทางข้ามมิติเวลาได้ แม้ว่าอายุจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ หรืออำนาจในการควบคุมคาถาที่ใช้ในการเดินทางข้ามเวลา หรือแม้แต้ คำเรียกขานจากคนในครอบครัวก็เป็ถ้อยคำที่แสดงความยกย่อง

ในส่วนของฉาก และสถานที่ที่ปรากฏในเรื่อง โอเอะนำเอาหุบเขา ป่า หมู่บ้านกลางป่า มาเป็สถานที่หลักในการดำเนินเรื่อง ใช้สถานที่ซึ่งเป็ชนบทที่ห่างไกลจากความเจริญให้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเยียวยาจิตวิญญาณ รวมถึงหล่อหลอมให้ตัวละครมีการเจริญเติบโตทั้งร่างกาย

และจิตใจ อีกทั้งยังนำตำนานเรื่องเล่าของหุบเขามาเป็นแก่นหลักในการดำเนินเรื่อง โดยในจุดนี้ แสดงให้เห็นว่าไอเอะให้ความสำคัญกับสิ่งซึ่งเป็นวัฒนธรรมชายชายชอบมากกว่าศูนย์กลาง

นอกเหนือจากรูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามที่เป็นจุดเด่นในผลงานเรื่องนี้ อีกสิ่งหนึ่ง ที่ทำให้เห็นถึงรูปแบบการเขียนที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมของไอเอะคือเรื่องของ มิติเวลา

แม้ว่าผลงานที่ผ่านมาจะมีการนำเรื่องของมิติเวลามาใช้เพื่อตั้งให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมกับ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เล่าผ่านเรื่องราวตำนานของหมู่บ้าน หรือสัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน หากก็มีเพียงแค่สองช่วงเวลาเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากในผลงานเรื่องนี้ที่มีอีก ช่วงเวลาหนึ่งเพิ่มเข้ามา นั่นคือการตั้งให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพอนาคตที่อาจเกิดขึ้นได้จริง

ผู้วิจัยคิดว่าจุดเด่นของเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* อยู่ที่การนำเสนอเรื่องราวใน รูปแบบความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้าม ที่มีการสลับบทบาทระหว่างสิ่งที่เป็นศูนย์กลางกับชายชอบ รวมถึงการนำเรื่องของมิติเวลามาใช้เป็นจุดเด่นที่เน้นย้ำให้เห็นถึงอำนาจที่กลุ่มชายชอบในผลงาน เรื่องนี้มีอยู่ ในขณะที่ศูนย์กลางไม่มี อาทิเช่น การที่ตัวละครเด็กในเรื่องสามารถเดินทางข้ามมิติ เวลาได้ ในขณะที่ตัวละครผู้ใหญ่ทำไม่ได้ หรือแม้กระทั่งการที่มะเกเด็กพิการเพียงคนเดียวในเรื่อง สามารถเดินทางข้ามมิติเวลาโดยไม่ต้องอาศัยยานข้ามเวลา เป็นต้น

ในวรรณกรรมเรื่องนี้ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าผู้เขียนมักใช้รูปแบบของความขัดแย้งแบบชั่วคราวข้ามในการนำเสนอเรื่องราวหลาย ๆ อย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างทั้งสองฝ่าย อย่างชัดเจน แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะมีความกำกวมอยู่ใน ตัวละคร ฉาก หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือระหว่างชั่วคราวข้ามทั้งสองฝั่ง ไอเอะก็สร้างสิ่งที่เป็นตัวกลางเพื่อเชื่อมโยงทั้งคู่ที่แตกต่างเข้าไว้ด้วยกัน เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือในเรื่องของมิติเวลา ที่นำเสนอลำดับของเวลาใน รูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม อีกทั้งยังมีการผสมผสานรูปแบบของเวลาเข้าด้วยกัน กล่าวคือรูปแบบของเวลาที่ใช้ในเรื่อง *นิเฮียะกุเน็น โนะ โคะโคะโมะ* นั้น เป็นการผสมผสานรูปแบบเวลาแบบสองจุด กับเวลาแบบวงกลมเข้าด้วยกัน จนได้รูปแบบเวลาใหม่เกิดขึ้น คือเวลาแบบก้นหอย

อีกสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือเวลาแบบสองจุดกับเวลาแบบวงกลมนั้นเป็นลักษณะของเวลาที่ เป็นคู่ตรงข้ามด้วยเช่นเดียวกัน เพราะเวลาแบบสองจุดจะมีจุดเริ่มต้น จุดจบที่แน่ชัด มีช่วงเวลาที่ ชัดเจน ในขณะที่เวลาแบบวงกลมนั้นไม่มีจุดเริ่ม จุดจบ และไม่สามารถบอกช่วงเวลาที่ ผู้วิจัยคิด ว่าการนำช่วงเวลาที่ เป็นรูปแบบตรงข้ามมาผสมผสานจนเป็นหนึ่งเดียวกันนี้จึงเป็นความน่าสนใจ อีกจุดหนึ่งในผลงานเรื่องนี้ และอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าไอเอะต้องการนำเสนอสู่ผู้อ่านคือ แง่มุมที่ทำให้เห็นว่า เวลาทั้งในอดีตและอนาคต ทั้งสองอย่างอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น สิ่งที่สำคัญกว่าอดีตและ อนาคตก็คือช่วงเวลาปัจจุบันนั่นเอง และหากเปรียบเทียบช่วงเวลาในเรื่องนี้เป็นต้นไม้อดีตก็คือส่วนที่

เป็นราก ปัจจุบันก็คือลำต้น และอนาคตก็คือดอกผล ซึ่งนี่อาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้โอเอระสร้าง และใช้ ต้นชุกะจิอิพันปีให้มีบทบาทในการเป็นยานที่ใช้เดินทางข้ามเวลา และใช้ต้นไม้แทนช่วงเวลากับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยก็เป็นได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณรงค์ เส็งประชา. สังคมวิทยาชนบทและเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2523.

เดียนเต็ม กฤษดาธานนท์. พัฒนาการการสร้างตัวละครหญิงในวรรณกรรมของไอเอะ เค็นสะบุโร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2551.

พจนานุกรม ญี่ปุ่น-ไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, 2546.

เพ็ญศรี กาญจนมัย. ญี่ปุ่นสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์, 2538.

วิวรรณ. โลกวรรณกรรม. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: ทางเลือก, 2547.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, 2539.

สมเกียรติ ตั้งนโม สาขาจิตรกรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. Michael O'

Shaughessy and Jane Stadler, "Narrative Structure and Binary Oppositions," in
Media and Society, Oxford University Press, 2002. [ออนไลน์]. 2544. แหล่งที่มา:
<http://61.47.2.69/~midnight/mnu2544/newpage11.html> [11กันยายน 2553]

สุพัทธรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2542.

อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนาชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

อานันท์ กาจนพันธุ์. ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์,
2553.

ไอเอะ เค็นสะบุโร. รอยชีวิต. แปลโดย เดียนเต็ม กฤษดาธานนท์. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์,
2546.

ไอเอะ เค็นสะบุโร. ข้ามันชะฮะยาให้มันโต. แปลโดย เดียนเต็ม กฤษดาธานนท์. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์, 2547.

ไอเอะ เค็นสะบุโร. เสียงร่ำไห้ที่เสียบงัน. แปลโดย เดียนเต็ม กฤษดาธานนท์. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์, 2548.

โอเอะ เค็นสะบุโร. เด็ก 200 ปี. แปลโดย มณฑา พิมพ์ทอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ผีเสื้อ,
2550.

ภาษาญี่ปุ่น

- 悦家 恵、「大江健三郎論—大江文学における〈森〉—」、『旭川国文』第6号、北海道教育大学旭川分校国語国文学研究室内、1990年5月20日
- 大江健三郎、『大江健三郎作家自身を語る』、新潮社、2007
- 大江健三郎、『「夢を見る人」のタイムマシン』、すばる、2004
- 大江健三郎、大江ゆかり、『「自分の木」の下で』、朝日新聞社、2011
- 張文穎 (チョウブンエイ・Zhang Wen Ying) . トポスの呪力 大江健三郎と中上健次. 2002
- 辻井喬、『伝統の創造力』、岩波書店、2001
- マサオ・ミヨシ、『日本の作家全23巻大江健三郎』、小学館、1992
- 横井 司、「大江健三郎の〈キーワード〉柘植光彦編」、『國文學』、株式会社、平成2年7月号
- 霍士富、「大江健三郎における時空間の表像『二百年の子供』を中心に」、『日本文藝學』、日本文藝學會、2005年、第41号
- 蘇 明仙、「大江健三郎の時間意識—神話的思考と歴史認識の基底にあるもの—」

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กอบกุล อิงคุทานนท์. ศัพท์วรรณกรรม. กรุงเทพฯ: รักอักษร
- โกเด็นชไตน์, ฌ็อง-ปีแยร์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดย วัลยา วิวัฒน์ศร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- โกโต-โจนส์, คริสโตเฟอร์. ญี่ปุ่นสมัยใหม่. แปลโดย พลอยแสง เอกญาติ. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส์,
2554.
- จุฑาพวรรณ์ ผดุงชีวิต. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. ญี่ปุ่นกับมหาเอเชียบูรพา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์จำกัด, 2548.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์. แนะนำสกุลความคิดหลังโครงสร้างนิยม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ,
2554.
- นพพร ประชากุล. ย่ออักษร ย้อนความคิด. เล่ม1. ว่าด้วยวรรณกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่าน
และสำนักพิมพ์วิภาษา. 2552.
- พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547
- มิเชลล์ ฟูกูชิ. ร่างกายใต้บงการ ปฐมบทแห่งอำนาจในวิถีสมัยใหม่. แปลโดย ทองกร โภคธรรม.
กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2547.
- โรลิ่งด์ บาร์ตส์. มายาคติ. แปลโดย วรรณพิมล อังคศิริสรรพ. กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2551.
- สุรางค์ศรี ต้นเสียงสม. ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2551
- ศักดิ์ บวร. ปรัชญาของซาร์ต สำหรับผู้ที่เริ่มเรียนรู้. กรุงเทพฯ: หนังสือสายน้ำจำกัด, 2547.
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. Japanization. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์open book, 2548.
- อรรถยา สุวรรณระดา. ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2554.

ภาษาญี่ปุ่น

大江健三郎、『われの文学』、株式会社講談、1969

大江健三郎、『新しい文学のために』、岩波新書、2004

大江健三郎、『小説の方法』、株式会社、1993

大隈 満・鈴木健司、『大江勘三郎研究 - 四国の森と文学的想像力』、株式会社リーブル、2004

大隈 満・鈴木健司、『大江勘三郎研究Ⅱ - 大江健三郎と「谷間の村」の諸相 -』、株式会社リーブル、2009

木山泰嗣、『究極の思考術 - あなたの論理思考力がアップする「二項対立」の視点15 -』、株式会社、2009

篠原茂、『大江健三郎文学事典』、株式会社 平河工業社、1998

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

จิตตภา นิติสิริ เกิดเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2526 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก จากคณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ในพ.ศ. 2548 ด้วยความสนใจใน ภาษาญี่ปุ่นเมื่อเรียนจบมหาวิทยาลัย จึงได้เริ่มต้นเรียนภาษาญี่ปุ่น และเดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับ ภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่มหาวิทยาลัยวาเซดะเป็นเวลาหนึ่งปี 1 ปี เมื่อกลับมาก็ได้สอบเข้า ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย